

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ (Τ.Ε.Ι.) – ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

Π Τ Υ Χ Ι Α Κ Η Ε Ρ Γ Α Σ Ι Α

ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟ ΣΤΗΝ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ: ΑΣΣΑΡΓΙΩΤΑΚΗ ΙΩΑΝΝΑ ΑΜ: 583

ΚΩΣΤΑΚΗ ΕΛΠΙΔΑ ΑΜ: 678

ΠΑΠΑΔΑΚΗ ΕΙΡΗΝΗ ΑΜ: 606

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ

Ηράκλειο, Απρίλιος 2015

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με την παρούσα πτυχιακή εργασία, μας δίνεται η ευκαιρία να ευχαριστήσουμε τις οικογένειες μας, που μας στηρίζουν σε κάθε βήμα της ζωής μας, καθώς και τον καθηγητή μας κ. Σταματόπουλο Θεόδωρο , για την ανάθεση ενός αξιόλογου θέματος που παρουσιάζουμε με τη συγκεκριμένη εργασία.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	1
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	4
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
2. ΜΕΡΟΣ I: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ-2.1 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ	7
2.1.1 Τι είναι η Κοινή Αγροτική Πολιτική	7
2.1.2 Στόχοι της ΚΑΠ	10
2.1.3 Αρχές της ΚΑΠ	11
2.1.4 Η πορεία των μεταρρυθμίσεων και των αναθεωρήσεων της ΚΑΠ	12
2.1.5 Χρηματοδότηση της ΚΑΠ	25
2.2 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΕΝΔΟΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ: ΕΠΙΤΡΕΠΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	28
2.2.1 Ενδοκοινοτικό Διεθνές εμπόριο στην ΕΕ	29
2.2.2 Ο ρόλος των τελωνείων	30
2.2.3 Καθοριστικοί τελωνειακοί δασμοί	34
2.2.4 Διαδικασίες του εκτελωνισμού	35
2.2.5 Τύποι ρυθμίσεων εκτελωνισμού	37
2.2.6 Σύστημα Ενδοκοινοτικού εμπορίου INTRASTAT (Intra community Statistics)	43
2.2.7 Γενεσιουργός αιτία και απαιτητό του φόρου στο Ενδοκοινοτικό Εμπόριο	48
2.3 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΔΙΑΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΣΤΗΝ ΕΕ: Η ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	52
2.3.1 Το Διακοινοτικό Διεθνές Εμπόριο στην ΕΕ	54
2.3.2 Συνδυασμένη Ονοματολογία και Ολοκληρωμένο Τελωνειακό Δασμολόγιο ΕΟΚ	57
2.3.3 Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ) και η σχέση του με το διεθνές εμπόριο	59
2.3.4 Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου	61
3. ΜΕΡΟΣ II: ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ -3.1 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΕ ΛΟΓΩ ΚΑΠ	64
3.1.1 Σύγκριση ΚΑΠ 2007-2013 με ΚΑΠ 2014-2020 για την αναδιάρθρωση της παραγωγής και του εισοδήματος	69
3.1.2 Η αγροτική παραγωγή της Κρήτης και τα προβλήματα των παραγωγών	83

**3.1.3 Τα προβλήματα των παραγωγών της Κρήτης λόγω της νέα ΚΑΠ 2014- 86
2020**

4. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΚΑΠ	89
4.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	93
4.2 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΝΕΑ ΚΑΠ	97
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	101
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	107
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ	108
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗΣ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ	112

**ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ, ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ , ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΣΧΗΜΑΤΩΝ**

Πίνακας 1: Κατανομή των κονδυλίων της ΚΑΠ ανά κράτος – μέλος και ανά έτος, 20 σύμφωνα με τις τελικές αποφάσεις για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο της Ε.Ε. 2014-2020. 20

Πίνακας 2 : Σύγκριση πιστώσεων ΠΔΠ 2014/2020 και 2007/2013 ανά τομέα(σε 70 σταθερές τιμές 2011)

Πίνακας 3: Σύγκριση δαπανών ΚΑΠ μεταξύ ΠΔΠ 2014-2020 και έτους 2013 στην ΕΕ- 72 28(εκατ. €, σε σταθερές τιμές 2011)

Πίνακας 4:Προβλεπόμενα ανώτατα όρια άμεσων ενισχύσεων στην ΕΕ(Χιλιάδες €, σε 75 σταθερές τιμές 2011)

Πίνακας 5: Προβλεπόμενα ανώτατα όρια πόρων αγροτικής ανάπτυξης στην ΕΕ (Εκατ. €, 78 σε σταθερές τιμές 2011)

Πίνακας 6: Προσωρινά στοιχεία κατανομής ενιαίας ενίσχυσης Ελλάδος (2012) 80

Γράφημα 1: Κατανομή πόρων του τομέα της βιώσιμης ανάπτυξης στην ΕΕ-28 κατά 71 κατηγορία

Γράφημα 2 : Μεταβολή ανώτατου ορίου δαπανών της ΚΑΠ στους δύο πυλώνες 73

Διάγραμμα 1: Δαπάνες και πολιτικές της Κ.Α.Π. 1996 – 2020 68

Σχήμα 1:Κοινή Ευρωπαϊκή Αγροτική Πολιτική 8

Σχήμα 2: Ισορροπία σε διεθνές επίπεδο 54

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της εργασίας είναι να δείξουμε την εφαρμογή της ΚΑΠ σήμερα καθώς και τη συμβολή της στην ευρωπαϊκή οικονομική ολοκλήρωση από τη σύσταση της και μετά. Για το σκοπό αυτό ακολουθήσαμε, πρώτον τη μέθοδο της θεωρητικής προσέγγισης, μέσω των οικονομικών της ολοκλήρωσης και της περιγραφής της ιδιόμορφης προσαρμογής τους στην Ευρώπη και δεύτερον τη μέθοδο της περιγραφικής στατιστικής με ευρήματα που περιορίζονται, σε στατιστικούς πίνακες, σε γραφήματα, σε διαγράμματα και πίνακες όπου απεικονίζονται στοιχεία, όπως είναι: η κατανομή των πόρων του τομέα της βιώσιμης ανάπτυξης, η ισορροπία στο διεθνές εμπόριο, οι βασικοί πυλώνες χρηματοδότησης της ΚΑΠ, οι τελωνειακές διαδικασίες στο διακοινοτικό εμπόριο και οι καταστάσεις απεικόνισης στατιστικών πληροφοριών. Επίσης Δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην επεξεργασία τεχνικών θεμάτων από τις αρμόδιες αρχές.

Η εργασία μας περιορίστηκε στις περιόδους των μεταρρυθμίσεων της ΚΑΠ από το 1992 έως 2020, στο ρόλο των τελωνείων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το ενδοκοινοτικό σύστημα εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών, το ρόλο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου στο διακοινοτικό εμπόριο και φυσικά δεν θα μπορούσαμε να μην περιοριστούμε στα προβλήματα των παραγωγών, ιδιαίτερα της Κρήτης και της Ελλάδας γενικότερα.

Η εφαρμογή της ΚΑΠ είναι αναγκαία διότι, η λειτουργία της εγγυάται την ασφάλεια των τροφίμων μας, ελέγχει τη διαχείριση των φυσικών πόρων για την ορθότερη αξιοποίηση τους, επιπροσθέτως οι επιπτώσεις από τη λειτουργία της επηρεάζουν τα εισοδήματα, τα ισοζύγια πληρωμών, την απασχόληση, το φυσικό περιβάλλον και την περιφερειακή ανάπτυξη. Το όφελός μας είναι αμφιλεγόμενο σε ποιότητα καθώς από τη μια πλευρά προκύπτουν αρνητικές επιδράσεις στην οικονομική αποδοτικότητα της ΚΑΠ ενώ από την άλλη μεριά θεωρείται ανεπαρκής η συμβολή της στη συνοχή.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εργασία μας χωρίζεται σε τέσσερα κεφάλαια, στο πρώτο κεφάλαιο προκειμένου να κατατοπιστούμε όσο το δυνατόν περισσότερο, γίνεται μια επισκόπηση στην έννοια της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής στην ΕΕ, στις αρχές καθώς επίσης και στους στόχους της και μελετάται η πορεία των μεταρρυθμίσεων και των αναθεωρήσεων από το 1992 έως και σήμερα, φτάνοντας στη νέα ΚΑΠ 2014-2020 (το πρώτο κεφάλαιο εκπονήθηκε από την φοιτήτρια **Κωστάκη Ελπίδα AM678**).

Στη συνέχεια στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύεται το ενδοκοινοτικό διεθνές εμπόριο τονίζοντας την ελευθερία των αγαθών και υπηρεσιών στα ενδοκοινοτικά σύνορα και εξετάζεται ο ρόλος των τελωνείων στην ΕΕ, επίσης αναλύεται το σύστημα ενδοκοινοτικού εμπορίου intrastate, το οποίο αφορά τη συλλογή στατιστικών πληροφοριών αφίξεων και αποστολών από και προς σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (το δεύτερο κεφάλαιο εκπονήθηκε από την φοιτήτρια **Παπαδάκη Ειρήνη AM606**).

Στο τρίτο κεφάλαιο, γίνεται αναφορά και ανάλυση του διακοινοτικού διεθνούς εμπορίου στην ΕΕ, σύμφωνα με το οποίο όλες οι χώρες συναλλάσσονται ελεύθερα μεταξύ τους και επιδιώκεται η κατάργηση των εμποδίων στο εμπόριο με ρυθμό που να μπορεί να ακολουθήσει τόσο η ΕΕ όσο και οι τρίτες χώρες με τη δημιουργία μιας σειράς διεθνώς συμφωνημένων κανόνων και σε αυτό το σημείο έρχεται ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου, ο οποίος εξασφαλίζει ένα πιο δυναμικό σύστημα διεθνούς εμπορίου (το τρίτο κεφάλαιο εκπονήθηκε από την φοιτήτρια **Ασσαργιωτάκη Ιωάννα AM583**).

Και τέλος στο τέταρτο κεφάλαιο πλέον, εξετάζεται η αναδιάρθρωση της παραγωγής και του εισοδήματος στην ΕΕ λόγω της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής για την επίτευξη του σκοπού αυτού έπονται αλλαγές στις άμεσες ενισχύσεις και την αγροτική ανάπτυξη και γίνεται η σύγκριση μεταξύ της ΚΑΠ 2007-2013 με την ΚΑΠ 2014-2020.

Στη συνέχεια γίνεται αναφορά στη παραγωγή και τα προβλήματα των παραγωγών της Κρήτης γενικότερα καθώς και για τα προβλήματα των παραγωγών λόγω της νέας ΚΑΠ 2014-2020 ειδικότερα και καταλήγουμε μετά από τα ευρήματα της εργασίας μας στην διεξαγωγή των συμπερασμάτων(το τέταρτο κεφάλαιο με την διεξαγωγή συμπερασμάτων *εκπονήθηκε και από τις τρεις συγγραφείς της εργασίας*).

Από ότι διαπιστώνουμε η αναμόρφωση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής ήταν πάντα ένα εξαιρετικά δύσκολο έργο και κάθε φορά γίνεται ακόμη πιο δύσκολο καθώς η Ευρωπαϊκή Ένωση διευρύνεται με την προσχώρηση νέων κρατών μελών κάνοντας τις διαπραγματεύσεις περίπλοκες.

Η πίεση που ασκεί η οικονομική κρίση στα δημόσια οικονομικά θα οδηγήσει τα κράτη μέλη σε πιο σκληρή στάση αναφορικά με το τι έχουν να κερδίσουν και το τι έχουν να χάσουν από την εφαρμογή του θεσμού της ΚΑΠ.

2. ΜΕΡΟΣ Ι

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

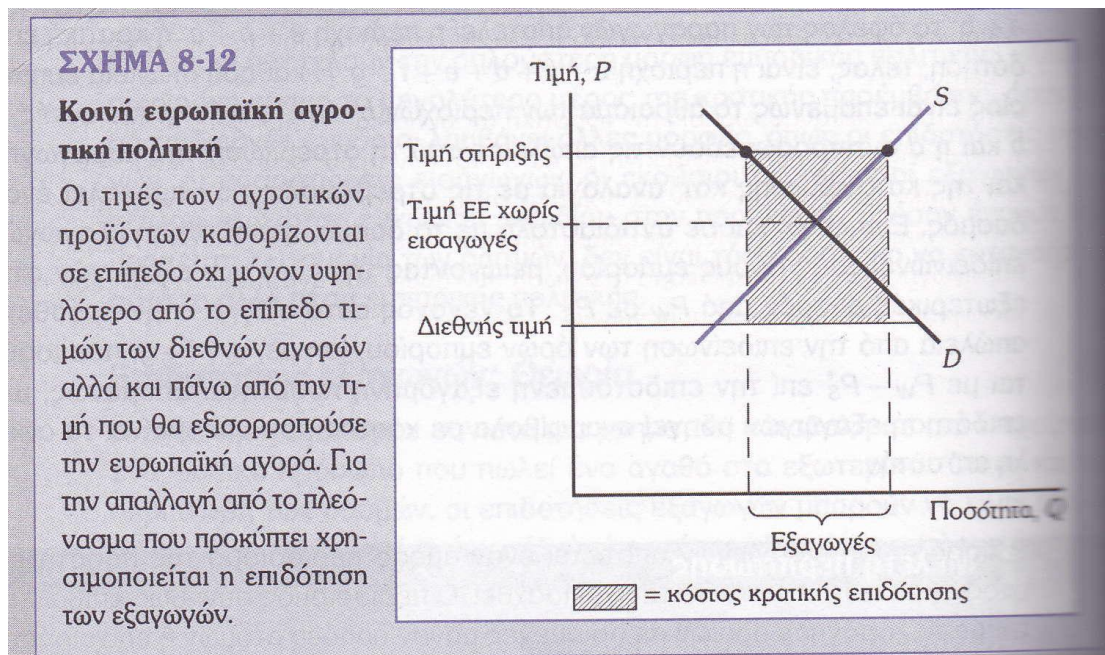
2.1 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 : ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

2.1.1 Τι είναι η Κοινή Αγροτική Πολιτική

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική αποτελείται από ένα σύνολο κανόνων και μηχανισμών, που ρυθμίζουν την παραγωγή, το εμπόριο και την επεξεργασία των γεωργικών προϊόντων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) και η νομική της βάση για το σύνολο της Κοινότητας καθορίζεται στα άρθρα 38 έως 44 του τίτλου III της συνθήκης για τη Λειτουργία της ΕΕ (Σ.Λ.Ε.Ε.).

Είναι η ενοποιημένη Αγροτική Πολιτική των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αποτελεί την νομοθεσία για την Γεωργία & την κτηνοτροφία ρυθμίζοντας την διακίνηση των αγροτικών προϊόντων και την εξασφάλιση των εφοδιασμού της αγοράς. Αρχικά η Συνθήκη της Ρώμης έθεσε τους γενικούς στόχους της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, όμως οι αρχές της Κ.Α.Π. καθορίστηκαν κατά τη διάρκεια της διάσκεψης στη Στρέσα τον Ιούλιο του 1958. Το 1960 τα έξι τότε ιδρυτικά μέλη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας ενέκριναν τους μηχανισμούς της ΚΑΠ και δύο χρόνια αργότερα, το 1962, η ΚΑΠ άρχισε να ισχύει.

Σχήμα 1. Κοινή Ευρωπαϊκή Αγροτική Πολιτική

Πηγή: Βιβλίο Διεθνής οικονομική σελ.314

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) της Ευρωπαϊκής Κοινότητας δεν ξεκίνησε ως πολιτική επιδότησης εξαγωγών, αλλά ως προσπάθεια εγγύησης υψηλών τιμών στους ευρωπαίους αγρότες μέσω της αγοράς αγροτικών προϊόντων από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όταν οι τιμές τους έπεφταν κάτω από τα καθοριζόμενα επίπεδα στήριξης. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η πολιτική αυτή δεν θα οδηγούσε σε μεγάλες ποσότητες εισαγωγών, συμπληρώθηκε με την επιβολή δασμών που αντιστάθμιζαν τις διαφορές μεταξύ ευρωπαϊκών και διεθνών αγροτικών τιμών (Krugman- Obstfeld, 2011).

Από το 1970 οι τιμές στήριξης που είχαν καθοριστεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ήταν τόσο υψηλές, ώστε η Ευρώπη, που σε συνθήκες ελεύθερου εμπορίου θα ήταν εισαγωγέας των περισσότερων αγροτικών προϊόντων, παρήγε πολύ μεγαλύτερες ποσότητες από όσο ήθελαν να αγοράσουν οι καταναλωτές. Το αποτέλεσμα ήταν να υποχρεώνεται η Ευρωπαϊκή Ένωση να αγοράζει και να αποθηκεύει τεράστιες ποσότητες τροφίμων. Στα τέλη του 1985, οι ευρωπαϊκές χώρες είχαν συσσωρεύσει αποθέματα 780.000 τόνων μοσχαρίσιου κρέατος, 1,2 εκατομμύρια τόνων

βουτύρου και εκ. τόνους σιταριού. Προκειμένου να αποφευχθεί μια απεριόριστη αύξηση των αποθεμάτων αυτών, η Ευρωπαϊκή Ένωση στράφηκε σε μια πολιτική επιδότησης εξαγωγών, για να απαλλαγεί από την πλεονάζουσα παραγωγή. Το σχήμα παραπάνω δείχνει πώς λειτουργεί η ΚΑΠ. Η τιμή στήριξης καθορίζεται όχι μόνο πάνω από τη διεθνή τιμή, η οποία θα επικρατούσε χωρίς την ύπαρξη της επιδότησης, αλλά και πάνω από την τιμή που θα εξίσωνε τη ζήτηση με την προσφορά ακόμη και δίχως εισαγωγές. Για να εξαχθεί το πλεόνασμα που προκύπτει, καταβάλλονται επιδοτήσεις στις εξαγωγές που αντισταθμίζουν τις διαφορές ανάμεσα στις ευρωπαϊκές και διεθνείς τιμές. Οι ίδιες οι επιδοτούμενες εξαγωγές τείνουν να συμπίεσουν τις διεθνείς τιμές, αυξάνοντας τις επιδοτήσεις που απαιτούνται. Μια ανάλυση κόστους – οφέλους θα αποδείκνυε με σαφήνεια, ότι το σύνολο του κόστους για τους ευρωπαίους καταναλωτές και φορολογούμενους υπερβαίνει τα οφέλη των παραγωγών. Παρά το σημαντικό καθαρό κόστος της ΚΑΠ που επωμίζονται οι ευρωπαίοι καταναλωτές και οι φορολογούμενοι, η πολιτική δύναμη των αγροτών στην ΕΕ υπήρξε τόσο ισχυρή που η πολιτική αυτή δεν αμφισβητήθηκε σε σημαντικό βαθμό στο εσωτερικό της Ένωσης. Η κύρια πίεση κατά της ΚΑΠ προήλθε από τις Ηνωμένες Πολιτείες και άλλες χώρες εξαγωγής τροφίμων, που διαμαρτύρονται διότι οι ευρωπαϊκές επιδοτήσεις εξαγωγών πιέζουν τις τιμές και των δικών τους εξαγωγών. Οι δημόσιες επιδοτήσεις στους ευρωπαίους αγρότες είναι ίσες με το 36% περίπου της αξίας του αγροτικού προϊόντος, διπλάσιες σε σύγκριση με τις ΗΠΑ.

Τελευταία, η ΕΕ έχει αναθεωρήσει την αγροτική πολιτική επιδιώκοντας να αμβλύνει τις στρεβλώσεις που προκαλεί στα κίνητρα η στήριξη των τιμών, ενώ εξακολουθεί να βοηθά οικονομικά τους αγρότες. Αν τα πολιτικά σχέδια προχωρήσουν η οικονομική βοήθεια προς τους αγρότες θα γίνει σταδιακά άμεση και δεν θα συνδέεται με το μέγεθος της παραγωγής τους, με αποτέλεσμα τη μείωση των τιμών των αγροτικών προϊόντων και το περιορισμό της αγροτικής παραγωγής (Krugman-Obstfeld, 2011).

2.1.2 Στόχοι της Κ.Α.Π.

Οι στόχοι της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής καθορίζονται στο άρθρο 39 της Συνθήκης για την Λειτουργία της ΕΕ (Σ.Λ.Ε.Ε.) :

- Α) Η αύξηση της παραγωγικότητας της γεωργίας με την ανάπτυξη της τεχνικής προόδου, με την εξασφάλιση της ορθολογικής ανάπτυξης της γεωργικής παραγωγής και της άριστης χρησιμοποίησης των συντελεστών παραγωγής, ιδίως του εργατικού δυναμικού.
- Β) Η εξασφάλιση με τον τρόπο αυτό ενός δίκαιου βιοτικού επιπέδου στο γεωργικό πληθυσμό, ιδίως με την αύξηση του γεωργικού εισοδήματος.
- Γ) Η σταθεροποίηση της αγοράς.
- Δ) Η εξασφάλιση του εφοδιασμού.
- Ε) Η διασφάλιση λογικών τιμών κατά την προσφορά αγαθών στους καταναλωτές.

Πρέπει να σημειωθεί ότι, οι στόχοι αυτοί αφορούν όχι μόνο τα συμφέροντα των παραγωγών (1ος και 2ος στόχος), αλλά και των καταναλωτών (4ος και 5ος στόχος), τα οποία πρέπει να υλοποιούνται ταυτόχρονα μέσα στα πλαίσια μιας σταθερής αγοράς. Επί πλέον η Συνθήκη της Ρώμης τόσο στην αρχική της μορφή, όσο και σε μεταγενέστερη προβλέπει ότι κατά τη διαμόρφωση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής θα πρέπει να ληφθούν σοβαρά τα υπόψη:

- Α) Ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της γεωργικής δραστηριότητας, που απορρέει από την κοινωνική δομή της γεωργίας και τις διαρθρωτικές και φυσικές ανισότητες που υπάρχουν μεταξύ διαφόρων γεωργικών περιοχών.
- Β) Η ανάγκη βαθμιαίας εφαρμογής των κατάλληλων προσαρμογών.
- Γ) Το γεγονός ότι στα κράτη- μέλη η γεωργία αποτελεί έναν τομέα συνδεδεμένο με το σύνολο της οικονομίας.
- Δ) Η σκοπιμότητα ενθάρρυνσης της αρμονικής ανάπτυξης του παγκόσμιου οργανισμού εμπορίου αγροτικών προϊόντων και τροφίμων.

2.1.3 Αρχές της Κ.Α.Π.

Οι αρχές που διέπουν την Κ.Α.Π. καθορίστηκαν, στη διάσκεψη της Στρέσα της Ιταλίας το 1958 (Μαραβέγιας, 1999) και αποτελούν τις κατευθυντήριες γραμμές της κοινής γεωργικής αγοράς είναι: η ενιαία αγορά, η κοινοτική προτίμηση, η χρηματοδοτική αλληλεγγύη και η αρχή της συνυπευθυνότητας. Αναλυτικότερα έχουμε:

Η ενιαία αγορά: θα πρέπει να υπάρχει ελεύθερη διακίνηση των γεωργικών προϊόντων μεταξύ των κρατών-μελών της Ένωσης, για την οποία απαιτείται κοινή διαχείριση τιμών και κανόνων ανταγωνισμού, καθορισμένες νομισματικές ισοτιμίες, εναρμονισμένες διοικητικές και υγειονομικές διατάξεις και μια κοινή πολιτική για τις συναλλαγές με το εξωτερικό (Μαραβέγιας, 2003).

Η κοινοτική προτίμηση: η ΚΑΠ πρέπει να προστατεύει την εσωτερική αγορά από τις μαζικές και σε χαμηλές τιμές εισαγωγές γεωργικών προϊόντων που προέρχονται από τρίτες χώρες και γενικώς από τις διακυμάνσεις των παγκόσμιων τιμών, δίνοντας προτεραιότητα στην δική της παραγωγή. Αυτή η αρχή απαιτεί λήψη μέτρων τόσο για τις εισαγωγές όσο και για τις εξαγωγές.

Η χρηματοδοτική αλληλεγγύη: οι δαπάνες της εφαρμογής της ΚΑΠ, πρέπει να βαρύνουν όλες τις χώρες-μέλη. Έτσι, το 1962, ιδρύθηκε το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) με σκοπό την κάλυψη των δαπανών της ΚΑΠ. Το Ταμείο χρηματοδοτεί τις απαραίτητες για την εφαρμογή της ΚΑΠ δαπάνες, για οποιοδήποτε προϊόν και χώρα, προορίζονται αυτές οι δαπάνες.

Η αρχή της συνυπευθυνότητας: Η εξέλιξη της Κ.Α.Π. και ιδίως τα θετικά αποτελέσματα που αυτή επέφερε για τους γεωργούς της Ένωσης, οδήγησαν στην εισαγωγή της αρχής της συνυπευθυνότητας, σύμφωνα με την οποία, ο ενωσιακός γεωργός είναι συνυπεύθυνος για τη γεωργική παραγωγή, έτσι ώστε όταν εμφανίζονται πλεονάσματα στην παραγωγή γεωργικών

προϊόντων, η εγγύηση απορρόφησης της παραγωγής να μην είναι απεριόριστη και να προβλέπεται η παρέμβαση μηχανισμών ελέγχου της παραγωγής και των γεωργικών δαπανών. Την αρχή αυτή επιβεβαίωσε τόσο ο ενωσιακός νομοθέτης με τον Κανονισμό 1782/2003 (Παπαγιάννης,2011).

2.1.4 Η πορεία των μεταρρυθμίσεων και των αναθεωρήσεων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής

Η μεταρρύθμιση της ΚΑΠ του 1992

Μέσα στο 1992 έγινε η Τρίτη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ. Τα κοινοτικά όργανα κάνοντας μια αποτίμηση από την υλοποίηση της ΚΑΠ στη δεκαετία του '80, η ΚΑΠ είχε υλοποίηση τους περισσότερους από τους στόχους της. Είχε αυξηθεί το εισόδημα και το βιοτικό επίπεδο των αγροτών και είχε επιτευχθεί ο αποτελεσματικός εφοδιασμός της αγοράς αποτελεσματικά με τρόφιμα σε λογικές τιμές, με επάρκεια σε γεωργικά προϊόντα, προστατεύοντας αποτελεσματικά την εσωτερική αγορά από τον διεθνή ανταγωνισμό. Όμως οι επιδοτήσεις για επενδύσεις αύξησης της παραγωγικότητας και τα εισοδηματικά κίνητρα για αύξηση της παραγωγής οδήγησε την κάποτε ελλειμματική κοινοτική γεωργία σε έντονα πλεονασματική (Binswanger,1984). Τα αδιάθετα πλεονάσματα αγροτικών προϊόντων συσσωρεύονταν ενώ οι δημοσιονομικές δαπάνες στήριξης των Κοινών Οργανώσεων Αγορών (ΚΟΑ) είχαν γίνει δυσβάστακτες. Η μεταρρύθμιση της ΚΑΠ του 1992 υπήρξε αναγκαία συνέπεια αυτών των αδιεξόδων και επιταχύνθηκε από τις πιέσεις των ανταγωνιστών της ΕΕ στην Παγκόσμια Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου (Λουλούδης,2002). Αντιμετωπίζοντας πιέσεις α)δημοσιονομικές, λόγω των πλεονασμάτων, β)περιβαλλοντικές, κυρίως λόγω της εντατικοποίησης των καλλιεργειών και γ)διεθνείς, λόγω των συμφωνιών της ΓΣΔΕ, η Επιτροπή αποφάσισε να προτείνει μια πραγματική μεταρρύθμιση της ΚΑΠ. Η μεταρρύθμιση του 1992, η οποία παρουσιάστηκε σε δύο έγγραφα προβληματισμού, το COM (91)100 και το COM (91)258 σχετικά με την εξέλιξη και το μέλλον της ΚΑΠ και εγκρίθηκε με την πολιτική συμφωνία του Συμβουλίου στις 21 Μαΐου 1992, σηματοδότησε μια σημαντική αλλαγή του συστήματος στήριξης της γεωργίας που βρισκόταν τότε σε ισχύ.

Η Επιτροπή προτείνει την παροχή βοήθειας στους αγρότες με σκοπό να τους ενθαρρύνει να χρησιμοποιούν μεθόδους παραγωγής με μικρούς κίνδυνους ρύπανσης και επιβάρυνσης του περιβάλλοντος. Αυτό θα συνεπάγεται σημαντική μείωση στη χρήση ενδεχόμενων ρυπογόνων εισροών (λιπάσματα εντομοκτόνα, ζιζανιοκτόνα) στην περίπτωση της φυτικής παραγωγής. Στην περίπτωση της κτηνοτροφίας θα επιδιωχθεί μείωση του αριθμού, όπου η ζημιά προκαλείται από υπερβόσκηση από πρόβατα και βοοειδή (COM (91)258).

Από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 η βιολογική γεωργία μπήκε στο επίκεντρο της προσοχής των υπεύθυνων χάραξης πολιτικής, των καταναλωτών, των περιβαλλοντολόγων και των αγροτών στην Ευρώπη για τους παρακάτω λόγους:

- Α) Τα περιβαλλοντικά οφέλη από την άσκηση της βιολογικής γεωργίας.
- Β) Η ύπαρξη μιας αγοράς για τα βιολογικά προϊόντα, από την οποία οι γεωργοί θα μπορούσαν να αποζημιωθούν για την ενσωμάτωση του εξωτερικού κόστους.
- Γ) Η δυνατότητα μείωσης της πλεονασματικής παραγωγής κυρίως από την εφαρμογή των περισσότερο εκστατικών μεθόδων παραγωγής βιολογικών προϊόντων.
- Δ) Η συμβολή της βιολογικής γεωργίας σε μια πιο διαφοροποιημένη γεωργία και σε αυξανόμενες απαιτήσεις εργασίας (Lampkin N. Et al ,2000).

Το 1991 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Υπουργών Γεωργίας θέσπισε τον Κανονισμό 2092/91 για τη βιολογική γεωργία και την αντίστοιχη σήμανση των αγροτικών προϊόντων και τροφίμων. Η εισαγωγή του Κανονισμού αυτού αποτέλεσε μέρος της μεταρρύθμισης της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής της ΕΕ και ήταν το τελικό στάδιο μιας διαδικασίας με την οποία η βιολογική γεωργία έλαβε την επίσημη αναγνώριση των 12 κρατών που ήταν τότε μέλη της ΕΕ. Η αναθεώρηση της ΚΑΠ το 1992 συμπεριέλαβε, για πρώτη φορά, την υποχρέωση των κρατών-μελών να ενσωματώσουν την προστασία του περιβάλλοντος στις αγροτικές πολιτικές τους μέσα από τα «συνοδευτικά μέτρα για την ύπαιθρο».

Ως σημαντικότερο βήμα υπέρ του περιβάλλοντος, στα πλαίσια της ΚΑΠ, παρέμεινε ο Κανονισμός. 2078/92¹ στα πλαίσια του οποίου περιλαμβάνονταν οικονομικές ενισχύσεις στους αγρότες οι οποίοι αναλαμβάνουν την υποχρέωση:

- Να μειώσουν σημαντικά τη χρησιμοποίηση λιπασμάτων ή/και φυτοφαρμάκων ή να συνεχίσουν τη μείωση που ήδη ανέλαβαν στο παρελθόν ή να εφαρμόσουν ή να διατηρήσουν μεθόδους βιολογικής καλλιέργειας.
- Να προβούν στην εντατικοποίηση της φυτικής παραγωγής περιλαμβανομένης και της παραγωγής χορτονομής ή τη διατήρηση της έκτασης της παραγωγής που έχουν αναλάβει ήδη ή στη μετατροπή των αρόσιμων γαιών σε εκτάσεις βοσκότοπων.
- Να μειώσουν τον αριθμό των βοοειδών ή προβατοειδών ανά μονάδα επιφάνειας βοσκής.
- Να χρησιμοποιούν άλλες μεθόδους παραγωγής που συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις της προστασίας του περιβάλλοντος, των φυσικών πόρων, καθώς και της διατήρησης του φυσικού χώρου και του τοπίου, ή να εκτρέφουν ζώα των φυλών της περιοχής τους που απειλούνται με εξαφάνιση.
- Να συντηρούν τις εγκαταλελειμμένες γεωργικές ή δασικές εκτάσεις.
- Να προβούν στην παύση της καλλιέργειας των γεωργικών εκτάσεων για περίοδο τουλάχιστον είκοσι ετών προκειμένου να χρησιμοποιηθούν για σκοπούς που συνδέονται με το περιβάλλον, ιδίως για τη δημιουργία βιοτόπων ή εθνικών δρυμών ή για την προστασία των υδρολογικών συστημάτων.
- Να διαχειρίζονται τις γαίες για την πρόσβαση και την ψυχαγωγία του κοινού.

Η ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών ζητημάτων έχει ουσιαστική σημασία για την επίτευξη του στόχου της αειφόρου ανάπτυξης. Η αρχή αυτή, η οποία επιβεβαιώθηκε στη συνθήκη του Μάαστριχτ και τη σύνοδο κορυφής του Κάρντιφ το

¹Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2078/92 του Συμβουλίου σχετικά με μεθόδους γεωργικής παραγωγής που συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις προστασίας του περιβάλλοντος καθώς και με τη διατήρηση του φυσικού χώρου, L 215 -30/07/1992.

1998, έθεσε τα θεμέλια για την ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών ζητημάτων στις πολιτικές της ΕΕ.

Πρόγραμμα δράσης (Agenda) 2000

Τα αποτελέσματα της τελευταίας τροποποίησης της ΚΑΠ μετά και τις ραγδαίες αλλαγές που προκλήθηκαν το 1992 λόγω και των συμφωνιών της GATT ενθάρρυναν την ορθολογικότερη εκμετάλλευση της αγροτικής παραγωγής.

Από το 1997, η ΕΕ οδηγήθηκε σε ένα νέο γύρο αναθεώρησης της ΚΑΠ. Οι σχετικές συζητήσεις έγιναν στα πλαίσια των προτάσεων της λεγόμενης AGENDA 2000 που αφορούσε όλο τον προϋπολογισμό της ΕΕ για την περίοδο 2000-2006.

Η μεταρρύθμιση περιλάμβανε την υιοθέτηση κανονισμών που προωθούσαν ακόμη περισσότερο την περιβαλλοντική διάσταση της γεωργίας. Στα πλαίσια του Καν. 1257/1999² καθορίζεται ότι η στήριξη μεθόδων γεωργικής παραγωγής που αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος και στη διατήρηση του φυσικού χώρου (γεωργό- περιβάλλον) πρέπει να προωθεί:

Α)τρόπους χρήσης των γεωργικών γαιών που είναι συμβατοί με την προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος, του τοπίου και των χαρακτηριστικών του, των φυσικών πόρων, των εδαφών και της γενετικής ποικιλομορφίας,

Β) την ευνοϊκή για το περιβάλλον έκταση της γεωργικής δραστηριότητας και τη διαχείριση συστημάτων βοσκής χαμηλής πυκνότητας,

Γ)τη διατήρηση υψηλής φυσικής αξίας περιβαλλόντων στα οποία ασκείται η γεωργία και τα οποία βρίσκονται υπό απειλή,

Δ)τη διατήρηση του τοπίου και των ιστορικών χαρακτηριστικών των γεωργικών εκτάσεων,

Ε)τη χρήση του περιβαλλοντικού σχεδιασμού στη γεωργική πρακτική.

Το πρόγραμμα για την αγροτική ανάπτυξη είναι το πιο σημαντικό εργαλείο για την προώθηση της βιολογικής γεωργίας(Haring A. et al, ,2004). Η προώθηση της

²Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 του Συμβουλίου, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων(ΕΓΤΠΕ) και για την τροποποίηση και κατάργηση ορισμένων κανονισμών,. L 160/80 -26.6.1999

βιολογικής γεωργίας στην ΕΕ, ενισχύθηκε μετά την μεταρρύθμιση της αγροτικής πολιτικής, που αποφασίστηκε στο Συμβούλιο του Βερολίνου το 1999 (Schmid, 2005).

Η ανακοίνωση της Επιτροπής στις 15.5.2001 για τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Κοινότητας υπέρ της αειφόρου ανάπτυξης υποστήριζε ότι η ενδιάμεση αναθεώρηση θα πρέπει να ανταμείβει την ποιότητα και όχι την ποσότητα ενθαρρύνοντας π.χ. τη βιολογική γεωργία και άλλες φιλικές προς το περιβάλλον μεθόδους καλλιέργειας (COM (2001) 264). Στη συνέχεια, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ (2001) δήλωνε ότι η Κοινή Αγροτική Πολιτική και η μελλοντική της ανάπτυξη θα πρέπει, μεταξύ των άλλων στόχων, να συμβάλουν στην επίτευξη αειφόρου ανάπτυξης, δίνοντας μεγαλύτερη έμφαση στην ενθάρρυνση υγιεινών προϊόντων υψηλής ποιότητας, μεθόδων περιβαλλοντικά αειφόρου παραγωγής, συμπεριλαμβανομένης της βιολογικής παραγωγής και των ανανεώσιμων πρώτων υλών, και στην προστασία της βιοποικιλότητας. Στην κατεύθυνση αυτή καλούσε την Επιτροπή να εκπονήσει ένα σχέδιο δράσης για την προώθηση της βιολογικής διατροφής και γεωργίας. Την ίδια στρατηγική τέλος ακολουθεί και το έκτο πρόγραμμα κοινοτικής δράσης του 2002. Το πρόγραμμα θέτει τους κύριους γενικούς περιβαλλοντικούς στόχους και προωθεί την ενσωμάτωση της βιοποικιλότητας στις γεωργικές πολιτικές και ενθάρρυνση της αειφόρου ανάπτυξης της υπαίθρου και της πολύ-λειτουργικής και αειφόρου γεωργίας, μέσω: της ενθάρρυνσης περιβαλλοντικά πιο υπεύθυνων μορφών γεωργίας, στις μελλοντικές επανεξετάσεις της κοινής γεωργικής πολιτικής, όπως, μέθοδοι έκτασης παραγωγής, πρακτικές ολοκληρωμένης γεωργίας, βιολογική γεωργία και γεωργό-βιοποικιλότητα (Απόφαση αριθ. 1600/2002/ΕΚ).

Η Ατζέντα 2000 καθιέρωσε τα γεωργό-περιβαλλοντικά μέτρα ως το μόνο υποχρεωτικό στοιχείο της πολιτικής της ΕΕ για την αγροτική ανάπτυξη. Αυτό δείχνει την πολιτική προτεραιότητα που δίδεται στα γεωργό-περιβαλλοντικά προγράμματα (Fact Sheet – Rural Development in the European, 2003).

Ενδιάμεση αναθεώρηση 2003

Η μεταρρύθμιση του 2003 αποτέλεσε σημαντικό γεγονός στην εξέλιξη της ΚΑΠ προσαρμόζοντάς την στις νέες απαιτήσεις των γεωργών, των καταναλωτών και του πλανήτη. Οι λόγοι που οδήγησαν στην μεταρρύθμιση σχετίζονται με την διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τις διαπραγματεύσεις στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου, με τις αυξημένες απαιτήσεις των ευρωπαϊών φορολογουμένων, με τις απαιτήσεις των καταναλωτών για ασφαλή τρόφιμα και με την όλο και μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος (Μπουρδάρας,2004).

Η ενδιάμεση αναθεώρηση της ΚΑΠ φιλοδοξεί, στο πλαίσιο ιδίως της ανάπτυξης της υπαίθρου να αποτελέσει ένα κατάλληλο πλαίσιο για την μελλοντική ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας στην Ευρώπη, αφού θέτει το βάρος στην μακροπρόθεσμη οικονομική και κοινωνική βιωσιμότητα ενός κλάδου που θα προσφέρει υγιεινά και ποιοτικά προϊόντα που προέρχονται από μεθόδους παραγωγής που λαμβάνουν ευρέως υπόψη το περιβάλλον(Νικολόπουλος,2004).

Οι βασικοί κανόνες για τη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ καθορίστηκαν στον κανονισμό (ΕΚ) 1782/2003 του Συμβουλίου της 29ης Σεπτεμβρίου 2003. Η μεταρρύθμιση έχει ως στόχο τον καθορισμό σταθερότερου πολιτικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή γεωργία. Τα βασικά στοιχεία της νέας ΚΑΠ είναι η εισαγωγή καθεστώτος ενιαίας ενίσχυσης για τους γεωργούς της ΕΕ η οποία δεν θα συνδέεται πλέον με την παραγωγή (θα είναι δηλαδή "αποσυνδεδεμένη"), η σύνδεση της ενιαίας ενίσχυσης με την τήρηση προτύπων που αφορούν το περιβάλλον, την ασφάλεια των τροφίμων, την υγεία των ζώων και των φυτών και τις συνθήκες διαβίωσης των ζώων, καθώς και με την απαίτηση διατήρησης των χρησιμοποιούμενων γεωργικών εκτάσεων σε καλές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες (COM (2004) 807)

Τον Ιούνιο του 2004 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε το Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης για τα βιολογικά τρόφιμα και τη βιολογική γεωργία. Το σχέδιο δράσης δείχνει την προθυμία της ΕΕ για την υποστήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης και αποτελεί μέρος της μεταρρύθμισης της ΚΑΠ που ξεκίνησε το 2003.

Οι βασικοί κανόνες και τα διαθέσιμα μέτρα της πολιτικής για την αγροτική ανάπτυξη 2007-2013 ορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1698/2005³ του Συμβουλίου, σύμφωνα με τον οποίο οι γεωργό-περιβαλλοντικές ενισχύσεις θα πρέπει να εξακολουθήσουν να διαδραματίζουν εξέχοντα ρόλο για τη στήριξη της αειφόρου ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών και για την ανταπόκριση στην αυξανόμενη ζήτηση της κοινωνίας για περιβαλλοντικές υπηρεσίες.

Σύμφωνα με το άρθρο 39 του Κανονισμού 1698/2005 οι γεωργό-περιβαλλοντικές ενισχύσεις,

Α) χορηγούνται σε γεωργούς οι οποίοι αναλαμβάνουν εθελοντικά γεωργό-περιβαλλοντικές δεσμεύσεις οι οποίες αναλαμβάνονται κατά γενικό κανόνα για περίοδο μεταξύ πέντε και επτά ετών.

Β) καλύπτουν μόνο τις δεσμεύσεις εκείνες που υπερβαίνουν τα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα.

Γ) χορηγούνται ετησίως και καλύπτουν το πρόσθετο κόστος και το διαφυγόν εισόδημα που απορρέουν από την αναληφθείσα δέσμευση. Εάν χρειάζεται, μπορούν να καλύπτουν επίσης το κόστος της συναλλαγής.

Οι μεταρρυθμίσεις της ΚΑΠ του 2003 και 2004 αντιπροσωπεύουν σημαντικό βήμα προς τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της αειφόρου ανάπτυξης των γεωργικών δραστηριοτήτων στην ΕΕ και καθόρισαν το πλαίσιο για μελλοντικές μεταρρυθμίσεις. Η βιολογική γεωργία αντιπροσωπεύει μίαν ολιστική προσέγγιση της αειφόρου γεωργίας. Από την άποψη αυτή, είναι δυνατό να ενισχυθεί περισσότερο η συμβολή της στην επίτευξη των στόχων στους τομείς του περιβάλλοντος και της καλής διαβίωσης των ζώων (Απόφαση του Συμβουλίου 2006/144/ΕΚ).

³Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ, της 20ής Σεπτεμβρίου 2005, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)

Η μεταρρύθμιση της κοινής αγροτικής πολιτικής με ορίζοντα το 2020

Από τα τέλη του 2012 έχει ξεκινήσει στα κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης η συζήτηση και η δημόσια διαβούλευση για το μέλλον της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ), για την περίοδο (2014 – 2020). Είναι γενικώς αναγνωρισμένη ότι μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις στον κόσμο κατά τις προσεχείς δεκαετίες θα είναι η εξασφάλιση ασφαλών τροφίμων για τον πληθυσμό του πλανήτη με αειφόρο τρόπο. Αυτό πρέπει να θεωρηθεί ως προτεραιότητα στις πολιτικές της ΕΕ για την αλλαγή του κλίματος, το περιβάλλον και την έρευνα(<http://www.copacogeca>).

Ο Επίτροπος για την Γεωργία και την Αγροτική Ανάπτυξη, κ. Dacian Cioloș ξεκίνησε δημόσια συζήτηση για το μέλλον, τους στόχους της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, τις αρχές και συμβολή της στην στρατηγική «Ευρώπη 2020»(ΠΑΣΕΓΕΣ).

Η συζήτηση για το μέλλον της ΚΑΠ, μετά το 2013, είναι άμεσα συνδεδεμένη με τις μελλοντικές δημοσιονομικές προοπτικές (2014-2020) της Ε.Ε. ενώ το μεγαλύτερο μέρος της συζήτησης στρέφεται γύρω από τις επιδράσεις της οικονομικής κρίσης και της κλιματικής αλλαγής με σκοπό την προσαρμογή σε αυτές.

Η μεταρρύθμιση του Ιουνίου 2013 έχει τρεις προτεραιότητες:

- διασφάλιση της βιώσιμης παραγωγής τροφίμων·
- διασφάλιση της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων·
- προώθηση της ισορροπημένης ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών σε όλη την ΕΕ.

Πίνακας 1: Κατανομή των κονδυλίων της ΚΑΠ ανά κράτος – μέλος και ανά έτος, σύμφωνα με τις τελικές αποφάσεις για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο της Ε.Ε. 2014-2020.

Διανομή των άμεσων ενισχύσεων σε χιλιάδες ευρώ - τρέχουσες τιμές						
Έτος υποβολής αιτήσεων Οικονομικό έτος	Άμεσες Πληρωμές - πρόταση κανονισμού					
	2014 2015	2015 2016	2016 2017	2017 2018	2018 2019	2019 2020
Βέλγιο	544 047	536 076	528 124	520 170	512 718	505 266
Βουλγαρία	642 103	721 251	792 449	793 226	794 759	796 292
Τσεχία	875 305	874 484	873 671	872 830	872 819	872 809
Δανία	926 075	916 580	907 108	897 625	889 004	880 384
Γερμανία	5 178 178	5 144 264	5 110 446	5 076 522	5 047 458	5 018 395
Εσθονία	110 018	121 870	133 701	145 504	157 435	169 366
Ιρλανδία	1 216 547	1 215 003	1 213 470	1 211 899	1 211 482	1 211 066
Ελλάδα	2 063 187	2 039 122	2 015 116	1 991 083	1 969 129	1 947 177
Ισπανία	4 833 647	4 842 658	4 851 682	4 866 665	4 880 049	4 893 433
Γαλλία	7 586 341	7 953 677	7 521 123	7 488 380	7 462 790	7 437 200
Ιταλία	3 953 394	3 902 039	3 850 805	3 799 540	3 751 937	3 704 337
Κύπρος	51 344	50 784	50 225	49 666	49 155	48 643
Λεττονία	168 886	195 649	222 363	249 020	275 887	302 754
Λιθουανία	393 226	417 890	442 510	467 070	492 049	517 028
Λουξεμβούργο	33 661	33 603	33 545	33 486	33 459	33 431
Ουγγαρία	1 272 786	1 271 593	1 270 410	1 269 187	1 269 172	1 269 158
Μάλτα	5 239	5 127	5 015	4 904	4 797	4 689
Ολλανδία	793 319	780 815	768 340	755 862	744 116	732 370
Αυστρία	693 716	693 065	692 421	691 754	691 746	691 738
Πολωνία	2 970 020	2 987 267	3 004 501	3 021 602	3 041 560	3 061 518
Πορτογαλία	557 667	565 816	573 954	582 057	590 706	599 355
Ρουμανία	1 428 531	1 629 889	1 813 795	1 842 446	1 872 821	1 903 195
Σλοβενία	138 980	137 987	136 997	136 003	135 141	134 278
Σλοβακία	377 419	380 680	383 938	387 177	390 781	394 385
Φινλανδία	523 247	523 333	523 422	523 493	524 062	524 631
Σουηδία	696 487	696 890	697 295	697 678	698 723	699 768
Βρετανία	3 548 576	3 555 915	3 563 262	3 570 477	3 581 080	3 591 683
Κροατία	111 900	130 550	149 200	186 500	223 800	261 100

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Στη νέα εποχή για την ΚΑΠ υιοθετούνται νέες πολιτικές που στοχεύουν στην εξάλειψη των προβλημάτων που δημιουργήθηκαν από τις πολιτικές που ακολουθήθηκαν στο παρελθόν. Οι πολιτικές αυτές έχουν ως κύριες κατευθύνσεις:

- A) τη θέσπιση ορίων στην παραγωγή προϊόντων με στόχο τη μείωση των πλεονασμάτων,
- B) την έμφαση σε μεθόδους αγροτικής παραγωγής φιλικές προς το περιβάλλον, καθώς και
- Γ) τη στροφή της αγροτικής παραγωγής στις ανάγκες της αγοράς.

Στο πλαίσιο της νέας ΚΑΠ επιδιώκεται μία ποιοτική στροφή της αγροτικής ανάπτυξης σύμφωνα με την οποία αναδιαρθρώνεται η αγροτική παραγωγή, βελτιώνονται οι μέθοδοι προώθησης και πώλησης των προϊόντων και προωθούν μια σειρά από πρωτοβουλίες με έμφαση σε θέματα που αφορούν στη βιώσιμη ανάπτυξη με σεβασμό προς το περιβάλλον. Επιπρόσθετα, τίθεται πλαφόν στον προϋπολογισμό για την αγροτική πολιτική της Ένωσης, έτσι ώστε οι δαπάνες να μην ξεφεύγουν σε υψηλότερα από τα προγραμματισμένα επίπεδα.

Ο προϋπολογισμός της ΚΑΠ δαπανάται με τρεις διαφορετικούς τρόπους:

1. Η εισοδηματική στήριξη των γεωργών και η στήριξη για την τήρηση βιώσιμων γεωργικών πρακτικών: καταβολή άμεσων ενισχύσεων, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται αυστηρά πρότυπα ασφάλειας των τροφίμων, προστασίας του περιβάλλοντος, υγείας και καλής μεταχείρισης των ζώων. Οι πληρωμές αυτές χρηματοδοτούνται πλήρως από την ΕΕ και ισοδυναμούν με το 70 % περίπου του προϋπολογισμού της ΚΑΠ. Η μεταρρύθμιση του Ιουνίου 2013 προβλέπει ότι το 30% των άμεσων ενισχύσεων συνδέεται με την τήρηση, από τους ευρωπαϊούς γεωργούς, βιώσιμων γεωργικών πρακτικών, ευεργετικών για την ποιότητα του εδάφους, τη βιοποικιλότητα και το περιβάλλον γενικότερα, όπως, για παράδειγμα, η διαφοροποίηση των καλλιεργειών, η διατήρηση μόνιμων βοσκοτόπων και η διατήρηση των χώρων πρασίνου στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις.
2. Τα μέτρα στήριξης της αγοράς: ενεργοποιούνται, για παράδειγμα, όταν κακές καιρικές συνθήκες αποσταθεροποιούν τις αγορές. Οι πληρωμές αυτές ισοδυναμούν με ποσοστό μικρότερο από το 10 % του προϋπολογισμού της ΚΑΠ.

3. Τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης: μέτρα που έχουν ως σκοπό να βοηθήσουν τους γεωργούς να εκσυγχρονίσουν τις εκμεταλλεύσεις τους και να καταστούν πιο ανταγωνιστικοί, προστατεύοντας παράλληλα το περιβάλλον, να συμβάλουν στη διαφοροποίηση των γεωργικών και μη γεωργικών δραστηριοτήτων και στη ζωτικότητα των αγροτικών κοινοτήτων. Οι πληρωμές αυτές χρηματοδοτούνται εν μέρει από τα κράτη μέλη, είναι συνήθως πολυετείς και ισοδυναμούν με το 20 % περίπου του προϋπολογισμού της ΚΑΠ.

Η νέα εποχή για τη χώρα μας στην Κοινή Αγροτική Πολιτική της Ένωσης, ξεκινά ουσιαστικά από την προγραμματική περίοδο 2000-2006, όπου τέθηκαν στόχοι που αφορούσαν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής γεωργίας σε συνθήκες όξυνσης του ανταγωνισμού, τη βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου σε αρμονία με το κοινωνικό και φυσικό περιβάλλον και τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής για το σύνολο του αγροτικού πληθυσμού. Την προγραμματική περίοδο 2007-2013 είχαν τεθεί οι άξονες, πάνω στους οποίους βάδισε η κοινοτική αγροτική πολιτική. Οι βασικοί αυτοί άξονες στόχευαν στην αναδιάρθρωση των καλλιεργειών και την ανταγωνιστικότητα των παραγόμενων αγροτικών προϊόντων. Η νέα ΚΑΠ εξασφάλιζε πρακτικά ένα ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, το οποίο λειτούργησε σαν δίχτυ ασφαλείας για το στάδιο της μετάβασης από ένα καθεστώς ισχυρού προστατευτισμού προς την οικονομία της αγοράς. Οι μηχανισμοί της νέας ΚΑΠ προέβλεπαν:

- Ενιαία αποδεσμευμένη ενίσχυση
- Τίτλος μεταβιβάσιμος (πώληση) και ενοικιαζόμενος (υπό προϋποθέσεις)
- Πολλαπλή συμμόρφωση
- Διαφοροποίηση
- Πλήρης αποσύνδεση ενισχύσεων

Οι υποχρεώσεις της νέας ΚΑΠ σχετίζονταν με το μηχανισμό της πολλαπλής συμμόρφωσης, που αφορά στο περιβάλλον, τα διατροφικά πρότυπα και τη φυτοπροστασία. Προέβλεπε, επίσης, στήριξη της συλλογικής δράσης και ενίσχυση της σύνδεσης με την αγορά. Μέσα από τους διάφορους αγροτικούς συνεταιρισμούς θα αντιμετωπίζονταν τα προβλήματα που αφορούσαν στο κόστος και τη διάθεση των παραγόμενων προϊόντων, με εκσυγχρονισμό και δομικές αλλαγές των

συνεταιρισμών, υπηρεσίες υποστήριξης για τους παραγωγούς και δράση σε συλλογικό επίπεδο. Από τους μηχανισμούς αυτούς πρόέκυψαν θετικές επιπτώσεις για τον αγροτικό τομέα όπως συγκέντρωση της αγροτικής γης, στήριξη των κατ'επάγγελμα αγροτών, προσέλκυση νέων αγροτών, αλλαγή της υπάρχουσας νοοτροπίας σχετικά με τον αγροτικό τομέα και τις δυσκολίες του, προσανατολισμός προς την αγορά και προσαρμογή της δημόσιας διοίκησης στις ανάγκες του αγροτικού τομέα, όπως άλλωστε οριζόταν από την Ε.Ε.

Για την επόμενη προγραμματική περίοδο 2014-2020 μια νέα μεταρρύθμιση τέθηκε σε ισχύ από τον Ιανουάριο του 2014 με εξαίρεση τη νέα δομή των άμεσων ενισχύσεων που απαιτεί να λαμβάνεται υπόψη ο ετήσιος κύκλος των άμεσων ενισχύσεων: οι γεωργοί υποβάλλουν τις ετήσιες δηλώσεις ΚΑΠ την άνοιξη. Οι πληρωμές στο πλαίσιο της νέας δομής των άμεσων ενισχύσεων θα πραγματοποιηθούν φέτος το 2015, για παράδειγμα, με τις πράσινες ενισχύσεις και την πρόσθετη στήριξη για τους νέους γεωργούς. Η νέα μεταρρύθμιση αφορά όλους τους πολίτες της ΕΕ και προβλέπει:

- A) Οι άμεσες ενισχύσεις προς τους γεωργούς θα ανταποκρίνονται καλύτερα στην ανάγκη για δίκαιη στήριξη του γεωργικού εισοδήματος και θα αξιοποιούν την αποστολή τους ως παροχών δημόσιων υπηρεσιών (π.χ. προστατεύοντας το περιβάλλον). Θα παρέχουν επίσης μεγαλύτερη στήριξη σε περιφέρειες όπου επικρατούν δυσκολότερες συνθήκες, και θα βοηθούν τους νέους να ασχοληθούν με τη γεωργία.
- B) Οι μηχανισμοί διαχείρισης των αγορών θα είναι απλούστεροι, αποτελεσματικότεροι και πιο ευέλικτοι.
- Γ) Η πολιτική αγροτικής ανάπτυξης θα είναι εστιασμένη στην τόνωση της ανταγωνιστικότητας και την προώθηση της καινοτομίας.

Τέλος, θα ληφθούν νέα μέτρα ώστε να μπορούν οι γεωργοί να αντιμετωπίζουν τις διακυμάνσεις τιμών και εισοδήματος. Στο πλαίσιο της ΚΑΠ, η αγροτική ανάπτυξη επιδιώκει να διατηρήσει την ύπαιθρο ζωντανή στηρίζοντας προγράμματα επενδύσεων, εκσυγχρονισμού και στήριξης των δραστηριοτήτων τόσο των γεωργικών όσο και των μη γεωργικών στις αγροτικές περιοχές. Ο προϋπολογισμός της ΚΑΠ για την περίοδο 2014-2020 και για τα 28 κράτη μέλη ανέρχεται σε 95 δις. ευρώ (σημερινές τιμές). Τα απαιτούμενα κονδύλια προέρχονται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).

Τα κονδύλια που διατίθενται για την αγροτική ανάπτυξη μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο για γεωργικές όσο και για μη γεωργικές δραστηριότητες, στο πλαίσιο των ακόλουθων έξι προτεραιοτήτων:

1. στήριξη της μεταφοράς γνώσεων και καινοτομίας,
2. τόνωση της ανταγωνιστικότητας,
3. προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων και της διαχείρισης της επικινδυνότητας,
4. αποκατάσταση, προστασία και ανάπτυξη των οικοσυστημάτων,
5. ενθάρρυνση της αποδοτικότητας των πόρων και της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα,
6. προαγωγή της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές.

Τα κράτη μέλη ή οι περιφέρειες θα έχουν τη δυνατότητα να καταρτίζουν επιμέρους προγράμματα με υψηλότερα ποσοστά ενίσχυσης για την κάλυψη, π.χ. των αναγκών ορισμένων κλάδων που αντιμετωπίζουν συγκεκριμένες καταστάσεις, των νέων γεωργών, των μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων, των ορεινών περιοχών και των βραχέων αλυσίδων εφοδιασμού(ΠΑΣΕΓΕΣ, 2013).

2.1.5 Χρηματοδότηση της ΚΑΠ

Για τη χρηματοδότηση των αναγκαίων μέτρων και για την επίτευξη των στόχων της Κ.Α.Π. ιδρύθηκε το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ε.Γ.Τ.Π.Ε.), που είναι περισσότερο γνωστό ως FEOGA από τα αντίστοιχα γαλλικά αρχικά (Fonds Europeen d' Orientation et de Garantie Agricole). Ο όρος «Προσανατολισμός» αναφέρεται σε θέματα βελτίωσης της διάρθρωσης της γεωργίας, ενώ αυτός των «Εγγυήσεων» στα θέματα κοινής οργάνωσης των αγορών και στη διασφάλιση ικανοποιητικών τιμών για τα γεωργικά προϊόντα. Με τον Κανονισμό 1290/2005 καθορίστηκαν οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη μετονομασία των προηγούμενων ταμείων σε Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (Ε.Γ.Τ.Ε.) και Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (Ε.Γ.Τ.Α.Α.), τα οποία χρηματοδοτούν τις δαπάνες για τον τομέα των αγορών και τα προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης αντίστοιχα.

Η χρηματοδότηση της Κ.Α.Π. απορροφά περίπου το 42% του προϋπολογισμού της Ε.Ε. το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (Ε.Γ.Τ.Ε.) απορροφά το 70% - 80% περίπου της Κ.Α.Π. και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (Ε.Γ.Τ.Α.Α.) που απορροφά 20% - 25% της Κ.Α.Π.. Η στήριξη των αγροτικών τιμών γίνεται όλο και πιο δαπανηρή. Στα παλαιά μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης το μεγαλύτερο μέρος των ενισχύσεων 45,9% (Πορτογαλία) - 85,5% (Δανία) αφορά άμεσες ενισχύσεις (πρώτος πυλώνας), ενώ στα νέα μέλη οι αντίστοιχες ενισχύσεις ανέρχονται σε 25,3% (Ρουμανία) – 49,0% (Τσεχία) των συνολικών. Στα νέα μέλη το μεγαλύτερο μέρος απορροφούν τα μέτρα αναδιάρθρωσης του αγροτικού τομέα (δεύτερος πυλώνας) 38,2% (Κύπρος) – 66,7% (Βουλγαρία), ενώ στα παλιά μόνο 5,8% (Ολλανδία) – 33,4% (Φινλανδία), με εξαίρεση την Αυστρία (42,8%) και την Πορτογαλία (44,5%)³⁹. Αυτό οφείλεται στη δομή και στις προτεραιότητες της Κ.Α.Π.. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, ο αρχικός σκοπός της Κ.Α.Π. ήταν η επίτευξη μιας ικανοποιητικής παραγωγής αγροτικών προϊόντων. Στη διάρκεια εφαρμογής της όμως αναθεωρείται τακτικά προσαρμοζόμενη στις απαιτήσεις των καταναλωτών και στις ανάγκες του αγροτικού κόσμου, αλλά και στις προκλήσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (Π.Ο.Ε.). Η τελευταία αναθεώρηση τον Ιούνιο του

2003⁴ στρέφει την Ευρωπαϊκή γεωργία προς την αειφόρα και την ποιοτική παραγωγή αγροτικών προϊόντων. Η οικονομική εξάρτηση της Ελληνικής γεωργίας από τις Ευρωπαϊκές επιδοτήσεις, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, είναι έντονη. Στην Ελλάδα εισρέουν κάθε χρόνο μέσω της ΚΑΠ 2,4 δισ. Ευρώ περίπου και διανέμονται σε 800.000 δικαιούχους αγρότες. Ο ανταποδοτικός όμως χαρακτήρας των επιδοτήσεων φαίνεται πλέον να είναι όλο και λιγότερο αποτελεσματικός. Πέραν αυτού, οι συνεχείς καταλογισμοί επιβαρύνουν όλο και περισσότερο τον κρατικό προϋπολογισμό και κατ' επέκταση τον Έλληνα φορολογούμενο. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μεριμνά για τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των κοινοτικών ταμείων. Η Κ.Α.Π. διέπεται από μια σειρά αυστηρών δημοσιονομικών διατάξεων. Έχουν καθιερωθεί δημοσιονομικά όρια για τον έλεγχο των δαπανών για κάθε χρόνο ξεχωριστά αλλά και για περιόδους περισσότερων ετών. Τα κράτη μέλη οφείλουν να θέτουν στη διάθεση της Επιτροπής όλες τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την ομαλή λειτουργία των ταμείων. Επιπλέον των ελέγχων που διενεργούν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις οικείες εθνικές διατάξεις, η Επιτροπή μπορεί να οργανώσει επιτόπιους ελέγχους. Στο πλαίσιο των Ε.Γ.Τ.Ε. και Ε.Γ.Τ.Α.Α., οι προοριζόμενες για ένα κράτος μέλος πληρωμές μπορούν να μειωθούν ή να ανασταλούν όταν διαπιστώνονται σοβαρές και επανειλημμένες ελλείψεις. Η μη συμμόρφωση προς τους όρους και τους κανονισμούς της Κ.Α.Π. οδηγεί σε περικοπές και μειώσεις των επιδοτήσεων. Με την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τον Νοέμβριο του 2010, επιβάλλονται σε κράτη – μέλη καταλογισμοί ύψους 578,5 εκατ. ευρώ. Στη χώρα μας καταλογίζεται το υψηλότερο έως σήμερα ποσό ύψους 347,7 εκατ. ευρώ, κυρίως (211 εκατ. ευρώ) για την έλλειψη ενός αξιόπιστου συστήματος αναγνώρισης αγροτεμαχίων⁴ και γεωγραφικού συστήματος πληροφοριών. Η διαφάνεια στην καταβολή των αγροτικών ενισχύσεων, όπως και η συμμόρφωση είναι θέματα που απασχολούν έντονα όχι μόνο την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αλλά και τον ευρωπαϊό πολίτη. Ο οργανισμός Farmsubsidy έχει προσδιορίσει ένα δείκτη διαφάνειας – έναν τρόπο σύγκρισης που αφορά στο βαθμό παροχής πληροφοριών σχετικά με το ποιος λαμβάνει τι από την ΚΑΠ. Κατά την κατάταξη των κρατών – μελών, βάσει του

⁴ Αφορά την περίοδο καταβολής ενισχύσεων 2007 – 2013

προαναφερόμενου δείκτη, μια χώρα εμφανίζει δείκτη διαφάνειας 35% όταν απλά ακολουθεί την κείμενη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επηρεάζοντας σημαντικά τις εξελίξεις και τις διαρθρώσεις στις αγροτικές περιοχές, η ευρωπαϊκή γεωργική πολιτική ασκείται σε τρία πεδία, ως εξής(Λιανός και άλλοι,1998) :

1.Η πρώτη ενότητα δράσεων περιλαμβάνει όλες εκείνες τις ρυθμίσεις που αφορούν άμεσα τα γεωργικά προϊόντα. Τέτοια μέτρα είναι οι εγγυημένες τιμές, οι ενισχύσεις στην παραγωγή, οι εξαγωγικές επιδοτήσεις, η αποθεματοποίηση κ.α. Το σύνολο των κοινοτικών ρυθμίσεων που αφορούν ένα συγκεκριμένο προϊόν αποκαλείται Κοινή Οργάνωση Αγοράς (ΚΟΑ) για το προϊόν αυτό. Τα κύρια συστήματα των Κοινών Οργανώσεων Αγοράς είναι δύο ειδών : το κλασικό ή σύστημα εισφορών επιστροφών και το σύστημα ενισχύσεων στην παραγωγή ή σύστημα Deficiency Payments (Μπουρδάρας, 2005).

2.Στη δεύτερη ενότητα δράσεων περιλαμβάνονται τα μέτρα που αφορούν κυρίως τους παραγωγικούς συντελεστές. Η ενότητα αυτή αποδίδεται με τον όρο «διαρθρωτική πολιτική» και μέσω αυτής χορηγούνται ενισχύσεις για τον εκσυγχρονισμό των διαρθρώσεων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

3.Στην τρίτη ενότητα εντάσσονται όλα εκείνα τα μέτρα που δεν έχουν σχέση ούτε με το προϊόν αυτό καθαυτό, αλλά ούτε και με τους παραγωγικούς συντελεστές υπό την στενή τους έννοια. Πρόκειται για μέτρα που καλύπτουν την κτηνιατρική, τη φυτοπροστασία, τη σποροπαραγωγή, την έρευνα ή τη νομοθεσία των τροφίμων. Το χαρακτηριστικό της ενότητας αυτής είναι ότι η κοινοτική φύση των μέτρων διακρίνεται μάλλον από κάποια ατομία με αποτέλεσμα οι τομείς αυτοί να διέπονται κυρίως από την εθνική νομοθεσία των κρατών μελών. Η κοινοτική προσπάθεια συνίσταται στην εναρμόνιση των εθνικών νομοθεσιών, έτσι ώστε να μην τίθενται εμπόδια κατά τις συναλλαγές στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Μπουρδάρας, 2005).

2.2 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΕΝΔΟΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ: ΕΠΙΤΡΕΠΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

Επιτρεπτικοί και προσδιοριστικοί παράγοντες

Η Ενιαία Πράξη της ΕΕ έχει καθορίσει την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, των αγαθών, του κεφαλαίου και των υπηρεσιών μεταξύ των κρατών μελών. Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η δημοσίευση της Ενιαίας Πράξης του 1993 έχει καταργήσει τους τελωνειακούς ελέγχους από τα εσωτερικά σύνορα των χωρών εντός της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας. Σήμερα, οι τελωνειακές νομοθεσίες για την εξαγωγή και την εισαγωγή δεν αφορούν συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών (εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις). Αφορούν όμως τις συναλλαγές με τρίτες⁵ χώρες μόνο. Οι τελωνειακές διατυπώσεις καταργούνται στα ενδοκοινοτικά σύνορα, το ενιαίο διοικητικό έγγραφο (DAU/SAD) διατηρείται ως έγγραφο υποστήριξης που **καταχωρεί τις τελωνειακές δηλώσεις μόνο με τρίτες χώρες.**

Έγινε κατανοητό λοιπόν ότι στα πλαίσια της Ε.Ε., οι τελωνειακοί δασμοί καταργούνται και η πληρωμή του Φ.Π.Α γίνεται στη χώρα εισαγωγής. Εάν ο εισαγωγέας **δεν ανήκει στην Ευρωπαϊκή Ένωση**, οι τελωνειακοί δασμοί και ο Φ.Π.Α θα πληρωθούν, εκτός αν η υπό εξέταση (τρίτη) χώρα έχει υπογράψει τις προνομιακές δασμολογικές συμφωνίες(www.alphainternationaltrade.com).

⁵ Στο σημείο αυτό οφείλουμε να διευκρινίσουμε ότι με την έννοια τρίτη χώρα, εννοούνται οι χώρες που δεν ανήκουν στην ΕΕ.

2.2.1 Ενδοκοινοτικό Διεθνές εμπόριο στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Όπως προαναφέραμε η Ενιαία Πράξη της ΕΕ έχει επιτρέψει την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, των αγαθών, του κεφαλαίου και των υπηρεσιών μεταξύ των κρατών μελών.

Αρχικά, η εμποροκρατική αντίληψη του διεθνούς εμπορίου επικρατούσε σ' όλες τις χώρες. Σύμφωνα με αυτήν η κυβέρνηση οφείλει ν' αναλαμβάνει προστατευτικά μέτρα για τη μείωση της αξίας των εισαγωγών, έτσι ώστε, δεδομένης της διαχρονικής αύξησης της αξίας των εξαγωγών, να επιτυγχάνεται ο στόχος του πλεονασματικού εμπορικού ισοζυγίου. Πρώτος αντέκρουσε τις δοξασίες για προστατευτισμό ο Adam Smith. Σύμφωνα με τον Smith κάθε χώρα ειδικεύεται στην παραγωγή εκείνων των προϊόντων τα οποία μπορεί να παράγει φθηνότερα εν συγκρίσει με τις υπόλοιπες χώρες (απόλυτο πλεονέκτημα) (Θαλασσινός-Σταματόπουλος, 1998). Οι ελληνικές επιχειρήσεις που στέλνουν τα εμπορεύματα με προορισμό άλλες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε ένα άλλο κράτος μέλος, δεν είναι απαραίτητο να προετοιμάσουν την αίτηση της δήλωσης της ναυτιλίας και πραγματοποιούν τις παραδόσεις που απαλλάσσονται από το Φ.Π.Α. Ομοίως, οι ελληνικές επιχειρήσεις που λαμβάνουν τα αγαθά από ένα άλλο κράτος μέλος δεν κάνουν επίσης οποιαδήποτε δήλωση της εισαγωγής των εμπορευμάτων και δεν πληρώνουν το Φ.Π.Α εκτός από τη στιγμή που μπαίνουν πραγματικά τα αγαθά στο ελληνικό έδαφος. Ο Φ.Π.Α πληρώνεται έπειτα στο γραφείο φορολογικής ρύθμισης γενικών εισαγωγών στους ίδιους όρους όπως ο εσωτερικός Φ.Π.Α. Το ενδοκοινοτικό εμπόριο και η ανταλλαγή υπονοούν την έννοια της παράδοσης - απόκτησης. Ως εκ τούτου, **η παράδοση παίρνει τη θέση της εξαγωγής και η απόκτηση της εισαγωγής**. Ο Φ.Π.Α είναι οφειλόμενος στη χώρα του προορισμού. Δεν υπάρχει καμία τελωνειακή διατύπωση σχετική και τα αγαθά κυκλοφορούν ελεύθερα, όπως είπαμε και παραπάνω οι τελωνειακές διατυπώσεις καταργούνται στα ενδοκοινοτικά σύνορα.

Η ελεύθερη κυκλοφορία έχει μερικά όρια. Στην πραγματικότητα, ορισμένα προϊόντα δεν κυκλοφορούν ελεύθερα στο έδαφος της Ε.Ε, όπως προϊόντα που

υποβάλλονται σε έναν φυτό-υγειονομικό έλεγχο, δηλαδή φάρμακα, ή τα προϊόντα που υποβάλλονται στους ειδικούς φόρους κατανάλωσης. (π.χ. κρασιά, μεταλλικό νερό, κ.λπ.). Τέτοια προϊόντα υποβάλλονται ακόμα στους πρόσθετους κανόνες και τους κανονισμούς σύμφωνα με τους οποίους υποβάλλονται στον έλεγχο από το τελωνείο που εξετάζει το ενδοκοινοτικό εμπόριο και την ανταλλαγή (www.alphainternationaltrade.com).

Όπως αναφερθήκαμε και παραπάνω στο ενδοκοινοτικό διεθνές εμπόριο ορισμένα αγαθά δεν κυκλοφορούν ελεύθερα στο έδαφος της ΕΕ και υποβάλλονται σε πρόσθετους κανόνες και κανονισμούς σύμφωνα με τους οποίους υποβάλλονται στον έλεγχο από το τελωνείο, όπως ακριβώς γίνεται και για τα αγαθά των τρίτων χωρών δηλαδή των χωρών που δεν ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Παρακάτω θα εξετάσουμε τις διαδικασίες που ακολουθούνται για τα αγαθά αυτά.

2.2.2 Ο ρόλος των τελωνείων

Οι τελωνειακές αρχές έχουν έναν ουσιαστικό ρόλο στο διεθνές εμπόριο, στοχεύουν στον έλεγχο της κανονικότητας του διεθνούς εμπορίου και των συναλλαγών. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η δημοσίευση της Ενιαίας Πράξης του 1993 έχει καταργήσει τους τελωνειακούς ελέγχους από τα εσωτερικά σύνορα των χωρών εντός της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας. Σήμερα, οι τελωνειακές νομοθεσίες για την εξαγωγή και την εισαγωγή δεν αφορούν συναλλαγές μεταξύ αυτών των χωρών (εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις). Αφορούν όμως τις συναλλαγές με τρίτες χώρες. Προκειμένου να εκμεταλλευτούν τις προσφερόμενες εγκαταστάσεις και για να αναπτύξουν την παρουσία τους στη διεθνή σκηνή, οι επιχειρήσεις προσπαθούν να κερδίσουν κατανοώντας τις τελωνειακές νομοθεσίες και τους κανονισμούς με τη γνώση των υπηρεσιών και των διαδικασιών που ακολουθούνται από τις τελωνειακές αρχές.

Τελωνειακοί περιορισμοί

Οι περιορισμοί της διάβασης μέσω του τελωνείου περιλαμβάνουν την παρουσίαση των εμπορευμάτων σε ένα τελωνειακό γραφείο και την αναγωγή τους σε έναν τελωνιακό κανονισμό. Η διοίκηση αυτών των τελωνειακών γραφείων αναγνωρίζει μόνο μερικά πρόσωπα για την εκτέλεση των τελωνειακών διαδικασιών.

Αυτοί είναι :

- Ιδιοκτήτης εμπορευμάτων
- Ο εκτελωνιστής : Ο εξουσιοδοτημένος τελωνειακός υπάλληλος που είναι διατεταγμένος να εκτελεί τις τελωνειακές διαδικασίες των πελατών του.
- Οι μεταφορικές εταιρίες καλούνται συχνά για αυτήν την λειτουργία.
- Οι άλλοι δηλούντες είναι εκείνοι που έχουν την εξουσιοδότηση για την ολοκλήρωση του εκτελωνισμού.

Υποβολή στο τελωνιακό τμήμα

- **Μετά από την εισαγωγή**, τα αγαθά παραλαμβάνονται, (ανάλογα με τον τρόπο μεταφοράς τους) με μια συνοπτική δήλωση των αγαθών (η δήλωση μεταφοράς των αγαθών για αεροπορικές και θαλάσσιες μεταφορές, ο τρόπος πληρωμής, το στέλεχος του βιβλίου διεθνών μεταφορών για τις οδικές μεταφορές), ξεφορτώνονται (που καταθέτουν στην αποθήκη εμπορευμάτων) και συνυπολογίζονται από τις τελωνειακές αρχές.

- **Στην εξαγωγή**, οι δηλώσεις των αγαθών πρέπει να καταχωρηθούν αποκλειστικά από το σημείο άφιξης των αγαθών στο γραφείο ή στις εγκαταστάσεις που υποδεικνύονται από το τελωνιακό τμήμα. Η παρουσίαση στο τελωνιακό γραφείο πραγματοποιείται με την εγγραφή της δήλωσης (λεπτομερούς ή απλουστευμένης) της εξαγωγής.

Αποθήκευση

Μετά από την παρουσίαση στο τελωνειακό γραφείο, τα αγαθά είτε περνούν μέσω του τελωνείου είτε αποθηκεύονται ή τίθενται στο γραφείο εκτελωνισμού. Κάποιος πρέπει να λάβει υπόψη δύο τύπους εμπορευμάτων για αυτήν την διαδικασία:

Αγαθά στην αναμονή

- Μετά από την εισαγωγή: Οι χειριστές είναι αναγκασμένοι να ορίσουν μέσα σε 3 ημέρες έναν κανονισμό τελωνείου για τα εμπορεύματα στο τελωνειακό γραφείο. Σε αυτήν την περίοδο που είναι μικρή, τα καταστήματα και οι τομείς του εκτελωνισμού (προσωρινού) τίθενται στη διαθεσιμότητα των ανώτερων υπαλλήλων (MADT).
- Μετά από την εξαγωγή: υπάρχουν αποθήκες εμπορευμάτων και τομείς της εξαγωγής (MAE)

Αμφισβητούμενα εμπορεύματα

Αυτά είναι αποθήκες εμπορευμάτων που αφορούν τα εμπορεύματα που είναι κάτω από πρόσθετη επίβλεψη. Οι αποθήκες εμπορευμάτων είναι δημόσιες και δημιουργούν πρόσθετες δαπάνες για τα εμπορεύματα. Η μέγιστη διάρκεια της παραμονής τους είναι 4 μήνες και οι διαδικασίες γίνονται με ευθύνη και ρίσκο του ιδιοκτήτη.

Δήλωση τελωνείου

Αν και οι τελωνειακές διατυπώσεις καταργούνται στα ενδοκοινοτικά σύνορα, το ενιαίο διοικητικό έγγραφο (DAU/SAD) διατηρείται ως έγγραφο υποστήριξης που καταχωρεί τις τελωνειακές δηλώσεις με τρίτες χώρες. Προκειμένου να εφαρμοστεί αυτήν την δήλωση, οι επιχειρήσεις πρέπει υποχρεωτικά να κάνουν τα εξής:

Να γνωρίζουν την ταξινόμηση Αριθμός ταξινόμησης
δασμολογίων των τελωνείου
εμπορευμάτων τους

Παρατήρηση διατυπώσεων:	ορισμένων	Δήλωση αδειών εξαγωγών ή εισαγωγών Δήλωση της εξαγωγής ή της εισαγωγής	Διοικητικό έγγραφο σχετικά με την κυκλοφορία των προϊόντων που προσελκύει τις ποσοστώσεις.
------------------------------------	------------------	---	--

**Selection of specialised
operator**

Πηγή :Επεξεργασία δεδομένων από τις συγγραφείς

Άλλα έγγραφα θα παρουσιαστούν κατά την διάρκεια της λειτουργίας του εκτελωνισμού όπως:

- εμπορικό τιμολόγιο
- έγγραφα διέλευσης που καλύπτουν τη μεταφορά
- πιστοποιητικά κυκλοφορίας και προέλευσης (για να λάβει την άδεια από το τελωνειακό τμήμα)
- τα πιστοποιητικά της κυκλοφορίας: EUR1, EUR2, ATR
- έγγραφο T2L

2.2.3 Καθοριστικοί τελωνειακοί δασμοί

Οι τελωνειακοί δασμοί είναι διαφορετικοί σύμφωνα με την αξία που δηλώνεται στα τελωνεία. Τα μέρη της δήλωσης που είναι απαραίτητα για τη χρέωση είναι η αξία, ο τύπος δασμολογίου και η προέλευση των αγαθών (www.alphainternationaltrade.com).

Η αξία που δηλώνεται

Η πλειοψηφία των εισαγόμενων προϊόντων φορολογείται σε «κατ' αξίαν» βάση, που υπολογίζεται βάσει της αναφοράς που είναι η αξία συναλλαγής των εμπορευμάτων κατά την διάρκεια της εισόδου μέσα στην ΕΕ. Ο εισαγωγέας πρέπει επίσης να πάρει τις πληροφορίες για την ύπαρξη ανώτατων ορίων ή αναστολής δασμών και επίσης σχετικά με το ενδεχόμενο άνοιγμα των δασμολογίων και των ποσοτώσεων.

Τύπος δασμολογίου

Τα εισαγόμενα ή εξαγόμενα εμπορεύματα είναι ταξινομημένα σύμφωνα με τους τύπους δασμολογίων που εφαρμόζονται, κάτω από τη διεθνή ονοματολογία του «εναρμονισμένου συστήματος της περιγραφής και της κωδικοποίησης των εμπορευμάτων» (κώδικας 12 ψηφίων + 1 γράμμα). Το τελευταίο πρόκειται να καθορίσει το ποσοστό τελωνειακού δασμού, το ποσοστό του Φ.Π.Α, τις πρόσθετες δαπάνες, την εφαρμογή των ποσοτώσεων, των υγειονομικών κανόνων και των ελέγχων. Ο προσδιορισμός είναι κατά περιόδους πολύ σύνθετος επειδή κάποιος πρέπει να ξέρει την ακριβή σύνθεση του προϊόντος. Σε περίπτωση αμφιβολίας, η επιχείρηση συμβουλεύεται το τελωνειακό γραφείο και δίνει μια γραπτή εφαρμογή σε μια μορφή που ονομάζεται Περιοριστική Πληροφορία Δασμολογίων (RTI).

Προέλευση

Είναι η χώρα από όπου τα εμπορεύματα προέρχονται, και αυτό δεν πρέπει να συγχυστεί με την πηγή ανεφοδιασμού. Τα εμπορεύματα δηλώνονται ότι έχουν επεξεργαστεί στη χώρα προέλευσης. Εάν, η επεξεργασία πραγματοποιήθηκε σε διάφορες χώρες, πρέπει να ληφθεί υπόψη η χώρα όπου έγινε η τελευταία επεξεργασία των αγαθών (πιστοποιητικό προέλευσης).

2.2.4 Διαδικασίες του εκτελωνισμού

Η διοίκηση των τελωνειακών γραφείων καθορίζει διάφορες διαδικασίες του εκτελωνισμού:

Οι διαδικασίες του κοινού καθήκοντος

Για τις καλύτερες και γρηγορότερες υπηρεσίες στους ανθρώπους που εξετάζουν τα τελωνειακά γραφεία, έχει αναπτυχθεί ένα νέο σύστημα για την ηλεκτρονική υποβολή (και τον έλεγχο) των απαραίτητων εγγράφων το ICIS - ενσωματωμένο σύστημα τελωνειακών πληροφοριών

ICIS - Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Τελωνείων

Σήμερα πολλά από τα τελωνειακά γραφεία είναι εξοπλισμένα με αυτό το σύστημα, το οποίο άρχισε να λειτουργεί το 2000. Είναι μια αυτοματοποιημένη επεξεργασία των δηλώσεων μεταξύ των επιχειρήσεων ή της μεταφορικής εταιρίας και του πλησιέστερου τελωνειακού γραφείου. Αυτό το σύστημα το καθιστά δυνατή την ταχύτερη διαδικασία εκτελωνισμού και τη δυνατότητα να ελέγξει την ισχύ ή/και την ολοκλήρωση των απαραίτητων εγγράφων πριν από την άφιξη στο τελωνείο. Το I.C.I.S. εισάγεται στα υπόλοιπα τελωνειακά γραφεία.

Εξατομικευμένοι τρόποι εκτελωνισμού

Διαδικασία εκτελωνισμού στην έδρα της εταιρίας. Αυτή η διαδικασία εφαρμόζεται στις επιχειρήσεις που έχουν την κανονική ροή του εμπορίου εισαγωγών και εξαγωγών. Κερδίζει χρόνο για αυτές, δεδομένου ότι οι διατυπώσεις του εκτελωνισμού παρατηρούνται μέσα στα πλαίσια των οργάνων επιτήρησης . Η διαδικασία εκτελωνισμού στην έδρα της εταιρίας περιορίζεται για εκείνες τις επιχειρήσεις που έχουν ένα ελάχιστο όριο 50 δηλώσεων το χρόνο. Η επιχείρηση πρέπει να εκμεταλλευτεί αυτήν την διαδικασία από την προσφορά των οικονομικών εγγυήσεων και την κατοχή στη διάθεσή τους μιας πίστωσης αφαιρούμενων αγαθών. Τα προϊόντα δεν υπόκεινται σε μια άδεια και ανήκουν στο πλαίσιο των συγκεκριμένων προϊόντων.

Απλοποιημένη διαδικασία τελωνιακής δήλωσης. Η απλοποιημένη διαδικασία τελωνιακής δήλωσης έχει αντικαταστήσει πρόσφατα την απλουστευμένη διαδικασία στο γραφείο. Επιτρέπει τον ασφαλή και γρήγορο εκτελωνισμό των εμπορευμάτων. Έχει τέτοια πλεονεκτήματα όπως την επιτάχυνση των τελωνιακών διατυπώσεων και του γρήγορου εκτελωνισμού των εμπορευμάτων. Αυτά τα πλεονεκτήματα συνδέονται με το γεγονός ότι τα μέρη της απλουστευμένης διαδικασίας εκτελωνισμού ανασυγκροτούνται σε μια σύμβαση μεταξύ του χειριστή και του τελωνιακού τμήματος. Η δήλωση του τελωνείου απλοποιείται επειδή έχει μόνο 12 βασικά μέρη που επιτρέπουν τον προσδιορισμό των προϊόντων και τελικά μια δήλωση συστηματοποίησης παρέχεται στη συνέχεια υπό μορφή συνοπτικής δήλωσης ή λεπτομερούς δήλωσης. Αυτήν την διαδικασία απευθύνεται ειδικά στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (www.alphainternationaltrade.com).

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	ΕΞΑΓΩΓΗ
Αριθμός συμφωνίας	Αριθμός συμφωνίας
Κώδικας τελωνειακών γραφείων	Κώδικας τελωνειακών γραφείων
Αριθμός της συνοπτικής δήλωσης	Αριθμός του δικαιολογητικού εγγράφου της εξόδου από UE
Αριθμός της απλουστευμένης δήλωσης	Αριθμός της απλουστευμένης δήλωσης
Όνομα ή Φ.Π.Α του παραλήπτη	Όνομα και Φ.Π.Α του ναυλωτή
Καθαρός λόγος μάζας/όγκου	Καθαρός λόγος μάζας/όγκου
Αριθμός της φύσης των συσκευασιών	Αριθμός της φύσης των συσκευασιών
Εμπορική περιγραφή των εμπορευμάτων	Εμπορική περιγραφή των εμπορευμάτων
Αριθμός του εγγράφου των προϊόντων	Αριθμός της ονοματολογίας που συνδυάζεται με τα εμπορεύματα
Αίτηση και διάρκεια εκτελωνισμού	Αίτηση και διάρκεια εκτελωνισμού
Όνομα ή κώδικας της χώρας κατασκευής και προέλευσης	Όνομα ή κώδικας της χώρας του προορισμού
Τιμολογημένη τιμή	Τιμολογημένη τιμή
Ημερομηνία και ώρες που καθορίζονται για την άφιξη των εμπορευμάτων	Ημερομηνία και ώρες που καθορίζονται για την άφιξη των εμπορευμάτων

Πηγή. Επεξεργασία δεδομένων από τις συγγραφείς

2.2.5 Τύποι ρυθμίσεων εκτελωνισμού

Τα εμπορεύματα που κυκλοφορούν ή παραμένουν σε δεδομένη θέση δίνουνε αφορμή για μια εφαρμογή για τους διαφορετικούς τύπους ρυθμίσεων εκτελωνισμού. Οι ρυθμίσεις εκτελωνισμού πρόκειται να επιτρέψουν τον καθορισμό για την περιήγηση των εμπορευμάτων και των τελωνειακών δασμών που πρόκειται να επιβληθούν. Ορισμένοι τύποι εμπορευμάτων υπόκειται σε τελωνειακό δασμό, ενώ άλλοι όχι. Συνολικά, υπάρχουν 16 διαφορετικοί τύποι ρυθμίσεων εκτελωνισμού.

Γενικοί τύποι ρυθμίσεων

Ρύθμιση της εισαγωγής

Αφορά την περίπτωση όπου πραγματοποιείται εισαγωγή η εξαγωγή εμπορεύματος με σκοπό την περαιτέρω επαν-εξαγωγή (επαν-εισαγωγή) του. Στα πλαίσια της Ε.Ε., οι τελωνειακοί δασμοί καταργούνται και η πληρωμή του Φ.Π.Α γίνεται στη χώρα εισαγωγής. Εάν ο εισαγωγέας δεν ανήκει στην κοινότητα, οι τελωνειακοί δασμοί και ο Φ.Π.Α θα πληρωθούν, εκτός αν η υπό εξέταση χώρα έχει υπογράψει τις Προνομιακές Δασμολογικές συμφωνίες.

Χρήση της φιλελεύθερης πρακτικής

Αυτή η ρύθμιση επιτρέπει σε κάποιον να εισαγάγει τα εμπορεύματα απευθείας από μια τρίτη χώρα και να τα αφήσει να κυκλοφορήσουν όπως τα εμπορεύματα της Ε.Ε. μετά τον εκτελωνισμό τους, σε οποιαδήποτε περιοχή της Ε.Ε.

- Πληρωμή του τελωνειακού δασμού και του Φ.Π.Α μεταξύ των χωρών της Ε.Ε. και των τρίτων χωρών.

- Πληρωμή του Φ.Π.Α σε περίπτωση διέλευσης μέσω του εδάφους της Ε.Ε. (βλ. οι τύποι ρυθμίσεων της διέλευσης).

Διαθεσιμότητα για την κατανάλωση

Το τελικό σημείο αυτού του τύπου ρύθμισης είναι ελεύθερη διαθεσιμότητα των αγαθών που εισάγονται από το εθνικό έδαφος

Οι τύποι οικονομικών ρυθμίσεων του εκτελωνισμού

Αποθήκευση μετά από την εισαγωγή

Αυτός ο τύπος ρύθμισης επιτρέπει την αποθήκευση των ξένων εμπορευμάτων που προέρχονται από μια τρίτη χώρα. Αυτό επιτρέπει να αποθηκευτούν και να πωληθούν τα εμπορεύματα όπως και όταν γίνει. Υφίσταται αναστολή των τελωνειακών δασμών και του Φ.Π.Α μέχρι το χρόνο της αναχώρησης από την αποθήκη εμπορευμάτων

Αποθήκευση πριν από την εξαγωγή

Αυτοί οι τύποι ρυθμίσεων επιτρέπουν να αποθηκευθούν υπό έλεγχο του τελωνειακού τμήματος τα αγαθά που πηγαίνουν για την εξαγωγή. Η αποθήκευση πραγματοποιείται στο εθνικό έδαφος.

Απαλλαγή από το Φ.Π.Α

Μέγιστη διάρκεια της αποθήκευσης: 2 έτη

Προσωρινός τύπος οικονομικής ρύθμισης

Ρύθμιση των επιστροφών

Αυτή η ρύθμιση επιτρέπει να επανεισαγάγει τα προηγουμένως εξαγόμενα εμπορεύματα σε μια ενιαία έξοδο, αλλά η επιστροφή της οποίας γίνεται από μια τυχαία περίπτωση (ελαττωματικό υλικό) ή λόγω της ακύρωσης της σύμβασης.

- Μερική ή ολική αναστολή των τελωνειακών δασμών και του Φ.Π.Α.

- Υπολογισμός των τελωνειακών δασμών στην προσωρινή αναλογική βάση (μέχρι τους μήνες της χρησιμοποίησης).

Τύπος ρύθμισης των δειγμάτων

Αυτό είναι ο τύπος ρύθμισης που διευκολύνει την προσωρινή εισαγωγή ή την εξαγωγή των εμπορευμάτων που είναι για χρησιμοποίηση στο κράτος (π.χ. : διεθνείς εκθέσεις). Αυτή η προσωρινή αποδοχή απαιτεί ένα σημειωματάριο Φ.Π.Α (συνδυασμός : προσωρινή αποδοχή - και γαλλικές λέξεις «Admission Temporaire»). Η συνθήκη της ΑΤΑ συγκεντρώνει τις εκατοντάδες των χωρών μελών.

· Η διάρκεια περιορίζεται σε 3 έτη/απαλλαγή από τους τελωνειακούς δασμούς.

Οι τύποι ρυθμίσεων εκτελωνισμού οι οποίοι επιτρέπουν την διεκπεραίωση των εμπορευμάτων

Ενεργητική τελειοποίηση σε αναστολή

Σε αυτόν τον τύπο ρύθμισης, οι πρώτες εισάγονται από μια τρίτη χώρα και συγκεντρώνονται σε μια χώρα της ΕΟΚ για επεξεργασία. Στο τέλος της διαδικασίας αυτής, τα εμπορεύματα η έτοιμα εμπορεύματα επανεξάγονται εκτός Ε.Ε.

Απαλλαγή από τους τελωνειακούς δασμούς και ΦΠΑ.

Ενεργητική τελειοποίηση για αντιστάθμιση

Σε αυτή την περίπτωση τα ανταλλακτικά εισάγονται από τρίτες χώρες και συναρμολογούνται στην ΕΕ. Τα προϊόντα πωλούνται εντός και εκτός Ε.Ε. Αυτός ο τύπος ρύθμισης προϋποθέτει τη χρήση της ελεύθερης πρακτικής και την ταυτόχρονη κατανάλωση εμπορευμάτων που παραμένουν εντός της Κοινότητας.

-Τα προϊόντα που παραμένουν μέσα στην ΕΕ δεν απαλλάσσονται του τελωνειακού δασμού ούτε του Φ.Π.Α. Στην περίπτωση εξαγωγής των προϊόντων εκτός κοινότητας, εγκρίνεται επιστροφή των τελωνειακών δασμών, που χρεώνονται στα ανταλλακτικά.

Παθητική τελειοποίηση

Ο τύπος ρύθμισης της παθητικής τελειοποίησης επιτρέπει επεξεργασία ή επισκευή των προσωρινά εξαγόμενων εκτός κοινότητας αγαθών, λαμβάνοντας όμως υπόψη την επαν-εισαγωγή των προϊόντων εντός της κοινότητας. Αυτός ο τύπος επωφελείται διαφορετικών φορολογικών ρυθμίσεων που συνίσταται στην αφαίρεση από τους τελωνειακούς δασμούς στα ολοκληρωμένα προϊόντα το ποσό τελωνειακών δασμών που επιβλήθηκαν στις πρώτες ύλες.

- Εισαγωγή των προϊόντων που λαμβάνεται ως μερική ή συνολική απαλλαγή των τελωνειακών δασμών (Αρχή της διαφορετικής φορολογίας).

Τύπος ρύθμισης του τυποποιημένου εμπορίου και της ανταλλαγής

Αυτός ο τύπος ρύθμισης χρησιμοποιείται στην περίπτωση της επισκευής ή της τυποποιημένης ανταλλαγής των εμπορευμάτων (ελαττωματικά εμπορεύματα).

- Μερική ή συνολική απαλλαγή από τους τελωνειακούς δασμούς και το Φ.Π.Α. Τα αντικατεστημένα εμπορεύματα παίρνουν το όφελος ή τη διαφορετική φορολογία.

Οι τύποι ρυθμίσεων της διέλευσης

Εθνική διέλευση

Αυτός ο τύπος ρύθμισης συνίσταται στην εισαγωγή των προϊόντων από μια τρίτη χώρα. Αυτά τα τελευταία κυκλοφορούν κατόπιν υπό διαμετακόμιση στο εθνικό έδαφος μέχρι την περιοχή της επιχείρησης- παραλήπτη.

- Αναστολή των τελωνειακών δασμών και του Φ.Π.Α για τα εμπορεύματα που κυκλοφορούν στο εθνικό έδαφος. Αυτός ο τύπος ρύθμισης είναι κατάλληλος για όλους τους τύπους μεταφορών.

Διέλευση εδάφους Ε.Ε.

Αυτός ο τύπος ρύθμισης στοχεύει στη ρύθμιση των διαδικασιών εντός της κοινότητας. Η αληθινή διέλευση μέσα στην ΕΟΚ καθιστά εφικτή την εισαγωγή εμπορευμάτων από μια τρίτη χώρα και την ελεύθερη κυκλοφορία τους υπό καθεστώς διαμετακόμισης μέσα στα όρια της Ε.Ε.

- Αναστολή των τελωνειακών δασμών και του Φ.Π.Α. Αυτός ο τύπος ρύθμισης είναι κατάλληλος για όλους τους τύπους μεταφορών.

Κοινή διαμετακόμιση

Είναι η ίδια αρχή όπως στην περίπτωση της διέλευσης υπό διαμετακόμιση μέσα στην ΕΟΚ, αλλά μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΦΤΑ).

Διεθνής διέλευση

Αυτός ο τύπος διαχείρισης αφορά τις διαδικασίες που πραγματοποιούνται μεταξύ τουλάχιστον δύο χωρών. Η διεθνής διέλευση ήρθε στη σκηνή για πρώτη φορά με τις σιδηροδρομικές μεταφορές, ακολούθησαν οι αεροπορικές μεταφορές και τελικά οι οδικές μεταφορές. Όσον αφορά στις οδικές μεταφορές η διεθνής συνθήκη προβλέπει τη χρήση ενός ενιαίου εγγράφου που συνοδεύει τα εμπορεύματα. Το παρόν έγγραφο είναι ένα TIR / βιβλιάριο IRT (διεθνείς οδικές μεταφορές).

- Το φορτηγό πρέπει να φέρει το TIR που δείχνει την αναστολή των τελωνειακών δασμών και του Φ.Π.Α (www.alphainternationaltrade.com).

2.2.6 Σύστημα Ενδοκοινοτικού εμπορίου INTRASTAT (Intra community Statistics)

Μέχρι την 1^η Ιανουαρίου 1993 οι εισαγωγές και οι εξαγωγές αγαθών μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς επίσης και συναλλαγές με τρίτες χώρες (χώρες εκτός της ΕΕ), συνοδευόταν από τα Ενιαία Διοικητικά Έγγραφα (ΕΔΕ) και τα αγαθά υπόκειντο σε τελωνειακό έλεγχο. Ως συνέπεια της ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς την 1η Ιανουαρίου 1993, καταργήθηκαν τα σύνορα μεταξύ των κρατών-μελών καθώς και οι τελωνειακοί έλεγχοι. Κατ'επέκταση έπαυσε η υποχρέωση υποβολής των ΕΔΕ για τη διακίνηση αγαθών εντός του ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου, εξακολούθησε όμως να ισχύει για τις συναλλαγές με τρίτες χώρες. Ο μηχανισμός των ΕΔΕ, πριν την κατάργησή του, αφενός αποτελούσε τη βάση για τη συλλογή πληροφοριών και στατιστικών του εξωτερικού εμπορίου και αφετέρου συνέβαλλε σημαντικά στην εξασφάλιση και προστασία των εσόδων των κρατών από το ΦΠΑ. Η ΕΕ, αναγνωρίζοντας την ανάγκη να καλυφθούν τα κενά που δημιούργησε η κατάργηση των ΕΔΕ, δημιούργησε και θέσπισε σε νομοθεσία τα συστήματα INTRASTAT και VIES.

Το Σύστημα Στατιστικών Ενδοκοινοτικού Εμπορίου γνωστό ως INTRASTAT (Intra community Statistics) αφορά τη συλλογή στατιστικών πληροφοριών αφίξεων και αποστολών αγαθών από/προς άλλα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με στόχο την κατάρτιση των στατιστικών Ενδοκοινοτικού Εμπορίου. Οι στατιστικές πληροφορίες που απαιτούνται από το σύστημα INTRASTAT παρέχονται με περιοδικές δηλώσεις που υποβάλλονται από τον υπόχρεο παροχής των στατιστικών πληροφοριών στις αρμόδιες εθνικές υπηρεσίες και καλύπτουν τη διακίνηση εμπορευμάτων που εγκαταλείπουν το κράτος-μέλος αποστολής και τη διακίνηση εμπορευμάτων που εισέρχονται στο κράτος-μέλος άφιξης.

Το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με το ΦΠΑ, γνωστό ως VIES (VAT Information Exchange System) σχεδιάστηκε για την αλληλοενημέρωση και τον έλεγχο των κρατών-μελών σχετικά με το ΦΠΑ στο Ενδοκοινοτικό Εμπόριο.

Η εισαγωγή των συστημάτων αυτών έχει θέσει την ευθύνη στα εγγεγραμμένα στο Μητρώο ΦΠΑ πρόσωπα που πραγματοποιούν ενδοκοινοτικές συναλλαγές να υποβάλλουν περιοδικές δηλώσεις. Η δήλωση INTRASTAT υποβάλλεται για

κάθε μήνα και αφορά τόσο τις αφίξεις αγαθών από άλλα κράτη-μέλη όσο και τις αποστολές αγαθών σε άλλα κράτη-μέλη. Η δήλωση που θα υποβάλλεται για το VIES για κάθε ημερολογιακό τρίμηνο ονομάζεται «Ανακεφαλαιωτικός Πίνακας Ενδοκοινοτικών Παραδόσεων» και σχετίζεται με συναλλαγές (παραδόσεις αγαθών/ παροχές υπηρεσιών) με εγγεγραμμένα στο Μητρώο ΦΠΑ πρόσωπα άλλων κρατών-μελών.

Από την 1^η Μαΐου 2004 κάθε πρόσωπο εγγεγραμμένο στο Μητρώο ΦΠΑ που αποστέλλει αγαθά σε ή/ και παραλαβαίνει αγαθά από άλλα κράτη-μέλη, η αξία των οποίων υπερβαίνει τα στατιστικά κατώφλια/όρια απαλλαγής που ισχύουν για τον εκάστοτε χρόνο, υποχρεούται να υποβάλλει κάθε μήνα στην Υπηρεσία ΦΠΑ τη δήλωση INTRASTAT⁶ τόσο για τις αποστολές όσο και για τις αφίξεις αγαθών.

A) Τα στατιστικά κατώφλια είναι τα εκφραζόμενα σε αξία όρια των αφίξεων αγαθών ή των αποστολών αγαθών ξεχωριστά. Το Υπουργικό Συμβούλιο με διάταγμα του, καθορίζει ετησίως αυτά τα στατιστικά κατώφλια, γεγονός που συνεπάγεται ότι τα στατιστικά κατώφλια πιθανόν να αλλάζουν κάθε χρόνο.

B) Τα στατιστικά κατώφλια που υιοθετήθηκαν για το 2012 διακρίνονται σε «όρια απαλλαγής» και «όρια απλούστευσης». Για το 2012, το «όριο απαλλαγής» για τις αποστολές ήταν €55.000 και για τις αφίξεις ήταν €100.000. Το «όριο απλούστευσης» για τις αποστολές είναι €5.200.000, ενώ για τις αφίξεις είναι €1.850.000.

Γ) Το «όριο απαλλαγής» για το 2013 για τις αφίξεις ήταν €100.000 και για τις αποστολές είναι €55.000. Το «όριο απλούστευσης» για τις αφίξεις ήταν €1.850.000, ενώ για τις αποστολές είναι €5.800.000.

⁶Στο παράρτημα I υπάρχει παράδειγμα της δήλωσης.

Δ) Για το 2014, το «όριο απαλλαγής» για τις αποστολές ήταν €55.000 και για τις αφίξεις είναι €100.000. Το όριο «απλούστευσης» για τις αποστολές είναι €5.800.000 και για τις αφίξεις είναι €1.850.000. Για το 2015, το «όριο απαλλαγής» για τις αποστολές είναι €55.000 και για τις αφίξεις είναι €100.000. Το όριο «απλούστευσης» για τις αποστολές είναι €5.800.000 και για τις αφίξεις είναι €1.850.000.

Ε) Τα «όρια απαλλαγής» καθορίζουν ποιοι εμπορευόμενοι έχουν υποχρέωση παροχής πληροφοριών που απαιτούνται στο σύστημα INTRASTAT (και ως εκ τούτου υποβολής της δήλωσης INTRASTAT) και ποιοι εμπορευόμενοι εξαιρούνται από την υποχρέωση υποβολής των δηλώσεων.

Η υποχρέωση αυτή δημιουργείται αν η αξία των αφίξεων ή/ και αποστολών του προηγούμενου έτους ξεχωριστά υπερβαίνει τα όρια απαλλαγής που καθορίστηκαν για το τρέχον έτος, δηλ. αν οι συνολικές αφίξεις ή/και αποστολές του προηγούμενου έτους ξεχωριστά είναι μεγαλύτερες των ορίων απαλλαγής που καθορίστηκαν για το τρέχον έτος. Αν η αξία των αφίξεων ή/και αποστολών του προηγούμενου έτους ξεχωριστά δεν υπερβαίνει τα όρια απαλλαγής που καθορίστηκαν για το τρέχον έτος, ο εμπορευόμενος πρέπει κατά το τρέχον έτος να προσθέτει κάθε μήνα την αξία των αφίξεων ή/ και των αποστολών ξεχωριστά και κατά το μήνα στον οποίο διαπιστώνει ότι η συνολική αυτή αξία έχει υπερβεί τα όρια απαλλαγής πρέπει να ειδοποιήσει την Υπηρεσία ΦΠΑ για να εγγραφεί στο Μητρώο INTRASTAT και να του αποστείλει τη δήλωση INTRASTAT. Σημειώνεται ότι εφόσον ο εμπορευόμενος καθίσταται υπόχρεος για υποβολή της δήλωσης, οφείλει να υποβάλλει δηλώσεις μέχρι το τέλος του ημερολογιακού έτους, εκτός αν ειδοποιήσει γραπτώς τον Έφορο του ΦΠΑ ότι δεν θα προβεί σε ενδοκοινοτικές συναλλαγές για το υπόλοιπο χρονικό διάστημα του έτους.

Η δήλωση INTRASTAT περιλαμβάνει τις ακόλουθες πληροφορίες:

- Τον αριθ. εγγραφής ΦΠΑ,
- Το όνομα και τη διεύθυνση του προσώπου που αποστέλλει αγαθά σε άλλα κράτη-μέλη ή/ και παραλαβαίνει αγαθά από άλλα κράτη- μέλη,
- Τον κωδικό εμπορεύματος,
- Τη χώρα προορισμού ή προέλευσης,
- Τον εικαζόμενο τρόπο μεταφοράς,
- Τη φύση της συναλλαγής,
- Τη στατιστική διαδικασία,
- Το τιμολογημένο ποσό,
- Τους όρους παράδοσης,
- Τη στατιστική αξία,
- Τη καθαρή μάζα,
- Τις συμπληρωματικές μονάδες.
- Τη χώρα καταγωγής,

Οι εμπορευόμενοι των οποίων η αξία των ενδοκοινοτικών συναλλαγών τους βρίσκεται μεταξύ του ορίου απαλλαγής και του ορίου απλούστευσης μπορούν να παρέχουν απλουστευόμενες πληροφορίες που απαιτούνται στο σύστημα INTRASTAT. Οι εμπορευόμενοι δεν υποχρεούνται να διαβιβάζουν στοιχεία για τον εικαζόμενο τρόπο μεταφοράς, τους όρους παράδοσης και τη στατιστική αξία. Οι εμπορευόμενοι των οποίων η αξία των ενδοκοινοτικών συναλλαγών τους είναι πάνω από το όριο απλούστευσης είναι υποχρεωμένοι να παρέχουν όλες τις πληροφορίες που αναφέρονται πιο πάνω.

Γενικά, οι πληροφορίες που ζητούνται για τη δήλωση INTRASTAT καλύπτουν σχεδόν όλες τις συναλλαγές, εμπορικές ή μη, που προϋποθέτουν μετακίνηση κοινοτικών αγαθών από ένα κράτος-μέλος σε άλλο.

Τα κοινοτικά αγαθά ορίζονται ως:

α) αγαθά που παράγονται εξ ολοκλήρου στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, χωρίς την προσθήκη εμπορευμάτων που προέρχονται από τρίτες χώρες ή από περιοχές που δεν περιλαμβάνονται στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας,

β) αγαθά από τρίτες χώρες ή εδάφη που δεν αποτελούν τμήμα του τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας και τίθενται σε ελεύθερη κυκλοφορία σε ένα κράτος-μέλος,

γ) αγαθά που αποκτήθηκαν στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας είτε από εμπορεύματα που παράγονται εξ ολοκλήρου στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, χωρίς την προσθήκη εμπορευμάτων που προέρχονται από τρίτες χώρες ή από περιοχές που δεν περιλαμβάνονται στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας είτε από εμπορεύματα που αναφέρονται στα σημεία (α) και (β).

Οι δηλώσεις INTRASTAT υποβάλλονται μόνο ηλεκτρονικά μέσω του συστήματος TAXISnet όχι αργότερα από τη δεκάτη ημέρα που ακολουθεί το τέλος του μήνα στον οποίο η δήλωση INTRASTAT αναφέρεται.

Χρηματικές επιβαρύνσεις / ποινικές διώξεις

Για τις δηλώσεις που αφορούσαν τις περιόδους μέχρι τον Δεκέμβριο 2009, εμπορευόμενος ο οποίος παραλείπει, αρνείται ή καθυστερεί να υποβάλει τη δήλωση INTRASTAT τόσο για τις αποστολές όσο και για τις αφίξεις, υπόκειται σε διοικητικό πρόστιμο €8 για κάθε εργάσιμη ημέρα για την οποία διαρκεί η άρνηση ή η παράλειψη ή η καθυστέρηση, για τη μέγιστη περίοδο των 30 εργάσιμων ημερών. Από 1^η Ιανουαρίου 2010, ο εμπορευόμενος ο οποίος παρέλειπε, αρνείται ή καθυστερεί να υποβάλει τη δήλωση INTRASTAT τόσο για τις αποστολές όσο και για τις αφίξεις, υπόκειται σε διοικητικό πρόστιμο €15.

Αν ο εμπορευόμενος συνεχίζει να παραλείπει, αρνείται ή καθυστερεί να υποβάλει τη δήλωση INTRASTAT τόσο για τις αποστολές όσο και για τις αφίξεις πέραν της περιόδου των 30 εργάσιμων ημερών, τότε υπόκειται σε ποινική δίωξη (άρθρο 15 του Ν38(Ι)/2004) και σε περίπτωση καταδίκης, σε πρόστιμο μέχρι €2.562 (Intrastat).

Διαβίβαση δεδομένων στην Eurostat

Τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στην Eurostat τις μηνιαίες στατιστικές (intrastat) για τις συναλλαγές αγαθών μεταξύ των κρατών μελών.

Τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν την **ποιότητα** των δεδομένων που διαβιβάζονται σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα. Οι στατιστικές οφείλουν να πληρούν τα ακόλουθα κριτήρια (Σύστημα Intrastat).

- καταλληλότητα·
- ορθότητα·
- επικαιρότητα·
- ακρίβεια·
- προσβασιμότητα και σαφήνεια·
- συγκρισιμότητα·
- συνέπεια.

2.2.7 Γενεσιουργός αιτία και απαιτητό του φόρου στο Ενδοκοινοτικό Εμπόριο

Η γενεσιουργός αιτία του φόρου επέρχεται και ο φόρος καθίσταται απαιτητός κατά το χρόνο πραγματοποίησης της παράδοσης αγαθών ή της παροχής υπηρεσιών, εκτός ορισμένων περιπτώσεων που απαριθμούνται περιοριστικά(http://europa.eu/legislation_summaries/taxation/l31057_el.htm).

Για τις ενδοκοινοτικές αποκτήσεις αγαθών, η γενεσιουργός αιτία του φόρου επέρχεται κατά τον χρόνο πραγματοποίησης της ενδοκοινοτικής απόκτησης αγαθών. Ο φόρος καθίσταται απαιτητός στις 15 του μήνα που ακολουθεί το μήνα κατά τον οποίο επήλθε η γενεσιουργός αιτία. Αν το τιμολόγιο εκδοθεί πριν από την ημερομηνία αυτή, ο φόρος καθίσταται απαιτητός κατά την έκδοση του τιμολογίου.

Ωστόσο, από την 1η Ιανουαρίου 2013, οπότε τίθεται σε ισχύ η οδηγία 2010/45/ΕΕ, ο φόρος καθίσταται απαιτητός κατά την έκδοση του τιμολογίου ή κατά τη λήξη της προθεσμίας που προβλέπεται στο άρθρο 222 της εν λόγω οδηγίας, αν δεν έχει εκδοθεί τιμολόγιο έως την προθεσμία αυτή.

Όσον αφορά την εισαγωγή αγαθών, η γενεσιουργός αιτία επέρχεται και ο φόρος καθίσταται απαιτητός κατά το χρόνο εισαγωγής του αγαθού στο εσωτερικό κράτους μέλους της ΕΕ.

Βάση επιβολής του φόρου

Όσον αφορά την παροχή αγαθών και υπηρεσιών και τις ενδοκοινοτικές αποκτήσεις αγαθών, η βάση επιβολής του φόρου περιλαμβάνει οτιδήποτε αποτελεί την αντιπαροχή, την οποία έλαβε ή πρόκειται να λάβει για τις πράξεις αυτές ο προμηθευτής ή ο παρέχων τις υπηρεσίες από τον αποκτώντα, περιλαμβανομένων των επιδοτήσεων που συνδέονται άμεσα με την τιμή των πράξεων αυτών. Στη βάση επιβολής του φόρου περιλαμβάνονται επίσης τα τέλη, δικαιώματα, εισφορές και φόροι (με εξαίρεση τον ΦΠΑ) και τα παρεπόμενα έξοδα με τα οποία επιβαρύνει ο προμηθευτής ή ο παρέχων υπηρεσίες τον αποκτώντα, αλλά δεν περιλαμβάνονται ορισμένες μειώσεις της τιμής, εκπτώσεις και επιστροφές τιμήματος ή τα ποσά τα οποία λαμβάνει ο υποκείμενος στον φόρο από τον αποκτώντα ή το λήπτη, για κάλυψη εξόδων.

Συντελεστές ΦΠΑ

Οι φορολογητέες πράξεις φορολογούνται με τους συντελεστές και τις προϋποθέσεις που ισχύουν στο κράτος μέλος στο οποίο πραγματοποιούνται. Ο κανονικός συντελεστής ΦΠΑ καθορίζεται ως ποσοστό της βάσης επιβολής του φόρου και έως τις 31 Δεκεμβρίου 2015 δεν μπορεί να είναι κατώτερος του 15 %.

Τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν έναν ή δύο συντελεστές μειωμένους κατά ποσοστό το οποίο δεν μπορεί να είναι κατώτερο του 5 %. Οι μειωμένοι συντελεστές εφαρμόζονται μόνο στις παραδόσεις αγαθών και στις παροχές υπηρεσιών των κατηγοριών που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα III της οδηγίας ΦΠΑ (όπως αυτή τροποποιήθηκε τελικά από την οδηγία 2009/47/ΕΚ).

Επίσης, τα κράτη μέλη μπορούν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να εφαρμόζουν μειωμένο συντελεστή στην προμήθεια φυσικού αερίου, ηλεκτρικής ενέργειας ή τηλεθέρμανσης.

Τέλος, κατά παρέκκλιση από τους γενικούς κανόνες, ορισμένα κράτη μέλη εξουσιοδοτήθηκαν να διατηρήσουν μειωμένους συντελεστές, ακόμα και κάτω από το κατώτατο όριο, ή μηδενικούς συντελεστές σε ορισμένους τομείς.

Ορισμένες από αυτές τις απαλλαγές που προβλέπονται από την πράξη προσχώρησης των δέκα κρατών μελών που εντάχθηκαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση την 1^η Μαΐου του 2004 εφαρμόστηκαν μόνον έως τις 31 Δεκεμβρίου του 2010. Άλλες έχουν παραταθεί ή έχουν συμπεριληφθεί στους γενικούς κανόνες μέσω της οδηγίας 2009/47/ΕΚ.

Τα κράτη μέλη μπορούν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να εισαγάγουν μέτρα παρεκκλίσεων για την απλούστευση της είσπραξης του ΦΠΑ ή για την πρόληψη της φοροδιαφυγής ή της φοροδιαφυγής.

Ειδικά καθεστώτα

Προβλέπονται ειδικά καθεστώτα ΦΠΑ τα οποία εφαρμόζονται:

- στις μικρές επιχειρήσεις·
- στους αγρότες (κοινό κατ' αποκοπή καθεστώς αγροτών)·
- στα μεταχειρισμένα αγαθά και στα αντικείμενα καλλιτεχνικής, συλλεκτικής ή αρχαιολογικής αξίας
- στον επενδυτικό χρυσό
- στα πρακτορεία ταξιδιών
- στις υπηρεσίες που παρέχονται με ηλεκτρονικά μέσα.

2.3 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΔΙΑΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ: Η ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Η Έννοια του διεθνούς εμπορίου (ορισμός)

Οι συναλλαγές που γίνονται μεταξύ όλων των χωρών, (εισαγωγές- εξαγωγές) φέρνουν σε εμπορική επικοινωνία τις εθνικές οικονομίες των διάφορων χωρών, δηλαδή δημιουργεί τις Διεθνείς Εμπορικές Σχέσεις. Και το εμπόριο μεταξύ διαφορετικών χωρών διαμορφώνει την έννοια του Διεθνούς Εμπορίου. Το Διεθνές Εμπόριο λέγεται και Παγκόσμιο (international ή world trade) και με τους όρους αυτούς εννοούμε το σύνολο του εξωτερικού εμπορίου (εισαγωγών- εξαγωγών) όλων των χωρών του κόσμου μέσα σε μια χρονική περίοδο (συνήθως ετήσια) (Δασκάλου, 1995).

Η Σημασία του Διεθνούς Εμπορίου για κάθε χώρα (οφέλη)

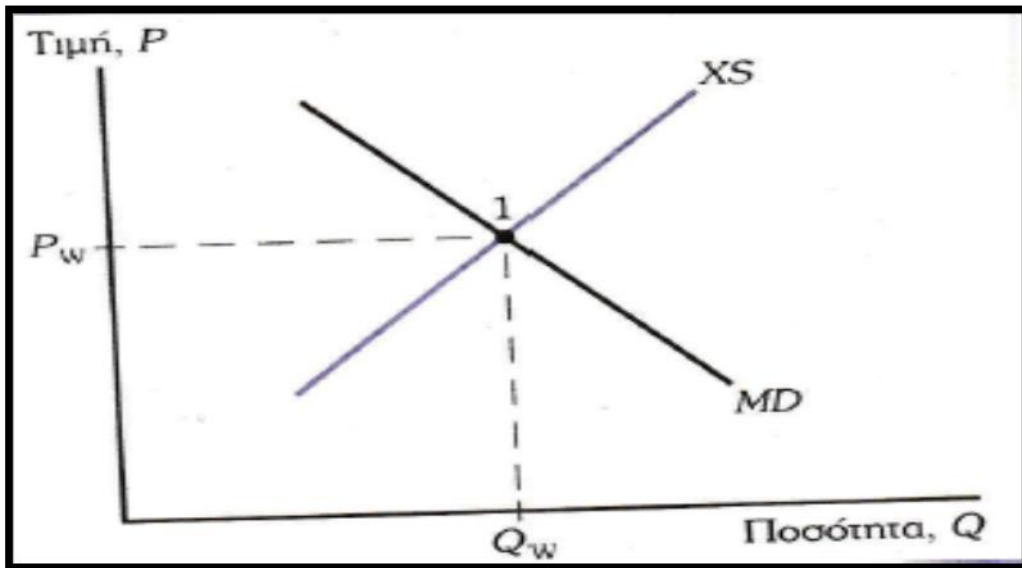
Πρώτον με το διεθνές εμπόριο μπαίνει σε λειτουργία ο πολλαπλασιαστής του εξωτερικού εμπορίου κάθε χώρας. Σύμφωνα μ' αυτόν, όταν αυξάνεται η εξωτερική ζήτηση προϊόντων μιας χώρας, η άνοδος των εσόδων των εξαγωγικών επιχειρήσεων και το πλεόνασμα που προκύπτει στο Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών, προκαλούν αύξηση της αγοραστικής δύναμης της οποίας ένα μέρος κατευθύνεται στις εισαγωγές. Μ' αυτόν τον τρόπο προκαλείται δαπάνη η οποία έχει πολλαπλασιαστική επίδραση στο εθνικό εισόδημα της χώρας.

Δεύτερον κάθε χώρα έχει συγκριτικό πλεονέκτημα στην παραγωγή του αγαθού του οποίου το κόστος ευκαιρίας είναι μικρότερο στη χώρα αυτήν απ' ότι στη άλλη. Διαφορετικά, το αγαθό στο οποίο μια χώρα θα έχει μεγαλύτερο συγκριτικό πλεονέκτημα ή μικρότερο συγκριτικό μειονέκτημα είναι εκείνο στο οποίο θα έχει βρεθεί το μικρότερο ποσοστό κόστους σε σχέση με την άλλη χώρα. Το διεθνές εμπόριο βελτιώνει την συνολική ευημερία, αφού με την ίδια ποσότητα παραγωγικών συντελεστών, αλλά με ευνοϊκότερες σχετικές ή πραγματικές τιμές μπορεί τώρα να

καταναλώνει περισσότερες ποσότητες και από τα δύο αγαθά απ' ότι αν τα παρήγαγε μόνη της. Οι διαφορές στο κόστος παραγωγής θα συνεχίσουν να υφίστανται για την κάθε μια χώρα και μετά την έναρξη του εμπορίου μεταξύ τους, αφού η κάθε μια έχει διαφορετική συνάρτηση παραγωγής για το ίδιο προϊόν και η διαφορά αυτή είναι που ουσιαστικά οδήγησε και στη δημιουργία εμπορίου ανάμεσά τους (Θαλασσινός-Σταματόπουλος, 1998). Γενικά, μια χώρα πρέπει να εξειδικεύεται και να εξάγει τα προϊόντα για την παραγωγή των οποίων χρησιμοποιεί εντατικά τους παραγωγικούς συντελεστές που διαθέτει σε σχετική αφθονία και να εισάγει τα προϊόντα που ενσωματώνουν τους συντελεστές που είναι σπάνιοι. Από τη στιγμή που δύο χώρες έχουν, πρώτον, διαφορά στη σχετική επάρκεια ή ανεπάρκεια, δηλαδή στην αφθονία, των παραγωγικών συντελεστών που διαθέτουν, και δεύτερον, χρησιμοποιούν με διαφορετική ένταση τους δύο συντελεστές, κεφάλαιο και εργασία, για την παραγωγή των δύο αγαθών, τότε κάθε μία έχει όφελος από το διεθνές εμπόριο να ειδικευθεί και να εξάγει το προϊόν για την παραγωγή του οποίου χρησιμοποιεί πιο εντατικά το συντελεστή που έχει σε σχετική αφθονία και να εισάγει το προϊόν για την παραγωγή του οποίου τον συντελεστή έχει ανεπάρκεια (Θαλασσινός- Σταματόπουλος, 1998).

Η ισορροπία σε διεθνές επίπεδο επιτυγχάνεται, όπως βλέπουμε και στην παρακάτω απεικόνιση, όταν η τιμή ισορροπίας βρίσκεται στο σημείο όπου η ζήτηση εισαγωγών της Ημεδαπής (καμπύλη MD) ισούται με την προσφορά εξαγωγών της Αλλοδαπής (καμπύλη XS) (Krugman-Obstfeld, 2011).

Σχήμα 2. Ισορροπία σε διεθνές επίπεδο

Πηγή: Βιβλίο Διεθνής οικονομική σελ. 301

2.3.1 Το Διακοινοτικό Διεθνές Εμπόριο στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Το εμπόριο ήταν ένας από τους πρώτους τομείς για τους οποίους οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμφώνησαν να μεταβιβάσουν την κυριαρχία τους, αναφέροντας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή την ευθύνη για την διεύθυνση των εμπορικών θεμάτων, π.χ για την διαπραγμάτευση διεθνών εμπορικών συμφωνιών εξ ονόματος τους. Αλλά οι παράγοντες που συμμετέχουν στην χάραξη της εμπορικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι πολλοί. Οι εκπρόσωποι των κυβερνήσεων των χωρών της Ε.Ε καλούνται συχνά να δώσουν την γνώμη τους και οι σημαντικές αποφάσεις λαμβάνονται από τους ίδιους τους υπουργούς. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συμμετέχει από κοντά σε όλες τις εξελίξεις. Η Επιτροπή οργανώνει συνεχώς διαβουλεύσεις με την κοινωνία των πολιτών, π.χ με μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ), συνδικάτα και επιχειρήσεις. Έτσι η Ε.Ε ευαισθητοποιείται σχετικά με τα συμφέροντα όλων, ενώ αγωνίζεται για να διευρύνει τις εμπορικές σχέσεις και να δημιουργήσει συνθήκες ευνοϊκές για όλους τους συμμετέχοντες.

Με άλλα λόγια επιδιώκεται η δημιουργία ενός συστήματος όπου όλες οι χώρες συναλλάσσονται ελεύθερα μεταξύ τους επί ίσους όροι και χωρίς προστατευτικούς

φραγμούς. Η Ευρωπαϊκή Ένωση επιθυμεί δίκαιους «κανόνες παιχνιδιού» και ίσες ευκαιρίες για όλους τους παίκτες. Το σύστημα θα πρέπει να είναι διαφανές και να υπόκειται στον έλεγχο της κοινής γνώμης. Για τον σκοπό αυτό η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνιστάται στο άνοιγμα της αγοράς της, συγχρόνως με το άνοιγμα των αγορών άλλων χωρών. Επιδιώκεται η σταδιακή κατάργηση των εμποδίων στο εμπόριο, με ρυθμό που να μπορεί να ακολουθήσει τόσο η Ε.Ε όσο και οι άλλοι, η ειρηνική διευθέτηση των διαφορών και η δημιουργία μίας σειράς διεθνώς συμφωνημένων κανόνων.

Άνοιγμα των αγορών σημαίνει κατάργηση των εμποδίων στο εμπόριο μεταξύ χωρών. Αυτό ανέκαθεν αποτελούσε βασικό στόχο της Ε.Ε. Έτσι στην δεκαετία του 1960, δημιουργήθηκε "τελωνειακή ένωση" μεταξύ των χωρών μελών της, πράγμα που σημαίνει ότι κάθε χώρα της Ε.Ε μπορεί να συναλλάσσεται με άλλη χώρα της Ε.Ε για οποιαδήποτε ποσότητα εμπορευμάτων χωρίς να χρειάζεται να πληρώσει τελωνειακούς δασμούς, (βλέπε κεφάλαιο 2). Καθιερώθηκε επίσης "ενιαίος εξωτερικός δασμός" πράγμα που σημαίνει ότι στις χώρες που δεν είναι μέλη της Ε.Ε και που εξάγουν προϊόντα στην Ε.Ε επιβάλλονται οι ίδιοι δασμοί, όποια και αν είναι η χώρα της Ε.Ε που εισάγει τα εμπορεύματα. Αυτό διευκόλυνε τις εμπορικές επιχειρήσεις και συγχρόνως μείωσε την γραφειοκρατία. Συνεπώς η εμπορική πολιτική της Ε.Ε δεν περιορίζεται πλέον στην ελευθέρωση του εμπορίου. Καλύπτει την ανανέωση και την βελτίωση των διεθνών κανόνων, με την παράλληλη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής τους, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η άσκηση εμπορικών δραστηριοτήτων υπό συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού και η θέση υπό έλεγχο της παγκοσμιοποίησης. Καλύπτει επίσης την προώθηση διεθνούς προγράμματος δράσεως προς όφελος των αναπτυσσόμενων χωρών, και την αντιμετώπιση θεμάτων που απασχολούν την κοινή γνώμη. Μια από τις βασικές προκλήσεις σήμερα είναι να εξασφαλιστεί ότι οι παγκόσμιοι εμπορικοί κανόνες λαμβάνουν υπόψη και προβληματισμούς που δεν αφορούν άμεσα την αγορά, πιο συγκεκριμένα προβληματισμούς σχετικά με το περιβάλλον, τις δημόσιες υπηρεσίες, την επισιτιστική ασφάλεια, την γεωργία και τον πολιτιστικό πλούτο (Δασκάλου, 1995).

Οι διμερείς εμπορικές συμφωνίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι από τις μεγαλύτερες εμπορικές δυνάμεις στον κόσμο. Παρόλο που λειτουργεί σύμφωνα με εμπορικούς κανόνες που καθορίζονται πολυμερώς, στην ουσία οι συναλλαγές εμπορευμάτων και υπηρεσιών πραγματοποιούνται διμερώς - μεταξύ της ΕΕ και μεμονωμένων εμπορικών εταίρων. Εντούτοις, οι διμερείς και οι πολυμερείς συναλλαγές αλληλο ενισχύονται. Οι διμερείς συμφωνίες της ΕΕ με μεμονωμένους εμπορικούς εταίρους, ή με περιφερειακές ομάδες χωρών συχνά επιδιώκουν στόχους που στη συνέχεια επιτυγχάνονται με πολυμερείς διαπραγματεύσεις. Οι δασμοί που επιβάλλει η Ευρωπαϊκή Ένωση στα βιομηχανικά προϊόντα είναι από τους χαμηλότερους παγκοσμίως και οι περισσότεροι καταργήθηκαν το 2004 σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει η ΕΕ από το 1994 στο πλαίσιο των διεθνών εμπορικών διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης.

Επί του παρόντος οι περισσότερες εισαγωγές της Ευρωπαϊκής Ένωσης ήδη πραγματοποιούνται ατελώς ή εισέρχονται στην ΕΕ με προτημισιακό δασμό σύμφωνα με διμερείς εμπορικές συμφωνίες στο πλαίσιο του συστήματος γενικευμένων προτιμήσεων της ΕΕ. Το εμπόριο βοήθησε την Ευρωπαϊκή Ένωση να δημιουργήσει στενότερους δεσμούς με τις άμεσα γειτονικές χώρες. Αρχικά, η Ευρωπαϊκή Ένωση αύξησε τις συναλλαγές της με τις υποψήφιες για προσχώρηση στην ΕΕ χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Οι συμφωνίες με αυτές τις χώρες, γνωστές ως "ευρωπαϊκές συμφωνίες", αποσκοπούν στη δημιουργία μίας ζώνης ελευθέρων συναλλαγών μεταξύ αυτών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης πριν την καθαυτό ένταξη.

Χάρη σε αυτές τις συμφωνίες, το ποσοστό των εξαγωγών από τις εν λόγω χώρες προς την ΕΕ είναι τώρα πολύ μεγαλύτερο. Οι συμφωνίες αφορούν επίσης την ελεύθερη κυκλοφορία υπηρεσιών, πληρωμών του κεφαλαίου για το εμπόριο και τις επενδύσεις. Επιπλέον, οι χώρες αυτές θα πρέπει να εναρμονίσουν την εθνική εμπορική νομοθεσία τους με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης πριν γίνουν μέλη της. Οι συμφωνίες σύνδεσης με άλλες υποψήφιες χώρες περιλαμβάνουν παρόμοιες διατάξεις. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αναλαμβάνει την υποχρέωση να εξασφαλίσει τη συμβατότητα των συμφωνιών με τις υποχρεώσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, ο οποίος έχει άμεση σχέση με το διακοινοτικό διεθνές εμπόριο και θα την

αναλύσουμε σε επόμενο υποκεφάλαιο. Η ΕΕ απαιτεί το ίδιο και από τα άλλα μέλη του ΠΟΕ και ελπίζει ότι οι τρέχουσες διεθνείς διαπραγματεύσεις υπό την αιγίδα του ΠΟΕ θα αποτελέσουν κατάλληλη ευκαιρία για τη διευκρίνηση και την ενίσχυση των κανόνων σε αυτόν τον τομέα προς όφελος όλων των μελών. Μία συμφωνία ελευθέρων συναλλαγών με το Μεξικό άρχισε να ισχύει τον Ιούλιο 2000, δυνάμει της οποίας οι εξαγωγές από την Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν την ίδια πρόσβαση στη μεξικάνικη αγορά με τις εξαγωγές από τις Ηνωμένες Πολιτείες και τον Καναδά, δηλαδή τα μέρη της Συμφωνίας Ελευθέρων Συναλλαγών Βόρειας Αμερικής (NAFTA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει παράδοση στενής φιλίας με τις χώρες της Αφρικής, Καραϊβικής και Ειρηνικού. Στο πλαίσιο της συμφωνίας του Κοτονού που συνήψε με 77 χώρες της Αφρικής, Καραϊβικής και Ειρηνικού (ΑΚΕ) τον Φεβρουάριο 2000, η Ευρωπαϊκή Ένωση υιοθέτησε ολοκληρωμένη στρατηγική εμπορίου και ανάπτυξης που αποσκοπεί στην ομαλή σταδιακή ενσωμάτωση των χωρών ΑΚΕ στην παγκόσμια οικονομία. Η παγκοσμιοποίηση του εμπορίου δεν πρέπει να παραγκωνίσει τις φτωχότερες χώρες. Η Ευρωπαϊκή Ένωση επιθυμεί να βρει τρόπους για να βοηθήσει αυτές τις χώρες να συγχρονιστούν με τον υπόλοιπο κόσμο και όχι να περιθωριοποιηθούν. Πρωταρχική σημασία έχει η βελτίωση της πρόσβασης τους στις παγκόσμιες αγορές για τα γεωργικά και βιομηχανικά προϊόντα και υπηρεσίες (Δασκάλου, 1995).

2.3.2 Συνδυασμένη Ονοματολογία και Ολοκληρωμένο Τελωνειακό Δασμολόγιο ΕΟΚ

Είναι ευνόητο πως το πρόβλημα του περιορισμού των τελωνειακών δασμών, που απασχολεί το Διεθνές Εμπόριο, δεν θα μπορούσε ν' αντιμετωπισθεί αποτελεσματικά, αν προηγουμένως τα κράτη δεν συμφωνούσαν στην καθιέρωση μιας κοινής ονοματολογίας των εμπορευμάτων, για να είναι δυνατές οι συγκρίσεις. Μια προσπάθεια για την καθιέρωση διεθνούς ονοματολογίας των εμπορευμάτων κατά την κατάταξη τους στα δασμολόγια των κρατών έγινε από τη Σύμβαση των Βρυξελλών της 15.12.1950. Βασικά στοιχεία της ονοματολογίας είναι το λεκτικό

περιγραφικό, που πρέπει να πληροφορεί για την ταυτότητα του εμπορεύματος με συντομία, πληρότητα και σαφή διάκριση έναντι παραπλήσιων και ο συνοδευτικός κωδικός αριθμός, που διακρίνει, αλλά και ομαδοποιεί με το πλήθος των ψηφίων του, τα εμπορεύματα σε ευρύτερες κατηγορίες. Εκπληρώνονται έτσι, ταυτοχρόνως, δύο σκοποί. Ο ένας, που θέλει αναλυτική την ονοματολογία, για να επιβάλλονται οι δασμοί που αρμόζουν (Ονοματολογία δασμολογίου) και άλλος, που θέλει συνθετική την ονοματολογία, για να είναι δυνατή η στατιστική παρουσίαση σε ομάδες του μεγάλου πλήθους των ειδών εμπορευμάτων (Ονοματολογία στατιστικής). Ο συνδυασμός των δύο ανωτέρω στοιχείων δίδει γένεση στη Συνδυασμένη Ονοματολογία Δασμολογίου και Στατιστικής.

Λόγω των εξελίξεων στις τεχνικές και δομές του Διεθνούς Εμπορίου κατέστη αναγκαία η αναθεώρηση της Συμβάσεως των Βρυξελλών της 15.12.1950. αυτή έγινε πάλι στις Βρυξέλλες, στις 14 Ιουνίου 1983 και φέρει το όνομα "Διεθνής Σύμβαση για το Εναρμονισμένο Σύστημα Περιγραφής και Κωδικοποίησης των εμπορευμάτων". Επεκράτησε δε να γίνεται αναφορά σ' αυτή με τον σύντομο τίτλο "Εναρμονισμένο Σύστημα-ΕΣ".

Η ΕΟΚ προϋπέγραψε στις 10.6.1985 τη Σύμβαση των Βρυξελλών της 14.6.1983 που αντικατέστησε τη Σύμβαση του 1950 και εισήγαγε το ΕΣ. Διαπίστωσε όμως η ΕΟΚ, ότι δεν καλύπτεται πλήρως από το ΕΣ, που είχε παγκόσμιο προορισμό. Γι' αυτό, με τον κανονισμό του Συμβουλίου 2658/87 η ΕΟΚ προχώρησε:

A) Στη σύσταση Συνδυασμένης Ονοματολογίας -ΣΟ αποτελούμενης από την ονοματολογία του εναρμονισμένου συστήματος -ΕΣ συν τις πρόσθετες κοινοτικές υποδιαίρεσεις, όπου υπήρχαν πιο εξειδικευμένοι κοινοτικοί δασμοί, συν ακόμη τις πρόσθετες ερμηνευτικές διατάξεις. Η ΣΟ δημοσιεύθηκε στην ΕΕΕΚ Ε256/23.07.1987. Η νέα ονοματολογία τέθηκε σε εφαρμογή από 1.1.1988 και απεκλήθη "Συνδυασμένη", διότι αντικαθιστούσε τις χρησιμοποιούμενες ως τότε ονοματολογίες του Κοινού Τελωνειακού Δασμολογίου-ΚΤΔ και της ΝΙΜΕΧΕ (Ευρωπαϊκή ονοματολογία εισαγωγών-εξαγωγών), για ν' ανταποκρίνεται ταυτοχρόνως στις δασμολογικές και στατιστικές απαιτήσεις.

B) Στη σύνταξη του Ολοκληρωμένου Τελωνειακού Δασμολογίου που περιέχει όλους τους τελωνειακούς δασμούς και λοιπές εισπραττόμενες εισφορές. Η εφαρμογή του

απεφασίσθη επίσης να αρχίσει από 1.1.1988 και έτσι ετίθετο τέλος στους σχετικούς με το Κοινό Τελωνειακό Δασμολόγιο κανονισμούς 950/1968 και 97/1969.

Η ΕΟΚ δεσμεύθηκε να δημοσιεύει κάθε χρόνο πριν τις 31 Οκτωβρίου το πλήρες κείμενο της συνδυασμένης ονοματολογίας και όλων των δασμών που θα ισχύουν κατά το επόμενο έτος, ώστε να ενσωματώνονται οι επερχόμενες μεταβολές. Ανέλαβε επίσης την υποχρέωση, προς εξυπηρέτηση της στατιστικής πληροφόρησης, να δημοσιεύει κατ' έτος κατάλογο όλων των χωρών της γης με τους κωδικούς αριθμούς τους.

Η κωδικοποίηση της ΕΟΚ για τα εμπορεύματα έχει την ακόλουθη σύνθεση:

Α) Τα έξη πρώτα ψηφία αποτελούν τον κώδικα του ΕΣ που αποδίδεται στις κλάσεις και υποδιαίρέσεις.

Β) προστίθενται δύο ακόμη ψηφία για να δηλώσουν τις κοινοτικές εξειδικεύσεις και όταν αυτές δεν υπάρχουν τα δύο ψηφία είναι μηδενικά (00).

Γ) Οι ανάγκες των κρατών μελών εξυπηρετούνται με την ενσωμάτωση του ενάτου ψηφίου στον κωδικό αριθμό, το οποίο γίνεται μηδέν (0), αν δεν υπάρχει ανάγκη διακρίσεως.

Δ) Οι υποδιαίρέσεις του TARIC εξατομικεύονται με 2 ακόμη ψηφία, το δέκατο και ενδέκατο, που παραμένουν μηδενικά, αν δεν υπάρχει αντικείμενο (Χολέβας, 1997).

2.3.3 Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ) και η σχέση του με το διεθνές εμπόριο

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ) συστάθηκε το 1995, ύστερα από ένα μαραθώνιο διαπραγματεύσεων που διεξήχθη μεταξύ διαφόρων κρατών κατά την περίοδο 1986-1994. Ο ΠΟΕ είναι η συνέχεια και εξέλιξη της παλαιότερης Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (GATT) η οποία είχε υπογραφεί το 1947 στα πλαίσια του ΟΗΕ, και της οποίας η χώρα μας υπήρξε μέλος από το 1948, ένα χρόνο

μετά την θέσπισή της. Η GATT⁷ αποτελούσε μία δέσμη κανόνων παγκόσμιας ισχύος και καθόριζε το πλαίσιο διεξαγωγής του εμπορίου αγαθών. Την περίοδο που διεξάγονταν οι διαπραγματεύσεις για τη σύσταση του ΠΟΕ, η GATT ήδη μετρούσε 50 χρόνια ζωής. Ο ΠΟΕ είναι ουσιαστικά ένα άλλο όνομα για αυτό που γνωρίζουμε σαν “πολυμερές σύστημα εμπορίου”, δεδομένου ότι καθορίζει το νομικό πλαίσιο που διέπει τις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ κρατών.

Ο ΠΟΕ αποτελείται (για την ώρα) από 148 χώρες μέλη του ΟΗΕ και κυρίαρχος στόχος του είναι η θέσπιση, μετά από εντατικές διαπραγματεύσεις μεταξύ των μελών του, κοινών κανόνων και αρχών που πρέπει να διέπουν το διεθνές εμπόριο. Βάσει της Συνθήκης της Ε.Ε., επίσημος Διαπραγματευτής της Κοινότητας σε όλες τις συμφωνίες του ΠΟΕ, είναι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η Ελλάδα, όπως και τα υπόλοιπα κράτη μέλη της Ε.Ε., συμμετέχει ενεργά στη διαμόρφωση των θέσεων και των επιχειρημάτων της Ε.Ε.

Ο ΠΟΕ ενσωμάτωσε τις προγενέστερες εμπορικές συμφωνίες της GATT. Η συμφωνία για τη γεωργία και η συμφωνία για τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα και τα είδη ένδυσης καθώς και άλλες γενικές συμφωνίες. Οι σημαντικότερες εξ αυτών είναι η Γενική Συμφωνία για τις συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών (GATS) και η συμφωνία για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου (TRIPS).

Οι στατιστικές καθιστούν σαφή τη σχέση μεταξύ ενός ελεύθερου και δίκαιου εμπορίου και της οικονομικής ανάπτυξης. Στο πλαίσιο αυτό, η δημιουργία του ΠΟΕ αποτέλεσε σημαντικό βήμα προς ένα πιο ολοκληρωμένο και συνεπώς πιο δυναμικό σύστημα διεθνούς εμπορίου. Εξασφαλίζοντας ότι οι διάφορες χώρες θα διατηρήσουν τη δυναμική εξάλειψης των εμποδίων στο εμπόριο κατά τις επόμενες συνομιλίες για το εμπόριο, ο ΠΟΕ εξασφάλισε επίσης τη συνεχή προώθηση του ελεύθερου εμπορίου. Λόγω του γεγονότος ότι τα δύο τρίτα των μελών του είναι αναπτυσσόμενες χώρες, ο οργανισμός προσφέρει επίσης στις μεταβατικές οικονομίες και στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες (LAX) τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν το εμπόριο ως μοχλό στις αναπτυξιακές τους προσπάθειες(<http://www.europarl.europa.eu>).

⁷Στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II υπάρχουν αναλυτικά οι διατάξεις της GATT.

Ο μηχανισμός επίλυσης εμπορικών διαφορών

Ένα από τα κύρια επιτεύγματα του ΠΟΕ υπήρξε η ενίσχυση του οργάνου επίλυσης διαφορών που διαθέτει, το οποίο έχει την εξουσία ρύθμισης εμπορικών διαφορών και επιβολής των αποφάσεών του. Ο μηχανισμός επίλυσης εμπορικών διαφορών είναι ένα σύστημα προκαθορισμένων κανόνων που παρέχει στα μέλη του ο ΠΟΕ, ανεξάρτητα από την πολιτική ή οικονομική βαρύτητά τους, τη δυνατότητα να υποβάλλουν καταγγελίες σχετικά με εικαζόμενες παραβιάσεις των κανόνων του ΠΟΕ και να ζητούν αποζημίωση. Ο μηχανισμός αυτός περιορίζει τους μονομερείς μηχανισμούς άμυνας που είχαν την τάση να υιοθετούν στο παρελθόν οι διάφορες χώρες και πολλοί από τους οποίους οδηγούσαν σε αντιδράσεις αντιποίνων από τις χώρες-στόχους, ενίοτε δε και σε κανονικούς εμπορικούς πολέμους. Το σύστημα του ΠΟΕ εγγυάται ότι τα ισχυρότερα μέλη δεν υπερισχύουν των πιο αδύναμων και ορίζει σαφείς κανόνες σχετικά με τα μέτρα αντιποίνων. Αφότου ιδρύθηκε ο ΠΟΕ, η ΕΕ υπήρξε ένας από τους μεγαλύτερους χρήστες του μηχανισμού επίλυσης διαφορών του ΠΟΕ. Η Ένωση ενεπλάκη σε 167 υποθέσεις επίλυσης διαφορών, σε 90 από τις οποίες ως ενάγων και σε 77 ως εναγόμενος (Στοιχεία διαθέσιμα στις 1 Απριλίου 2014)(<http://www.europarl.europa.eu>)

2.3.4 Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου

Από κοινού με τις ΗΠΑ, η ΕΕ έχει διαδραματίσει κεντρικό ρόλο στην ανάπτυξη του συστήματος διεθνών συναλλαγών μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο. Όπως η Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (GATT-ΓΣΔΕ) (και αργότερα ο ΠΟΕ), η ίδια η ΕΕ είχε αρχικά σχεδιαστεί για την άρση των τελωνειακών φραγμών και την προώθηση του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών της. Η «ενιαία αγορά» της ΕΕ είχε εν μέρει εμπνευστεί από τις αρχές και τις πρακτικές της ΓΣΔΕ. Η Ένωση υπήρξε ανέκαθεν ένας από τους κύριους υπερασπιστές ενός αποτελεσματικού διεθνούς εμπορίου βασισμένου στο κράτος δικαίου.

Ένα τέτοιο σύστημα βοηθά στο να διασφαλιστεί ότι οι επιχειρήσεις της θα έχουν δίκαιη πρόσβαση στις αγορές τρίτων χωρών και επομένως στηρίζει την οικονομική ανάπτυξη, τόσο στην εγχώρια αγορά όσο και στις τρίτες χώρες, ιδίως τις λιγότερο ανεπτυγμένες. Η κοινή εμπορική πολιτική της ΕΕ είναι ένας από τους τομείς στους οποίους η Ένωση έχει πλήρη και άμεση αρμοδιότητα. Με άλλα λόγια, όταν ενεργεί στο πλαίσιο του ΠΟΕ, η ΕΕ λειτουργεί ως ενιαίος φορέας και εκπροσωπείται από την Επιτροπή και όχι από τα κράτη μέλη της ΕΕ. Η Επιτροπή διαπραγματεύεται εμπορικές συμφωνίες και υπερασπίζεται τα συμφέροντα της ΕΕ ενώπιον του μηχανισμού επίλυσης διαφορών του ΠΟΕ, εξ ονόματος και των 28 κρατών μελών. Η Επιτροπή συμβουλευεται τακτικά και υποβάλλει εκθέσεις προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Αφότου τέθηκε σε ισχύ η Συνθήκη της Λισαβόνας, το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο είναι συν-νομοθέτες, με αποτέλεσμα ο λόγος τους να έχει ίση βαρύτητα σε θέματα διεθνούς εμπορίου. Μέσω του ΠΟΕ, η ΕΕ έχει επίσης επιδιώξει να προωθήσει ένα πολυμερές πλαίσιο εμπορικών διαπραγματεύσεων που προορίζεται να συμπληρώσει και ενδεχομένως να αντικαταστήσει τις διμερείς διαπραγματεύσεις. Ωστόσο, το αδιέξοδο στον τελευταίο γύρο⁸ των διαπραγματεύσεων και το γεγονός ότι άλλοι εμπορικοί εταίροι έχουν στραφεί στις διμερείς συμφωνίες, ανάγκασαν την ΕΕ να αναθεωρήσει εν μέρει τη μακροχρόνια στρατηγική της και να επιστρέψει στις περιφερειακές και διμερείς διαπραγματεύσεις. Το αδιέξοδο στον ΠΟΕ καταδεικνύει επίσης ότι το διεθνές σύστημα εμπορικών συναλλαγών έχει αλλάξει δραματικά τα τελευταία 20 χρόνια. Το παλιό σύστημα, που σε μεγάλο βαθμό κυριαρχείται από την ΕΕ και τις ΗΠΑ, έχει εξελιχθεί σε ένα πιο ανοιχτό και πολύπλευρο σύστημα, με νέους φορείς κυρίως τις αναδυόμενες και τις αναπτυσσόμενες χώρες που διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο.

⁸Από το 2001, τα μέλη του ΠΟΕ έχουν δρομολογήσει ευρύ γύρο πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων, γνωστό ως «Γύρος της Ντόχα». Ο σημερινός, και μη ολοκληρωθείς, ένατος γύρος διεθνών εμπορικών διαπραγματεύσεων βασίζεται στην αρχή της «ενιαίας δέσμευσης», η οποία σημαίνει ότι ουσιαστικά «τίποτε δεν συμφωνείται μέχρις ότου συμφωνηθούν τα πάντα». Όπως και οι προηγούμενοι γύροι, ο τελευταίος αυτός αποσκοπεί σε μεγαλύτερη ελευθέρωση του εμπορίου. Οι διαπραγματευτές έχουν επίσης αναλάβει να αναθεωρήσουν τους κανόνες του εμπορίου και να τους προσαρμόσουν στο διαρκώς εξελισσόμενο παγκόσμιο σύστημα εμπορίου. Κύριος στόχος είναι να τοποθετηθεί η ανάπτυξη στο επίκεντρο του παγκόσμιου συστήματος εμπορίου. Τα συμπεράσματα των διαπραγματεύσεων θα πρέπει να ενισχύσουν την ικανότητα των αναπτυσσόμενων χωρών να επωφεληθούν από τα κέρδη του διεθνούς εμπορίου και να τις βοηθήσουν να καταπολεμήσουν τη φτώχεια. Ως εκ τούτου, ο τελευταίος γύρος έχει ονομαστεί «Αναπτυξιακή Ατζέντα της Ντόχα» (ΑΑΝ).

Η ελευθέρωση του διεθνούς συστήματος εμπορικών συναλλαγών ωφέλησε ορισμένες αναπτυσσόμενες χώρες, οι οποίες έχουν βιώσει μια άνευ προηγουμένου φάση διαρκούς οικονομικής ανάπτυξης. Η ΕΕ γνωρίζει πολύ καλά αυτές τις δυναμικές και έχει απευθύνει έκκληση για βαθύ προβληματισμό σχετικά με την εξέλιξη του ΠΟΕ στον 21ο αιώνα(<http://www.europarl.europa.eu>).

3. ΜΕΡΟΣ ΙΙ: ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ

3.1 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΛΟΓΩ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Στις 26 Ιουνίου του 2013, μετά από διαπραγματεύσεις που διήρκεσαν περισσότερο από δύο έτη, επιτεύχθηκε μεταξύ των τριών ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Ευρωπαϊκή Επιτροπή) σχέδιο πολιτικής συμφωνίας ως προς τη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ μετά το 2013, προκύπτοντας έτσι η νέα ΚΑΠ 2014-2020.

Σύμφωνα με την τελική απόφαση για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2014-2020, για την αναδιάρθρωση παραγωγής και εισοδήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η Κοινή Αγροτική Πολιτική διατηρεί τη διάρθρωσή της σε δύο πυλώνες. Ο πρώτος πυλώνας περιλαμβάνει τις άμεσες ενισχύσεις και τα μέτρα αγοράς και ο δεύτερος πυλώνας την αγροτική ανάπτυξη.

Προκειμένου λοιπόν να υπάρξει νέα αναδιάρθρωση παραγωγής και εισοδήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θέτει τις εξής προτάσεις:

Α) διατήρηση δαπανών ΚΑΠ για την περίοδο 2014-2020 στα ίδια επίπεδα με αυτά του 2013(σε τρέχουσες τιμές) αλλάζοντας μόνο την κατανομή τους. (από το 41,7% του προϋπολογισμού σε 37,7%)

Β) ανακατανομή άμεσων ενισχύσεων ανάμεσα στα Κ-Μ ώστε αυτά που λαμβάνουν σήμερα χαμηλές ενισχύσεις ανά εκτάριο να προσεγγίσουν το 90% του μέσου όρου της ΕΕ το 2020.(ο μέσος όρος ενίσχυσης της Ελλάδας ανά εκτάριο υπερβαίνει κατά 41,6% τον μ.ο της ΕΕ-27.)

Γ) Καθορισμός ανώτατου ορίου χρηματοδότησης ανά Κ-Μ (δημιουργία εθνικού δημοσιονομικού φακέλου)

Ειδικότερα η εφαρμογή της ΚΑΠ 2014-2020, που βασίζεται στις παραπάνω προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής περιλαμβάνει τις εξής διαρθρωτικές αλλαγές στους δυο πυλώνες που την απαρτίζουν:

Πυλώνας Ι –ΑΜΕΣΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΑΓΟΡΑΣ

ΑΜΕΣΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

Οι άμεσες ενισχύσεις θα κατανομούνται με δικαιότερο τρόπο, μεταξύ των κρατών μελών, των περιφερειών και των αγροτών, βάζοντας τέλος στις «ιστορικές αναφορές με δημιουργία ενός περιφερειακού μοντέλου με έντονη την << εθνική διαφοροποίηση>>

1. Μέτρο Σύγκλισης: η κατανομή του προϋπολογισμού της ΚΑΠ θα διασφαλίσει ότι κανένα κράτος μέλος δεν θα λαμβάνει λιγότερο από το 75% του κοινοτικού μέσου όρου από 2019. Μέσα σε ένα δεδομένο κράτος μέλος ή περιφέρεια, οι διαφορές στα επίπεδα των ενισχύσεων θα μειωθούν ανάμεσα στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις: η ενίσχυση ανά εκτάριο δεν μπορεί να είναι μικρότερη από το 60% του μέσου όρου των ενισχύσεων που καταβάλλονται, από το 2019, σε μία ενιαία διοικητική ή αγρονομική περιοχή. Τα κράτη μέλη θα είναι σε θέση να αυξήσουν την υποστήριξη για τις μικρές και μεσαίες εκμεταλλεύσεις, διαθέτοντας υψηλότερα επίπεδα ενισχύσεων για τα «πρώτα εκτάρια» της εκμετάλλευσης. Για τα νέα κράτη μέλη, το απλοποιημένο καθεστώς της στρεμματικής ενίσχυσης (ΚΕΣΕ) μια ενιαία ενίσχυση ανά εκτάριο μπορεί να παραταθεί μέχρι το 2020.

2. Μόνο οι αγρότες που δραστηριοποιούνται σήμερα μπορούν να επωφεληθούν από τα συστήματα στήριξης του εισοδήματος (θα υπάρξει κατάλογος δραστηριοτήτων που εξαιρούνται). Οι νέοι αγρότες θα πρέπει να ενθαρρύνονται να δημιουργήσουν επιχειρήσεις, με την εισαγωγή σε όλα τα κράτη μέλη ενός συμπληρώματος ενίσχυσης της τάξης του 25% κατά τα πρώτα 5 έτη, εκτός από τα υπάρχοντα επενδυτικά μέτρα που απευθύνονται σε νέους αγρότες.

3. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να είναι σε θέση να διαθέσουν αυξημένα ποσά βοήθειας προς τις λιγότερο ευνοημένες περιοχές. Θα είναι δυνατόν να κατανεμηθούν συνδεδεμένες ενισχύσεις για περιορισμένο αριθμό προϊόντων, με ειδική σύνδεση του 2% για πρωτεΐνες φυτικής προέλευσης, έτσι ώστε να καταστεί η Ε.Ε. λιγότερο εξαρτημένη από τις εισαγωγές στον τομέα αυτό.

ΜΕΤΡΑ ΑΓΟΡΑΣ

Η περαιτέρω βελτίωση του προσανατολισμού προς την αγορά της ευρωπαϊκής γεωργίας θα πρέπει να υποστηρίζεται από τη διάθεση νέων πόρων για τους αγρότες, έτσι ώστε να μπορούν να είναι αξιόπιστοι συμμετέχοντες στην αλυσίδα παραγωγής τροφίμων:

1. Θα πρέπει να προωθηθούν επαγγελματικές και δια-επαγγελματικές οργανώσεις, ενώ για ορισμένους τομείς θα υπάρξουν ειδικές ρυθμίσεις σχετικά με το δίκαιο του ανταγωνισμού (γάλα, βόειο κρέας, ελαιόλαδο, δημητριακά). Οι οργανώσεις αυτές θα είναι σε θέση να αυξήσουν την αποτελεσματικότητα των συμφωνιών πωλήσεων για λογαριασμό των μελών τους.

2. Οι ποσοτώσεις ζάχαρης θα πρέπει να καταργηθούν από το 2017, ενώ η οργάνωση του τομέα της ζάχαρης θα πρέπει να ενισχυθεί βάσει συμβάσεων και υποχρεωτικών δια-επαγγελματικών συμφωνιών.

3. Από το 2016, στον τομέα του οίνου, το σύστημα των δικαιωμάτων φύτευσης θα πρέπει να αντικατασταθεί από ένα δυναμικό μηχανισμό διαχείρισης φυτεύσεων - αδειών στον οποίο οι επαγγελματίες θα εμπλέκονται σε μεγαλύτερο βαθμό, που θα εφαρμόζεται μέχρι το 2030, με ένα σταθερό όριο φύτευσης αμπελιών της τάξης του 1% ετησίως.

Επιπλέον, νέα εργαλεία διαχείρισης κρίσεων θα πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή:
4. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα είναι σε θέση να επιτρέψει προσωρινές παραγωγές για τη διαχείριση των ποσοτήτων που διατίθενται στην αγορά.

5. Δημιουργία ενός αποθεματικού κρίσεων (συμπεριλαμβανομένης μιας γενικής ρήτρας έκτακτης ανάγκης).

6. Σύμφωνα με τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης, τα κράτη μέλη θα είναι σε θέση να ενθαρρύνουν τους γεωργούς να λάβουν μέρος σε μηχανισμούς πρόληψης κινδύνων (συστήματα στήριξης του εισοδήματος ή αμοιβαία κεφάλαια) και να επινοήσουν υποπρογράμματα ανάπτυξης για τομείς που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα προβλήματα

Πυλώνας II (Αγροτική ανάπτυξη)

Στον δεύτερο Πυλώνα που αφορά την αγροτική ανάπτυξη η αναδιάρθρωση εφαρμόζεται στην ανακατανομή των πόρων με βάσει αντικειμενικά κριτήρια αλλά και τις επιδοτήσεις προηγούμενης περιόδου.

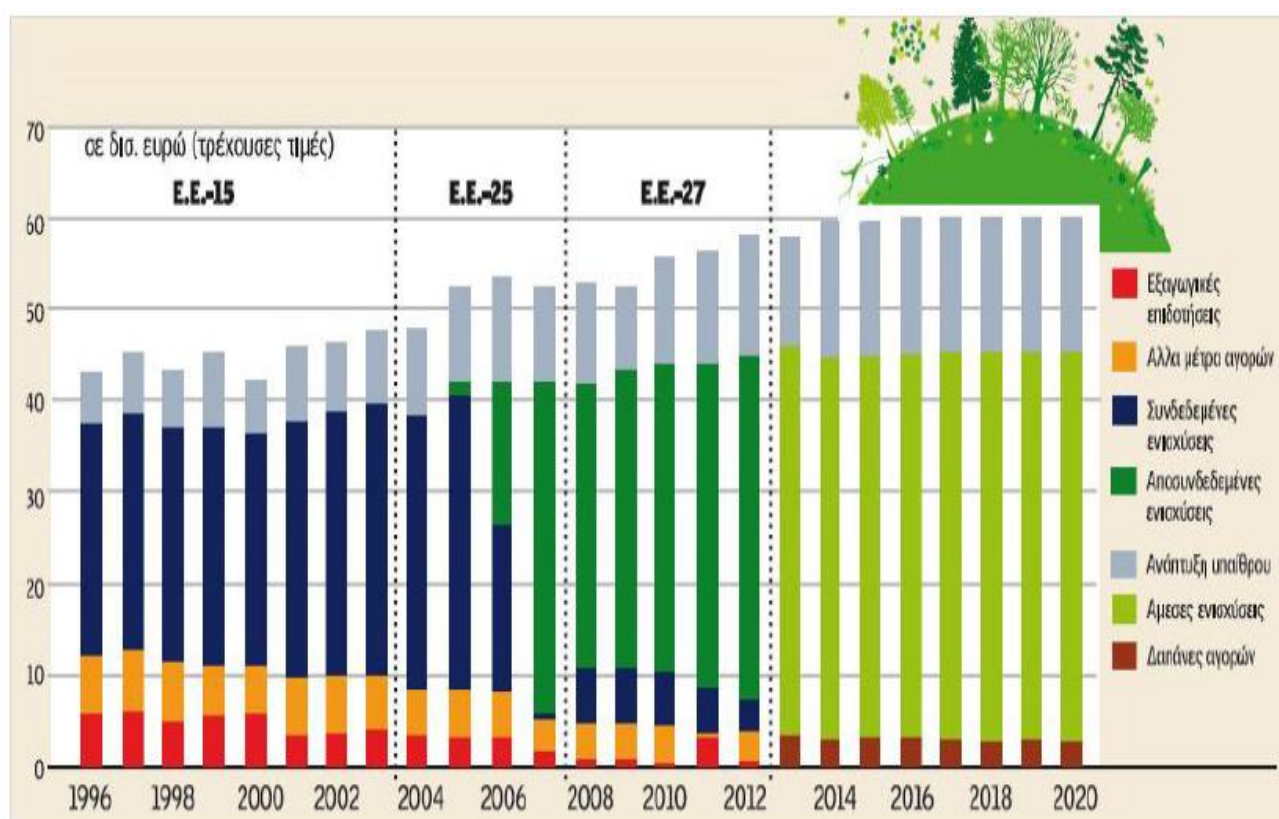
Όλα τα κράτη μέλη, όλες οι αγροτικές περιοχές και όλοι οι αγρότες θα λάβουν απλά, αποδεδειγμένα μέτρα για την προώθηση της αειφόρας ανάπτυξης και την καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος. Μεταξύ 2014 και 2020, πάνω από 100 δισ. ευρώ θα επενδυθούν για να βοηθήσουν τη γεωργία να ανταποκριθεί στις προκλήσεις της ποιότητας του εδάφους και των υδάτων, της βιοποικιλότητας και της κλιματικής αλλαγής:

1. «Πρασίνισμα» του 30% των άμεσων ενισχύσεων, το οποίο θα πρέπει να συνδέεται με τρεις φιλικές προς το περιβάλλον γεωργικές πρακτικές: διαφοροποίηση των καλλιεργειών, διατήρηση μόνιμων βοσκοτόπων και διατήρηση του 5% και από το 2018 του 7% ως περιοχών οικολογικού ενδιαφέροντος, ή μέτρα που θεωρούνται ότι έχουν τουλάχιστον ισοδύναμα περιβαλλοντικά οφέλη.

2. Τουλάχιστον το 30% του προϋπολογισμού των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης θα πρέπει να διατεθεί για τα γεωργό-περιβαλλοντικά μέτρα, τη στήριξη για τη βιολογική γεωργία, ή σχέδια που συνδέονται με φιλικές προς το περιβάλλον επενδύσεις, ή μέτρα καινοτομίας.

3. Τα γεωργό-περιβαλλοντικά μέτρα θα αναβαθμιστούν με συμπλήρωση πρακτικών πρασινίσματος. Τα προγράμματα αυτά θα πρέπει να θεσπίσουν και να επιτύχουν υψηλότερους περιβαλλοντικούς στόχους προστασίας (ως εγγύηση κατά της διπλής χρηματοδότησης) (www.agronomist.gr).

Διάγραμμα 1: Δαπάνες και πολιτικές της Κ.Α.Π. 1996 – 2020

Πηγή : Ευρωπαϊκή Επιτροπή

3.1.1 Σύγκριση ΚΑΠ 2007-2013 με ΚΑΠ 2014-2020 για την αναδιάρθρωση της παραγωγής και του εισοδήματος

Όπως έχει επισημανθεί από την ΠΑΣΕΓΕΣ οι προκλήσεις για τη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ μετά το 2014 συνδέονται κυρίως με τη στήριξη του αγροτικού εισοδήματος και την επιβίωση των αγροτικών νοικοκυριών που διακυβεύεται και από την οικονομική κρίση, με την αντιμετώπιση των συνεπειών από τις κλιματικές αλλαγές, με την αυξανόμενη και εντεινόμενη αστάθεια των αγορών, με τη διατροφική ασφάλεια και την επάρκεια τροφίμων, αλλά και με άλλες κρίσιμες παραμέτρους. Πρόκειται για κρίσιμα ζητήματα τα οποία απαιτούν πρώτα από όλα και πάνω από όλα επάρκεια πόρων. Σημειώνεται ότι η θέση αυτή επιβάλλεται και από την πιθανολογούμενη νέα διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ήδη ΕΕ-28 με την προσχώρηση της Κροατίας από 1.7.2013) με χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, που διαθέτουν σημαντικό γεωργικό τομέα, γεγονός που ενισχύει την ανάγκη διατήρησης των πόρων της ΚΑΠ, τουλάχιστον στο ίδιο επίπεδο με εκείνο που ισχύει σήμερα. Με αυτήν την προσέγγιση, σύμφωνα και με όσα επισημαίνονται στη συνέχεια, διαπιστώνεται από ότι οι πολιτικές συμφωνίες που υιοθετήθηκαν πρόσφατα στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της ΚΑΠ μετά το 2013 δεν συμβάλλουν στην ανάπτυξη και τη δημιουργία νέου πλούτου και δεν συνεισφέρουν ουσιαστικά στην άνοδο της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής γεωργίας και στη διασφάλιση της διατροφικής επάρκειας. Επισημαίνονται ειδικότερα τα ακόλουθα:

α) Κατά τη συμφωνία στην οποία κατέληξε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, οι μέγιστες δυνατές δαπάνες για την Ευρωπαϊκή Ένωση των 28 κρατών μελών ανέρχονται σε 959,9 δις ευρώ σε αναλήψεις υποχρεώσεων, οι οποίες αντιστοιχούν σε 1,0% του Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος (ΑΕΕ) της ΕΕ, με αποτέλεσμα, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του πίνακα που ακολουθεί, το ανώτατο όριο δαπανών του νέου Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου να μειωθεί κατά 3,5% σε πραγματικούς όρους σε σύγκριση με το τρέχον ΠΔΠ (2007-2013).

Πίνακας 2 : Σύγκριση πιστώσεων ΠΔΠ 2014/2020 και 2007/2013 ανά τομέα
(σε σταθερές τιμές 2011)

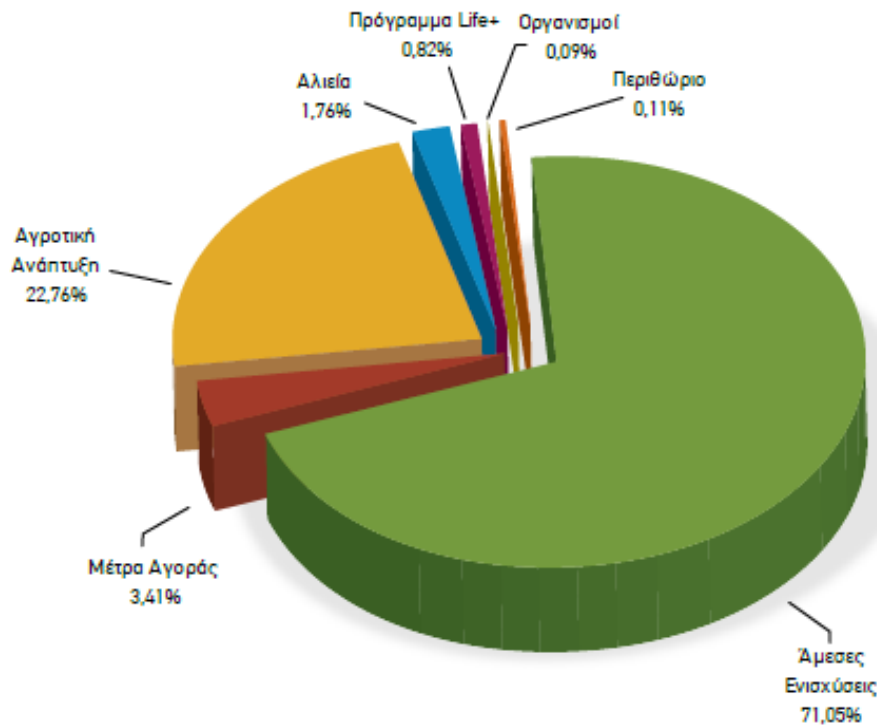
Πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων/πληρωμών	ΠΔΠ	ΠΔΠ	Μεταβολή ΠΔΠ	
	2014-2020 Εκατ. €	2007-2013 Εκατ. €	2014/2020 - 2007/2013 Δις (€)	(%)
1. Εξυπηνη ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς	460.763	446.310	+ 4,6	+ 1,0
- 1α. Ανταγωνιστικότητα (ανάπτυξη και απασχόληση)	126.64	91.496	+ 34,1	+ 37,3
- 1β. Οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή	326.149	364.816	- 29,7	- 8,4
2. Βιώσιμη ανάπτυξη (φυσικοί πόροι - ΚΑΠ)	373.179	420.682	- 47,5	- 11,3
3. Ασφάλεια και ιθαγένεια	16.686	12.366	+ 3,3	+ 26,8
4. Η Ευρώπη στον κόσμο	68.704	66.816	+ 1,9	+ 3,3
6. Διοίκηση	61.629	67.082	+ 4,6	+ 8,0
6. Αντισταθμίσεις	27	..	+ 0,027	..
Σύνολο πιστώσεων ανάληψης υποχρεώσεων	959.998	994.778	- 35,2	- 3,5
- Ως ποσοστό του ΑΕΕ	1,00%	1,12%		
Σύνολο πιστώσεων πληρωμών	908.400	942.778	- 34,4	- 3,7
- Ως ποσοστό του ΑΕΕ	0,96%	1,06%		

Πηγή: Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, συνοπτική παρουσίαση της συμφωνίας για το ΠΔΠ 2014-2020, 4.7.2013

Σημειώνεται ότι είναι η πρώτη φορά που το όριο των συνολικών δαπανών ενός ΠΔΠ μειώνεται σε σχέση με το προηγούμενο, ενώ οι πόροι που διατίθενται για τη βιώσιμη ανάπτυξη (τομέας 2, στον οποίο περιλαμβάνονται και οι δαπάνες της ΚΑΠ) περιορίζονται στη νέα προγραμματική περίοδο κατά 47,5 δις ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί σε μείωση της τάξεως του 11,3% σε πραγματικούς όρους.

Όπως φαίνεται στο γράφημα που ακολουθεί, το μεγαλύτερο μέρος των πόρων που διατίθενται την περίοδο 2014-2020 στον τομέα της βιώσιμης ανάπτυξης στην ΕΕ-28 αφορά στις άμεσες ενισχύσεις (265,13 δις €, με ποσοστό 71%). Ακολουθούν οι δαπάνες που αφορούν στην αγροτική ανάπτυξη (84,9 δις ευρώ, ποσοστό 23%), στα μέτρα αγοράς της ΚΑΠ (3%), στην αλιεία (2%), στο περιβάλλον και τη δράση για το κλίμα (πρόγραμμα Life+) και σε ορισμένες άλλες επιμέρους κατηγορίες (ΠΑΣΕΓΕΣ 2014).

Γράφημα 1: Κατανομή πόρων του τομέα της βιώσιμης ανάπτυξης στην ΕΕ-28 κατά κατηγορία

β) Όπως επισημαίνεται σε έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου⁹ για τις δαπάνες της ΚΑΠ στο πλαίσιο της πολιτικής συμφωνίας για το νέο δημοσιονομικό πλαίσιο, οι πόροι που προβλέπονται για την ευρωπαϊκή γεωργία περιορίζονται το 2020 στο 36,1% του συνολικού προϋπολογισμού της ΕΕ, σε σχέση με το 44,3% του 2007. Πρόκειται για μια μείωση της τάξεως των 8 και πλέον ποσοστιαίων μονάδων.

Σαφέστερα εξάλλου συγκριτικά στοιχεία για την ιδιαίτερα σημαντική μείωση των δαπανών της ΚΑΠ προκύπτουν από την ανάλυση των μεγεθών σε σχέση με το 2013, όπως φαίνεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 3: Σύγκριση δαπανών ΚΑΠ μεταξύ ΠΔΠ 2014-2020 και έτους 2013 στην ΕΕ-28(εκατ. €, σε σταθερές τιμές 2011)

Δαπάνες ΚΑΠ	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Διαφορά 2020-2013
Μέτρα αγοράς	3.182	1.904	1.877	1.851	1.824	1.790	1.756	1.722	-45,9
Άμεσες ενισχύσεις	39.998	39.681	39.112	38.570	38.013	37.289	36.579	35.883	-12,2
Αγροτική ανάπτυξη	13.890	12.865	12.613	12.366	12.124	11.887	11.654	11.426	-17,7
Σύνολο δαπανών ΚΑΠ	57.070	54.450	53.602	52.787	51.961	50.966	49.989	49.031	-14,1

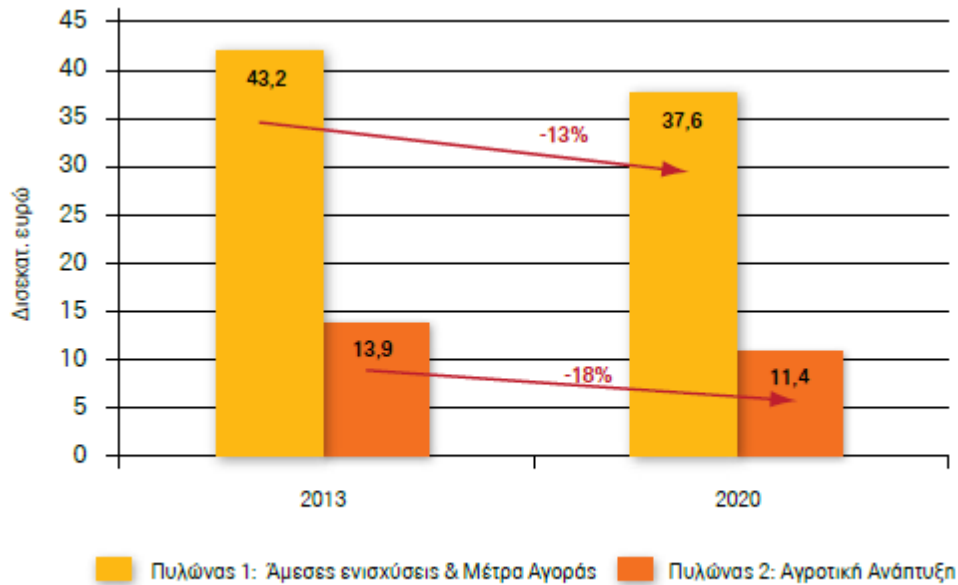
Πηγή: European Parliament, Directorate General for Internal Policies, Policy Department B : European Council Conclusions on the Multiannual Financial Framework 2014-2020 and the CAP, July 2013.

Όπως προκύπτει, με την πολιτική συμφωνία οι δαπάνες της ΚΑΠ μειώνονται σημαντικά και στις τρεις επιμέρους συνιστώσες τους, στα μέτρα αγοράς (-45,9%), στην αγροτική ανάπτυξη (-17,7%) και στις άμεσες ενισχύσεις (-12,2%) παρουσιάζοντας συνολικά πτώση της τάξεως του 14% στο διάστημα μεταξύ 2013 και 2020. Σε απόλυτο μέγεθος η μείωση αυτή αντιστοιχεί σε απώλεια της τάξεως των 8 δις ευρώ περίπου. Χαρακτηριστικό εξάλλου είναι το γράφημα που ακολουθεί, στο οποίο παρουσιάζεται

⁹ European Parliament, Directorate General for Internal Policies, Policy Department B: European Council Conclusions on the Multiannual Financial Framework 2014-2020 and the CAP, July 2013.

η ποσοστιαία πτώση των δαπανών που περιλαμβάνονται στον πρώτο και στον δεύτερο πυλώνα της ΚΑΠ για την αναδιάρθρωση της παραγωγής και του εισοδήματος.

Γράφημα 2: Μεταβολή ανώτατου ορίου δαπανών της ΚΑΠ στους δύο πυλώνες

γ) Η μεθοδολογία που υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατά τις διαπραγματεύσεις για το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο της περιόδου 2014-2020, ως προς την ανακατανομή των άμεσων ενισχύσεων μεταξύ των κρατών μελών, προβλέπει¹⁰ ότι όλα τα κράτη μέλη με ενισχύσεις ανά εκτάριο χαμηλότερες του 90% του μέσου όρου της ΕΕ θα καλύψουν το ένα τρίτο της διαφοράς μεταξύ του τρέχοντος επιπέδου άμεσων ενισχύσεων και του 90% του μέσου όρου της ΕΕ κατά τη διάρκεια της προσεχούς προγραμματικής περιόδου.

Προβλέπει επίσης, όλα τα κράτη μέλη οφείλουν να φτάσουν τουλάχιστον το επίπεδο των 196 ευρώ ανά εκτάριο (προκειμένου για τη βασική ενίσχυση) σε τρέχουσες τιμές μέχρι το 2020. Η σύγκλιση αυτή θα χρηματοδοτηθεί όλα τα κράτη μέλη με άμεσες ενισχύσεις πάνω από το μέσο όρο της ΕΕ, ανάλογα με την απόστασή τους από το μέσο

¹⁰ Βλ. Ευρωπαϊκό Συμβούλιο: Συμπεράσματα για το ΠΔΠ 2014-2020, EUCO 37/13, 8 Φεβρουαρίου 2013, σημείο 64.

αυτό όρο, με διαδικασία που μπορεί να εφαρμοστεί προοδευτικά μέσα σε διάστημα έξι ετών, από το οικονομικό έτος 2015 έως το οικονομικό έτος 2020. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με ορισμένες προσεγγίσεις¹¹, ο μέσος όρος ενίσχυσης ανά επιλέξιμο εκτάριο στην ΕΕ-27 ανερχόταν (το 2009) στο επίπεδο των 271 ευρώ περίπου, μέγεθος που απέχει σημαντικά εκείνου της Ελλάδος, η οποία με μέσο ύψος ενίσχυσης 384 ευρώ/εκτάριο βρισκόταν στην 5η κατά σειρά θέση μεταξύ των κρατών μελών, παρουσιάζοντας διαφορά από το μέσο όρο της Ένωσης αυξημένη κατά 41% και πλέον. Είναι προφανές ότι με τη συμφωνηθείσα ανακατανομή θα μειωθούν οι άμεσες ενισχύσεις και στη χώρα μας προκειμένου να καλυφθεί η διαφορά.

Σε σχέση με την τρέχουσα (2007-2013) και την επόμενη (2014-2020) προγραμματική περίοδο, όπως επισημαίνεται σε πρόσφατη έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου¹², το συνολικό ύψος των άμεσων ενισχύσεων της Ελλάδος, σε σταθερές τιμές 2011, θα μειωθεί από 14,703 δις ευρώ σε 13,866 δις ευρώ. Η διαφορά (837 εκατ. ευρώ) αντιστοιχεί σε ποσοστιαία μείωση της τάξεως του 5,7% περίπου. Πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι ανάλογη ή και μεγαλύτερη μείωση των άμεσων ενισχύσεων θα υποστούν και άλλες χώρες, όπως η Μάλτα (μείωση κατά 8,8% μεταξύ των δύο προγραμματικών περιόδων), η Ολλανδία (-7,4%), το Βέλγιο (-7,1%), η Ιταλία (-6,5%), η Δανία (-6%) και η Κύπρος (-5,7%), ενώ σε απόλυτα μεγέθη η Γαλλία, η Ιταλία και η Γερμανία φαίνεται ότι θα καλύψουν το μεγαλύτερο μέρος της συνεισφοράς προκειμένου να καλυφθεί η διαφοροποίηση στην ανακατανομή των ενισχύσεων στο σύνολο των κρατών μελών. Από την άλλη πλευρά, σε ορισμένα από τα νεότερα κράτη μέλη της ΕΕ αναμένεται σημαντική αύξηση του ύψους των ενισχύσεων, όπως στη Λετονία (κατά 50,6%), στην Εσθονία (31,3%) και στη Λιθουανία (16,1%). Σε ετήσια βάση και σε τρέχουσες τιμές, το ανώτατο όριο των άμεσων ενισχύσεων της Ελλάδας κατά το έτος 2013, ανερχόμενο στο ύψος των 2,216 δις ευρώ, μειώθηκε στο επίπεδο των 2,063 δις ευρώ το 2014. Πρόκειται για μια μείωση της τάξεως του 6,9% περίπου, ποσοστό που μεγεθύνεται προς το τέλος της νέας περιόδου, μια και η πτώση προβλέπεται ότι θα υπερβεί το 12% το 2020. Πρόκειται για πτώση σημαντικά

¹¹ European Parliament, Directorate General for Internal Policies, Policy Department B, The CAP towards 2020: Possible scenarios for the reallocation of the budget for direct payments, March 2011.

¹² European Parliament, Directorate General for Internal Policies, Policy Department B: European Council Conclusions on the Multiannual Financial Framework 2014-2020 and the CAP, July 2013.

μεγαλύτερη εκείνης του μέσου όρου στην ΕΕ-27 (6,9%) όπως φαίνεται στα στοιχεία του πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 4: Προβλεπόμενα ανώτατα όρια άμεσων ενισχύσεων στην ΕΕ
(Χιλιάδες €, σε σταθερές τιμές 2011)

Κράτη μέλη	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 Μεταβολή % & 2020	2020 / 2013
Λετονία	146.479	168.886	196.649	222.363	249.020	276.887	302.764	106,69
Εσθονία	101.166	110.018	121.870	133.701	146.604	167.436	169.366	67,42
Ρουμανία	1.264.472	1.428.631	1.629.889	1.813.796	1.842.446	1.872.821	1.903.196	60,61
Βουλγαρία	680.087	642.103	721.261	792.449	793.226	794.769	796.292	37,27
Λιθουανία	380.109	393.226	417.890	442.610	467.070	492.049	617.028	36,02
Σλοβακία	388.176	377.419	380.680	383.938	387.177	390.781	394.386	1,60
Πολωνία	3.044.618	2.970.020	2.987.267	3.004.601	3.021.602	3.041.660	3.061.618	0,66
Πορτογαλία	606.962	667.667	666.816	673.964	682.067	690.706	699.366	-1,09
Ουγγαρία	1.318.976	1.272.786	1.271.693	1.270.410	1.269.187	1.269.172	1.269.168	-3,78
Τσεχία	909.313	876.306	874.484	873.671	872.830	872.819	872.809	-4,01
Ισπανία	6.139.444	4.833.647	4.842.668	4.861.682	4.866.666	4.880.049	4.893.433	-4,79
Σλοβενία	144.236	138.980	137.987	136.997	136.003	136.141	134.278	-6,90
Αυστρία	761.606	693.716	693.066	692.421	691.764	691.746	691.738	-7,97
Φινλανδία	670.648	623.247	623.333	623.422	623.493	624.062	624.631	-8,06
Μάλτα	6.102	6.239	6.127	6.016	4.904	4.797	4.689	-8,09
Κύπρος	63.499	61.344	60.784	60.226	49.666	49.166	48.643	-9,08
Σουηδία	770.906	696.487	696.890	697.296	697.678	698.723	699.768	-9,23
Ιρλανδία	1.340.869	1.216.647	1.216.003	1.213.470	1.211.899	1.211.482	1.211.066	-9,68
Λουξεμβ.	37.084	33.661	33.603	33.646	33.486	33.469	33.431	-9,86
Ην. Βασίλ.	3.987.922	3.648.676	3.666.916	3.663.262	3.670.477	3.681.080	3.691.683	-9,94
Ελλάδα	2.216.533	2.063.187	2.039.122	2.015.116	1.991.083	1.989.129	1.947.177	-12,15
Γαλλία	8.621.236	7.686.341	7.663.677	7.621.123	7.488.380	7.462.790	7.437.200	-12,72
Γερμανία	6.862.908	6.178.178	6.144.264	6.110.446	6.076.622	6.047.468	6.018.396	-14,26
Ιταλία	4.370.024	3.963.394	3.902.039	3.860.806	3.799.640	3.761.937	3.704.337	-16,23
Δανία	1.049.002	926.076	916.680	907.108	897.626	889.004	880.384	-16,07
Βέλγιο	614.866	644.047	636.076	628.124	620.170	612.718	606.266	-17,82
Ολλανδία	897.761	793.319	780.816	768.340	766.862	744.116	732.370	-18,42
ΕΕ-27	45.062.781	41.581.948	41.793.327	41.979.888	41.945.328	41.944.835	41.944.349	-6,92

Πηγή : European Council, Interinstitutional File 2011/0280, Brussels, 10 April 2013.

Σημειώνεται ότι στα αναφερόμενα μεγέθη δεν περιλαμβάνονται οι επικείμενες μειώσεις στις άμεσες ενισχύσεις, στο πλαίσιο του μηχανισμού της δημοσιονομικής πειθαρχίας, για το έτος 2013¹³. Δεν περιλαμβάνονται επίσης οι μειώσεις στις άμεσες ενισχύσεις που προβλέπονται στην πολιτική συμφωνία ως προς τη μέθοδο της δημοσιονομικής πειθαρχίας¹⁴. Τονίζεται επιπλέον ότι το αποθεματικό για την αντιμετώπιση των κρίσεων στον γεωργικό τομέα με σκοπό την παροχή στήριξης σε περίπτωση σοβαρών κρίσεων που πλήττουν τη γεωργική παραγωγή, ανερχόμενο στο ύψος των 2,8 δις ευρώ για την επόμενη επταετία στην ΕΕ-28, προκύπτει, όπως αποφασίστηκε στην πολιτική συμφωνία, από τη μείωση, στην αρχή κάθε έτους, των άμεσων ενισχύσεων, με τον μηχανισμό της δημοσιονομικής πειθαρχίας¹⁵. Επισημαίνεται ότι σε προηγούμενο στάδιο διαπραγματεύσεων οι πόροι για το αποθεματικό κρίσεων ήταν περισσότεροι και κυρίως επιπλέον των εκείνων που προβλέπονταν για την ΚΑΠ, έστω και αν ήταν εκτός του ΠΔΠ 2014 - 2020. Με αυτή την έννοια, η πρόσφατη πολιτική συμφωνία ως προς τη δημοσιονομική πειθαρχία κρίνεται επαχθέστερη σε σχέση με προηγούμενη πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής¹⁶, επηρεάζοντας δυσμενέστερα το ανώτατο ύψος των άμεσων ενισχύσεων.

δ) Είναι προφανές ότι η ιδιαίτερα σημαντική μείωση των πόρων για την αγροτική ανάπτυξη, κατά 18% περίπου το 2020 σε σχέση με επίπεδό τους το 2013 όπως αναφέρθηκε προηγούμενα, αναμένεται να επηρεάσει αρνητικά το ύψος των επενδύσεων που θα διατεθούν για την ανάπτυξη του γεωργικού τομέα κατά τη νέα προγραμματική περίοδο. Συγκριτικά, μεταξύ των δύο περιόδων, της τρέχουσας (2007-2013) και της επόμενης (2014 - 2020), όπως επισημαίνεται σε πρόσφατη έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου¹⁷ οι διαθέσιμοι πόροι για την αγροτική ανάπτυξη περιορίζονται από 95,5 δις ευρώ στην ΕΕ-27 σε 84,9 δις ευρώ στην ΕΕ-28.

¹³ Σύμφωνα με την από 25.3.2013 πρόταση κανονισμού της Επιτροπής COM (2013) 159 τελικό, το 2013 μειώθηκε κατά 5% περίπου στους δικαιούχους που εισπράττουν ενισχύσεις άνω των 5.000 ευρώ.

¹⁴ Βλ. Ευρωπαϊκό Συμβούλιο: Συμπεράσματα για το ΠΔΠ 2014-2020, EUCO 37/13, 8 Φεβρουαρίου 2013, σημείο 66.

¹⁵ Βλ. Ευρωπαϊκό Συμβούλιο: Συμπεράσματα για το ΠΔΠ 2014-2020, EUCO 37/13, 8 Φεβρουαρίου 2013, σημείο 75.

¹⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση κανονισμού άμεσων ενισχύσεων 12.10.2011, COM (2011) 625 τελικό.

¹⁷ European Parliament, Directorate General for Internal Policies, Policy Department B: European Council Conclusions on the Multiannual Financial Framework 2014-2020 and the CAP, July 2013.

Η διαφορά (10,6 δις ευρώ σε σταθερές τιμές 2011) αντιστοιχεί σε πτώση της τάξεως του 11,1% και πλέον. Στην Ελλάδα, οι διαθέσιμες εισροές για την αγροτική ανάπτυξη περιορίζονται από 3,963 δις ευρώ κατά την τρέχουσα περίοδο σε 3,729 δις ευρώ τη νέα προγραμματική περίοδο, μειούμενες κατά 234 εκατ. ευρώ, μέγεθος που αντιστοιχεί σε πτώση της τάξεως του 5,9% περίπου, όπως φαίνεται στα στοιχεία του πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 5: Προβλεπόμενα ανώτατα όρια πόρων αγροτικής ανάπτυξης στην ΕΕ
(Εκατ. €, σε σταθερές τιμές 2011)

Κράτη μέλη	Προγραμματική Περίοδος 2007-2013	Προγραμματική Περίοδος 2014-2020	Μεταβολή %
Γαλλία	7.706,30	8.804,60	14,30
Μάλτα	79,40	87,90	10,70
Ιταλία	9.138,60	9.266,90	1,40
Κροατία	-	2.066,30	0,00
Βέλγιο	496,10	490,30	-1,20
Φινλανδία	2.203,70	2.114,60	-4,00
Δανία	686,60	659,40	-4,60
Ην. Βασίλειο	2.426,00	2.293,40	-5,60
Ελλάδα	3.982,80	3.729,10	-5,90
Λουξεμβούργο	97,00	89,40	-7,80
Ισπανία	8.161,80	7.368,30	-9,70
Ολλανδία	602,30	539,80	-10,40
Εσθονία	737,10	646,10	-12,60
Πορτογαλία	4.140,70	3.606,60	-12,90
Ρουμανία	8.203,80	7.124,10	-13,20
Αυστρία	4.117,60	3.498,40	-16,00
Σλοβακία	2.038,40	1.680,00	-17,60
Γερμανία	9.117,00	7.303,80	-19,90
Λετονία	1.076,30	861,10	-20,00
Λιθουανία	1.802,90	1.433,60	-20,60
Σλοβενία	938,40	744,40	-20,70
Σουηδία	1.968,00	1.660,90	-21,20
Ουγγαρία	3.938,20	3.071,00	-22,00
Βουλγαρία	2.686,60	2.078,60	-22,60
Ιρλανδία	2.647,80	1.946,20	-23,60
Πολωνία	13.691,30	9.724,20	-29,00
Κύπρος	168,60	117,60	-30,30
Τσεχία	2.914,60	1.929,40	-33,80
ΕΕ - 27	96.646,40		
ΕΕ - 28		84.723,80	
ΕΕ - 28 + Τεχνική βοήθεια		84.936,00	

Πηγή: European Parliament, Directorate General for Internal Policies, Policy Department B: European Council Conclusions on the Multiannual Financial Framework 2014-2020 and the CAP, July 2013

Σημειώνεται ωστόσο ότι με την προβλεπόμενη κατανομή του συνολικού ποσού για την αγροτική ανάπτυξη μεγαλύτερη μείωση πρόκειται να υποστούν ορισμένα κράτη μέλη, όπως η Τσεχία (-33,8%), η Κύπρος (-30,3%), η Πολωνία (-29%), η Ιρλανδία (-23,6%), η Βουλγαρία (-22,6%), η Σουηδία (-21,2%), η Σλοβενία (-20,7%), η Λιθουανία (-20,5%), η Λετονία (-20%), η Γερμανία (-19,9%), η Σλοβακία (-17,6%) και άλλες. Από την άλλη πλευρά, σε τρεις μόνο χώρες αναμένεται η διάθεση περισσότερων πόρων για την αγροτική ανάπτυξη, στη Γαλλία (από 7,7 δις ευρώ σε 8,8 δις ευρώ, αύξηση κατά 14,3%) και στη Μάλτα (10,7%), ενώ μικρή αύξηση προβλέπεται και για την Ιταλία (1,4%).

ε) Στο σχέδιο πολιτικής συμφωνίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου περιλαμβάνεται αναφορά σε σχέση με τα ανώτατα όρια άμεσων ενισχύσεων που εισπράττουν ορισμένοι δικαιούχοι με μεγάλες εκμεταλλεύσεις, σύμφωνα με την οποία ο καθορισμός των ορίων αυτών επαφίεται στα κράτη μέλη, σε εθελοντική βάση. Με δεδομένη όμως την άνιση κατανομή των άμεσων ενισχύσεων στους γεωργούς κρίνεται αναγκαία η επιβολή οροφής στους δικαιούχους που εισπράττουν μεγάλα ποσά. Τα όρια ωστόσο που προβλέπεται να υιοθετηθούν (όπως για παράδειγμα η προβλεπόμενη μείωση, κατά ένα μικρό ποσοστό, στους δικαιούχους που εισπράττουν ποσά μεγαλύτερα των 150.000 ευρώ ετησίως) φαίνεται ότι θα παραμείνουν σε υψηλά επίπεδα, χωρίς να αμβλύνουν την ανισότητα. Επισημαίνεται, όπως προκύπτει από πρόσφατα στοιχεία της Επιτροπής¹⁸, ότι οι δικαιούχοι στην ΕΕ-27 με ενισχύσεις μέχρι 5.000 € κατά το 2011 (που αποτελούν το 77,3% του συνολικού αριθμού στην ΕΕ-27) εισπράττουν μόλις το 15,5% των ενισχύσεων. Από την άλλη πλευρά, οι δικαιούχοι με ενισχύσεις άνω των 150.000 € (που αποτελούν μόλις το 0,2% του συνολικού αριθμού των παραγωγών) εισπράττουν το 10,7% των ενισχύσεων. Εξάλλου, τα ποσά που εξοικονομούνται από τις μειώσεις αυτές φαίνεται ότι παραμένουν στο κράτος μέλος από το οποίο προέρχονται. Θα ήταν ωστόσο σκόπιμο και αναγκαίο ένα σημαντικό μέρος των πόρων αυτών να ανακατανέμεται σε όλα τα κράτη μέλη, με κριτήρια σύγκλισης και συνοχής, γεγονός που ισχύει μέχρι σήμερα ως προς τους πόρους της διαφοροποίησης, με την ανακατανομή του 20% των εξοικονομήσεων.

¹⁸European Commission, Directorate General for Agriculture and Rural Development “Agricultural Policy Perspectives, Member States fact sheets, European Union, May 2013.

Στην Ελλάδα πάντως η προβλεπόμενη αυτή ποσοστιαία μείωση στην ανώτατη οροφή ενισχύσεων ανά δικαιούχο κρίνεται μεν ως αναγκαία επιλογή, αλλά δεν αναμένεται να συμβάλλει ιδιαίτερα στον περιορισμό της άνισης κατανομής των ενισχύσεων, μια και το πλήθος των γεωργών με ενισχύσεις μεγαλύτερες των 150.000 ευρώ παραμένει μικρό, ενώ περιορισμένο παραμένει και το ποσοστό των ενισχύσεων που τους αναλογεί. Όπως έχει επισημανθεί από την ΠΑΣΕΓΕΣ η ανώτατη οροφή, εφόσον καταστεί επιτρεπτό, θα ήταν σκόπιμο να προσδιοριστεί σε χαμηλότερο επίπεδο. Σημειώνεται εξάλλου, ότι το μεγαλύτερο μέρος των παραγωγών της χώρας αποτελείται από γεωργούς που εισπράττουν ποσά μικρότερα των 5.000 ευρώ. Η κατηγορία αυτή, σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα που ακολουθεί, συγκεντρώνει (κατά το 2012) το 80% των γεωργών που εισέπραξαν το 39% της συνολικής αξίας. Από την άλλη πλευρά, ένα πολύ μικρό ποσοστό παραγωγών (1,3%) που εισπράττει ενισχύσεις μεγαλύτερες των 20.000 ευρώ, απορροφά το 14% του συνόλου των άμεσων πληρωμών.

Πίνακας 6: Προσωρινά στοιχεία κατανομής ενιαίας ενίσχυσης Ελλάδος (2012)

Εύρος κλάσεων Ενιαίας Ενίσχυσης (€)	Δικαιούχοι		Ύψος ενισχύσεων	
	Πλήθος (Αριθμός)	Ποσοστό (%)	Αξία (€)	Ποσοστό (%)
<=200	13.042	1,86	1.515.619,41	0,07
201 έως 500	137.372	19,64	46.969.716,60	2,22
501 έως 700	63.748	9,11	37.967.960,38	1,79
701 έως 1000	71.630	10,24	60.344.190,43	2,86
1.001 έως 1.250	49.697	7,09	66.867.240,62	2,63
1.251 έως 1.500	36.090	6,16	49.602.146,12	2,33
1.501 έως 2.000	64.309	7,77	94.369.626,32	4,45
2.001 έως 5.000	149.696	21,39	480.137.634,02	22,64
5.001 έως 10.000	81.964	11,72	671.871.203,84	26,97
10.001 έως 20.000	32.626	4,66	438.066.961,42	20,66
20.001 έως 50.000	8.808	1,26	242.817.976,28	11,45
50.001 έως 100.000	676	0,08	36.388.439,73	1,72
100.001 έως 200.000	32	0,00	3.963.019,47	0,19
200.001 έως 300.000	1	0,00	236.641,30	0,01
300.001 έως 500.000	1	0,00	309.224,70	0,01
≥500.000	0	0,00	0	0,00
Σύνολο	699.391	100,00	2.120.296.589	100,00

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων που συγκεντρώνονται από Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών.

στ) Οι αποφάσεις που υιοθετήθηκαν στο σχέδιο πολιτικής συμφωνίας ως προς τον λεγόμενο οικολογικό προσανατολισμό των άμεσων ενισχύσεων, με την υποχρεωτική εισαγωγή του καθεστώτος της πράσινης ενίσχυσης, φαίνονται ελαστικότερες σε σχέση με εκείνες που περιλαμβάνονταν στην αρχική πρόταση της Επιτροπής, μια και αμβλύνουν ορισμένες δεσμεύσεις, τόσο ως προς τα μεγέθη διατήρησης της διαφοροποίησης στις αροτρίεις καλλιέργειες (δύο καλλιέργειες όταν οι αροτρίεις εκτάσεις υπερβαίνουν τα 10 εκτάρια και τουλάχιστον τρεις καλλιέργειες όταν οι αρόσιμες εκτάσεις υπερβαίνουν τα 30 εκτάρια) όσο και ως προς το ποσοστό του συντελεστή οικολογικής εστίασης (εφαρμογή από το 2015 ποσοστού 5% μόνο στις αροτρίεις καλλιέργειες της εκμετάλλευσης, αυξανόμενου το 2017 σε 7%). Οι βελτιώσεις ωστόσο αυτές δεν περιορίζουν τις δυσμενείς επιπτώσεις στο διατροφικό παραγωγικό δυναμικό των εκμεταλλεύσεων της ΕΕ, μια και αναμένεται να θέσουν εκτός παραγωγής ένα σημαντικό μέρος καλλιεργήσιμων εκτάσεων και μάλιστα με διαδικασίες που έχουν κριθεί πολύπλοκες, γραφειοκρατικές και δύσκολα διαχειρήσιμες, με αποτέλεσμα να αυξάνουν σημαντικά το διοικητικό φόρτο στους παραγωγούς. Εξάλλου, ως ιδιαίτερα αρνητικό στοιχείο καταγράφεται η επιστροφή στην ΕΕ του μέρους των δεσμευμένων πόρων της πράσινης ενίσχυσης, που ενδεχόμενα δεν θα απορροφηθούν κατά την εφαρμογή του καθεστώτος αυτού από ένα κράτος μέλος.

ζ) Οι προβλεπόμενες ρυθμίσεις για τους νέους αγρότες και τους μικρούς παραγωγούς κινούνται σε θετική κατεύθυνση στο πλαίσιο ενός αναγκαία απλοποιημένου συστήματος, αρκεί να προσδιοριστούν μεγέθη και κριτήρια που ανταποκρίνονται στη σωστή τους διάσταση.

η) Ο προβλεπόμενος αρνητικός κατάλογος που θα εκδοθεί για τον αποκλεισμό από τις ενισχύσεις δραστηριοτήτων που δεν εντάσσονται στον ορισμό των “ενεργών αγροτών”, φαίνεται ότι αφορά ελάχιστες περιπτώσεις εγχώριων εκμεταλλεύσεων. Οφείλεται ωστόσο να ενισχυθεί, στο μέτρο του επιτρεπτού, έτσι ώστε να αποκλειστεί κάθε κίνδυνος να λαμβάνουν ενισχύσεις δικαιούχοι που δεν ασκούν ουσιαστικά καμία γεωργική δραστηριότητα.

Φαίνεται πάντως ότι δεν έχει προς το παρόν αποκλειστεί η περίπτωση υιοθέτησης στην τελική πρόταση κανονισμού του εξαιρετικά χαμηλού ορίου κριτηρίου, με το οποίο χαρακτηρίζονται ως “ενεργοί αγρότες” εκείνοι των οποίων οι ενισχύσεις υπερβαίνουν κατά 5% μόνο το εισόδημα από μη γεωργικές δραστηριότητες. Σε ένα τέτοιο ανελαστικό ενδεχόμενο εξαίρεσης, δεσμεύεται στην περίπτωση της Ελλάδος στον ορισμό του “ενεργού αγρότη” το μεγαλύτερο μέρος των γεωργών (μια και η πλειοψηφία των αγροτών που εισπράττουν άμεσες ενισχύσεις κάτω των 5.000 ευρώ θεωρούνται “εν δυνάμει” ενεργοί αγρότες) περιορίζοντας έτσι κάθε δυνατότητα ευελιξίας στη στόχευση των ενισχύσεων.

θ) Σημειώνεται ότι το ύψος της ετήσιας ενίσχυσης στην καλλιέργεια βάμβακος εμφανίζεται μειωμένο σε σχέση με εκείνη που υπολογίζεται από την εφαρμογή των αντίστοιχων μεγεθών του ισχύοντος κανονισμού 73/2009 (άρθρο 90). Επισημαίνεται ότι το ποσό αναφοράς για την Ελλάδα ήταν μεγαλύτερο (251,75 ευρώ) από το προβλεπόμενο (234,18 ευρώ) σε κείμενο των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, με αποτέλεσμα να μειώνεται η ενίσχυση αυτή κατά (201,4 - 187,344 εκατ. ευρώ) 14,056 εκατ. ευρώ. Η αναιτιολόγητη αυτή διαφορά πρέπει να αποκατασταθεί με επαναφορά του προτεινόμενου ποσοστού αναφοράς στο επίπεδο που ίσχυε προηγούμενα (Cora -Cogeca ,2013).

3.1.2 Η αγροτική παραγωγή της Κρήτης και τα προβλήματα των παραγωγών

Η οικονομία της Κρήτης βασίστηκε στις αγροτικές δραστηριότητες πάνω στις εύφορες πεδινές και ημιορεινές εκτάσεις του νησιού, όπου καλλιεργούνται μέχρι σήμερα αιωνόβιες ελιές, αμπέλια, εσπεριδοειδή, λαχανικά και φρούτα. Στο ελαιόλαδο, το κρασί, τα σταφύλια, το μέλι και τα εσπεριδοειδή προστέθηκαν τα κηπευτικά, οι μπανάνες, το αβοκάντο, η αλόη και άλλα "εξωτικά" φρούτα. Στις ορεινές και ημιορεινές περιοχές οι κάτοικοι ασχολούνται κυρίως με την κτηνοτροφία, εκτρέφοντας μεγάλους αριθμούς αιγοπροβάτων ελεύθερης βοσκής. Αρκετά τυροκομεία παράγουν παραδοσιακά τυροκομικά προϊόντα σε ολόκληρο το νησί.

Παρόλα αυτά οι εισαγωγές «φτηνών» ανταγωνιστικών αγροτικών προϊόντων από τρίτες χώρες αμφιβόλου προέλευσης και υγιεινής (πχ μεταλλαγμένων ή με χρησιμοποίηση φυτοφαρμάκων απαγορευμένων στην Ε.Ε.) με ένα διάτρητο ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο οδηγεί σε κατάρρευση την αγροτική παραγωγή των χωρών του ευρωπαϊκού νότου και κυρίως της Ελλάδας.

Τα κυριότερα προβλήματα των παραγωγών της Κρήτης του πρωτογενή τομέα αφορά τις παρακάτω δραστηριότητες :

α) Αμπέλι : τα παλιάμπελα με ελάχιστες εξαιρέσεις εγκαταλείπονται (απαγορεύονται νέες φυτεύσεις μετά το 1998), η σταφίδα από 80.000-90.000 τόνους ετήσιας παραγωγής στην Κρήτη είναι είδος προς εξαφάνιση καθώς η εισαγωγή της τουρκικής σταφίδας έχει εξουθενώσει την ντόπια αγορά, τα επιτραπέζια σταφύλια αν και επενδύθηκαν από τους παραγωγούς μεγάλα ποσά μένουν απούλητα ή δίνονται σε τιμές κάτω του κόστους.

β) Ελιά-λάδι: Η πιο προσοδοφόρα παλιότερα και προσαρμοσμένη καλλιέργεια για τις ξηροθερμικές συνθήκες και τα φτωχά άγονα εδάφη της Κρήτης και με την πιο σίγουρη πώληση, εγκαταλείπεται και χιλιάδες ελαιοπαραγωγοί είναι σε απόγνωση. Χωρίς τυποποίηση κατά το μεγαλύτερο μέρος, χωρίς προώθηση, χωρίς οργάνωση της αγοράς, χωρίς ενημέρωση για τα σημαντικά πλεονεκτήματα του ελαιολάδου στη διατροφή φτάσαμε στην αναλογία 1 λίτρο λάδι=1,5 λίτρο εμφιαλωμένο νερό στον

παραγωγό και 5-6 ευρώ το λίτρο λαδιού στο ράφι. Η πορεία και η κατάληξη της ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗΣ είναι η πορεία και η κατάληξη του πιο γνωστού ίσως διεθνώς ελληνικού αγροτικού προϊόντος.

γ) Κηπευτικά: παρουσιάστηκαν νέες ασθένειες, αύξηση του κόστους παραγωγής, αδυναμία πληρωμών από εμπόρους και κυρίως ανυπαρξία οργανωμένων αγορών από παραγωγούς (π.χ. Ενώσεις-Συνεταιρισμοί-Ομάδες παραγωγών).

δ) Κτηνοτροφία: η περιγραφή της σημερινής κατάστασης που υπάρχει στη κτηνοτροφία δίνεται με 2 λέξεις: **τραγική** και **αδιέξοδο**.

Αφού επί 20 περίπου χρόνια οι κτηνοτρόφοι έπαιρναν επιδότηση ανά κεφαλή ζώου με αποτέλεσμα τα αιγοπρόβατα να πολλαπλασιαστούν τόσο πολύ που κυριολεκτικά αφάνισαν τους βοσκότοπους, που ήταν η βάση της κτηνοτροφίας για την Κρήτη, με αποτέλεσμα οι κτηνοτρόφοι να φτάσουν στο να είναι σχεδόν το 100% των ζωοτροφών αγοραζόμενες και κυρίως εισαγόμενες, και έτσι να υπερβαίνει κατά πολύ το κόστος παραγωγής το εισόδημα του κτηνοτρόφου. Παράλληλα δεν αξιοποιήθηκαν ντόπιες φυλές αιγοπροβάτων (π.χ. σφακιανό πρόβατο), προσαρμοσμένες στις συνθήκες της Κρήτης και κυρίως παραγωγικές. Η παρούσα κρίση απλά έσπασε το απόστημα με αποκορύφωμα, τους χιλιάδες τόνους απούλητα ζωικά-τυροκομικά προϊόντα, την αδυναμία των τυροκόμων να πληρώσουν έγκαιρα τους κτηνοτρόφους με αποτέλεσμα ήδη τους χιλιάδες θανάτους αιγοπροβάτων από ασιτία, την υπερβόσκηση των βοσκοτόπων, και το αδιέξοδο που ολοένα παίρνει εκρηκτικές διαστάσεις.

ε) Αλιεία: Σε ένα νησί με απέραντη θάλασσα δεν υπάρχουν ψάρια! Η απουσία σωστής νομοθεσίας που και όταν υπάρχει καταστρατηγείται για να εξυπηρετήσει τα γνωστά συμφέροντα (π.χ. τράτες, που αντί για τα 3 μίλια της ευρωπαϊκής νομοθεσίας, μετά από παρουσίαση ψευδών στοιχείων από την Ελληνική κυβέρνηση(της Νέας Δημοκρατίας) στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μπορούν να ψαρεύουν στο 1,5 μίλι-και στην πράξη στο 1 μίλι- με συνέπεια την καταστροφή των ιχθυο-αποθεμάτων-γόνου),η υπερεντατική μορφή αλιείας (με νόμιμα και παράνομα μέσα) οδήγησε στην υπέρ-αλίευση και την μείωση ή και εξαφάνιση των πληθυσμών των ψαριών.

Η είσοδος και εκρηκτική αύξηση πολλών ξενόφερτων-επιβλαβών ειδών ψαριών από την Ερυθρά θάλασσα στα νερά της Μεσογείου επιδείνωσε ακόμη περισσότερο την κατάσταση. Το επιδοτούμενο πρόγραμμα **διάλυσης (καταστροφής) των αλιευτικών σκαφών** είναι ο δείκτης απόγνωσης των ψαράδων (με μείωση και της χωρητικότητας του στόλου σε εθνικό επίπεδο).

Και μέσα σε όλα αυτά τα προβλήματα των παραγωγών έρχονται να προστεθούν και τα Συνεταιριστικά κινήματα τα οποία είναι διαλυμένα χωρίς καμία σχεδόν παρέμβαση στη πρωτογενή παραγωγή με συνεταιρισμούς σφραγίδες. Διαχειριστές μόνο των επιδοτήσεων που σημειωτέον επιστρέφονται κατά 42,6% σε βιομηχανικά προϊόντα που εισάγουμε (εκτός από τα υπέρογκα ποσά που επιστρέφουμε με πρόστιμα από τις παρατυπίες στις επιδοτήσεις (<http://www.rethymnoguide.gr>)).

Επιπλέον και γενικότερα

Έχουμε **τεράστιες ποσότητες εισαγωγών** αγροτικών προϊόντων σε μια καθαρά γεωργική χώρα που παράγει τα ίδια προϊόντα. **Ο τομέας μεταποίησης** της πρωτογενούς παραγωγής βρίσκεται κοντά στο σημείο μηδέν (βαμβάκι-κλωστοϋφαντουργία, Ελληνική Βιομηχανία Ζάχαρης, Τυροκομεία, Ελαιουργεία κ.λ.π.). **Σποροπαραγωγή**: δεν υπάρχουν σπόροι ελληνικής παραγωγής πιστοποιημένοι σχεδόν πουθενά άρα αιμορραγία συναλλάγματος και εξάρτηση.

3.1.3 Τα προβλήματα των παραγωγών της Κρήτης λόγω της νέας ΚΑΠ 2014-2020

Οι παραγωγοί της Κρήτης πιστεύουν ότι δεν γίνεται σωστή κατανομή των χρημάτων της νέας ΚΑΠ (15,6 δις € από το Πυλώνα Α και 4,2 δις € από το Πυλώνα Β) χωρίς να υπάρχει εθνική αγροτική πολιτική. Σύμφωνα με την νέα ΚΑΠ.

Η κατανομή ανάμεσα στα 3 διαφορετικά επίπεδα δικαιωμάτων είναι:

- Βοσκότοποι (με κάποια βλάστηση) το 25% (από 19%) των κονδυλίων του Εθνικού Φακέλου (440 εκατομμύρια € ετησίως) και 25 € το στρέμμα,
- Ετήσιες καλλιέργειες το 47% (850 εκατομμύρια € ετησίως) και 41 €/στρέμμα,
- Δενδρώδεις καλλιέργειες το 28% (470 εκατομμύρια € ετησίως) και 52 €/στρέμμα.

Η Άποψη των παραγωγών της Κρήτης, είναι ότι το ποσοστό για τις δενδρώδεις καλλιέργειες και τους αμπελώνες πρέπει να αυξηθεί σημαντικά σε βάρος του ποσοστού τουλάχιστον για τις ετήσιες για πολλούς λόγους (πολύ περισσότερες ώρες εργασίας ανά στρέμμα, υψηλό κόστος εγκατάστασης, εισοδο στη παραγωγή μετά το 4ο έτος κ.ά.).

Άποψη ακόμη των παραγωγών είναι ότι αν και φαίνεται να βοηθά στη μικρότερη δυνατή μεταφορά πόρων από τη Κρήτη σε άλλες περιφέρειες, η λύση του 30% που υιοθετήθηκε ως μέγιστο όριο απόκλισης από τα ιστορικά δικαιώματα αποτελεί «κλοπή» και επιβράβευση της «απάτης» σε βάρος των πραγματικών παραγωγών που η προηγούμενη κυβέρνηση λέει ότι την ενδιαφέρουν. Διότι όλοι ξέρουν ότι τα ιστορικά δικαιώματα συχνά δεν αντιστοιχούσαν τότε με τη πραγματική οικονομική δραστηριότητα των κατόχων τους, ενώ αρκετοί από αυτούς σήμερα μπορεί να μην παράγουν. Για παράδειγμα υπήρχαν τη προηγούμενη περίοδο παραγωγοί εσπεριδοειδών που έπαιρναν πάνω από 1.500 €/στρέμμα και άλλοι παραγωγοί εσπεριδοειδών με κάτω από 10 €/στρέμμα. Για την εφαρμογή της μείωσης 30% (σταδιακά στη διάρκεια της πενταετίας) πρώτα θα αφαιρεθεί το 19% λόγω μείωσης του προϋπολογισμού και στοχευμένων δράσεων.

Στη προηγούμενη περίοδο δίνονταν το 5% του φακέλου σε συνδεδεμένες ενισχύσεις 4 προϊόντων (ελαιόλαδο, σκληρό σιτάρι, γάλα και θηλάζουσες αγελάδες).

Με τη νέα ΚΑΠ 11 προϊόντα (όσπρια, σκληρό σιτάρι, βοοειδή, γάλα αιγοπροβάτων, ρύζι, βιομηχανική τομάτα, κτηνοτροφικά ψυχανθή, ζαχαρότευτλα, σπόροι σποράς, σπαράγγια και πορτοκάλια για χυμοποίηση) μοιράζονται το 9% του φακέλου. Για κάθε προϊόν θα υπάρχει ξεχωριστή στρεμματική ενίσχυση και θα μοιραστούν περίπου 180 εκατομμύρια € στα 11 προϊόντα. Η θέση των παραγωγών της Κρήτης παραμένει ότι πρέπει να μπου έστω στην αναθεώρηση του 2017 και τα υπόλοιπα εσπεριδοειδή, τα αρωματικά φυτά που είναι τόσο διαδεδομένα στο νησί αλλά και οι καλλιέργειες θερμοκηπίου.

Το 50% περίπου των δικαιούχων (350.000 παραγωγοί) που παίρνουν κάτω από 1.250 € θα ενταχθούν στο καθεστώς των «Μικρών Αγροτών». Αυτοί εξαιρούνται από το «πρασίνισμα» και τους ελέγχους πολλαπλής συμμόρφωσης.

Οι ελαιοπαραγωγοί της Κρήτης θα είναι οι μεγάλοι χαμένοι της νέας ΚΑΠ. Κάποιες διατάξεις του εθνικού φακέλου της ΚΑΠ που αφορούν τη δυνατότητα επιδότησης της καλλιέργειας της ελιάς σε επικλινή εδάφη και σε περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους ίσως μειώσουν τη μεγάλη «ζημιά».

Τα αμπέλια για παραγωγή κρασιού (25.000 στρέμματα στη ΠΕ Χανίων) εντάσσονται στις δενδρώδεις καλλιέργειες. Κρίσιμο θέμα παραμένει το νέο καθεστώς χορήγησης αδειών φύτευσης οινάμπελων, το οποίο θα πρέπει να βοηθήσει σε διαρθρωτικές αλλαγές στον τομέα.

Επίσης οι κτηνοτρόφοι της Κρήτης θα έχουν σοβαρό πρόβλημα α) λόγω δισηπύλων προβλημάτων με το ιδιοκτησιακό καθεστώς των βοσκοτόπων που απαιτούν νομοθετικές ρυθμίσεις, β) λόγω τυχόν επιθυμίας ιδιοκτητών βοσκοτόπων να διεκδικήσουν για λογαριασμό τους τα χρήματα της νέας ΚΑΠ και γ) λόγω του γεγονότος ότι στις συνδεδεμένες ενισχύσεις σκανδαλωδώς μπαίνει μόνο το γάλα αιγοπροβάτων που προορίζεται για παραγωγή φέτας και όχι το γάλα που προορίζεται για γραβιέρα ή άλλα τυροκομικά προϊόντα όπως γίνεται στη Κρήτη.

Αρκετά προβλήματα που θα προκύψουν κυρίως στην αναγνώριση νέων δικαιωμάτων, ενώ και η διαίρεση της χώρας σε τρεις αγρονομικές περιφέρειες κάνει την εφαρμογή του πιο πολύπλοκη.

Όσον αφορά τα Προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης (B Πυλώνας της ΚΑΠ, 4,2 δις €), θα πρέπει να στηριχθούν ιδιαίτερα προγράμματα και δράσεις για την αναδιάρθρωση των καλλιεργειών, τη μεταφορά της επιστημονικής γνώσης καινοτομίας και ενημέρωσης, τη προστασία του περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας, την ανάδειξη των ελληνικών ποικιλιών και φυλών, τη κλιματική αλλαγή, τη διαφοροποίησης προώθηση και αύξηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων των παραγωγών της Κρήτης. Από τις δράσεις του Πυλώνα Β τουλάχιστον το 30% των χρημάτων (1,3 δις €) εκχωρείται στις Περιφέρειες. Πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα μεταφοράς πόρων από τον Α Πυλώνα της ΚΑΠ στο Β για τη λήψη μέτρων αναπτυξιακού χαρακτήρα. Και τέλος οι παραγωγοί της Κρήτης θεωρούν ότι το μεγαλύτερο πλεονέκτημα του Β Πυλώνα της νέας ΚΑΠ είναι ότι δίνει σημαντικά κίνητρα για τη σύσταση Ομάδων Παραγωγών, σε όλα τα προϊόντα, γεγονός που αποτελεί μονόδρομο για τη βιωσιμότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (www.agrotypos.gr).

4. ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

Πριν προχωρήσουμε στα τελικά μας συμπεράσματα, θα αναλύσουμε τις συνέπειες της ΚΑΠ στον Ελληνικό αγροτικό τομέα.

Στην Ελλάδα, οι πόροι από την τελευταία μεταρρύθμιση της Κ.Α.Π. διατέθηκαν με αφθονία, κάτι που είχε ως αποτέλεσμα να διαιωνιστούν οι διαρθρωτικές αδυναμίες του γεωργικού τομέα και να μη υπάρχει οργανωμένο καθεστώς προστασίας καταναλωτών και περιβάλλοντος. Επιπλέον, οι επιδοτήσεις απώλεσαν σταδιακά τον οικονομικό και αναδιανεμητικό τους ρόλο και δεν συνέβαλαν στο βαθμό που αναμένονταν στην περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας. Τα τελευταία χρόνια ο όγκος της γεωργικής παραγωγής και το κατά κεφαλή γεωργικό εισόδημα μειώνεται, η διεθνής ανταγωνιστικότητα καταρρέει, η ψαλίδα των τιμών παραγωγού-καταναλωτή διευρύνεται, η υποβάθμιση του περιβάλλοντος επιδεινώνεται, τα διαρθρωτικά προβλήματα οξύνονται και οι συλλογικοί αγροτικοί φορείς αποσύρονται από την παραγωγική ή εμπορική δραστηριότητα. Με τη νέα Κ.Α.Π. επιχειρούνται σοβαρές τομές, με κύριους στόχους την αύξηση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας του αγροτικού τομέα, την προστασία του περιβάλλοντος και της υγείας των καταναλωτών και τη διαφοροποίηση και ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών. Η εφαρμογή της νέας Κ.Α.Π. αναμένεται να έχει καταλυτική επίδραση στην ανάπτυξη του αγροτικού τομέα στη χώρα μας με θετικές και αρνητικές συνέπειες (Μαραβέγιας, 2003) .

Θετικές συνέπειες

α) Οι αναμενόμενες θετικές συνέπειες είναι η δημιουργία βιώσιμων εκμεταλλεύσεων, β) η στήριξη μόνο των κατά κύριο επάγγελμα αγροτών, η ενθάρρυνση των νέων αγροτών,

γ) η αλλαγή νοοτροπίας και η υιοθέτηση ορθολογικών επιχειρηματικών πρακτικών

δ) ο προσανατολισμός προς τις απαιτήσεις της αγοράς και ενδεχομένως η δικαιότερη κατανομή των ενισχύσεων μεταξύ βορείων και νοτίων ευρωπαϊκών χωρών. Όπως έχει προαναφερθεί τα σημαντικότερα προβλήματα της Ελληνικής γεωργίας εντοπίζονται στο μικρό μέγεθος των εκμεταλλεύσεων, στον πολύ-τεμαχισμό, και στα δημογραφικά χαρακτηριστικά (γήρανση, χαμηλό μορφωτικό επίπεδο των αγροτών) που δεν επιτρέπουν την δημιουργία μιας βιώσιμης και ανταγωνιστικής δραστηριότητας.

ε) Με τη νέα ΚΑΠ δημιουργούνται προϋποθέσεις μεγέθυνσης των εκμεταλλεύσεων λόγω του εξαναγκασμού σε αποχώρηση των μικρών παραγωγών, της δυνατότητας μεταβίβασης ή ενοικίασης των τίτλων, της ενίσχυσης ομάδων παραγωγών, κ.τ.λ..

ζ) Η ενίσχυση των κατά κύριο επάγγελμα αγροτών, καθώς και των νέων αγροτών, θα βελτιώσει την ελκυστικότητα του αγροτικού επαγγέλματος και θα συμβάλει θετικά στα δημογραφικά χαρακτηριστικά του αγροτικού τομέα. Η Ενιαία Ενίσχυση θα συμβάλει στη μείωση της ανασφάλειας των αγροτών (μεταβολή διεθνών τιμών, πιέσεις του ΠΟΕ για μείωση των επιδοτήσεων εξαγωγών, εγγυημένο εισόδημα κ.τ.λ.), και βραχυπρόθεσμα τουλάχιστον, θα αποσβέσει εν μέρει τις αρνητικές επιπτώσεις που θα υπάρξουν λόγω της αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών.

η) Η αποδέσμευση των ενισχύσεων από την ποσότητα και το είδος της παραγωγής, θα επιτρέψει την στροφή των αγροτών προς αποδοτικές και διεθνώς ανταγωνιστικές καλλιέργειες και θα δημιουργήσει συνθήκες επιχειρηματικής δραστηριοποίησης μέσω συλλογικών ή και εταιρικών σχημάτων.

θ) Η ανακατανομή των διατιθέμενων κοινοτικών πόρων υπέρ της αγροτικής ανάπτυξης θα ευνοήσει τη δημιουργία υποδομών πραγματικά χρήσιμων για τον αγροτικό τομέα, θα συμβάλει στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και θα επιτρέψει την ανάπτυξη παράπλευρων δραστηριοτήτων του 2ου Πυλώνα (Αγροτουρισμός, μεταποίηση προϊόντων κ.τ.λ.).

ι) Οι επιπτώσεις στο περιβάλλον και στην ποιότητα ζωής θα είναι θετικές διότι το ζητούμενο δεν θα είναι πλέον η ποσότητα που είχε σαν συνέπεια την αλόγιστη χρήση λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων και νερού, αλλά η ποιότητα και η ανταγωνιστικότητα των προϊόντων. Σε μία χώρα όπως η Ελλάδα με φτωχούς εδαφικούς και υδάτινους πόρους, εξαιρετική βιοποικιλότητα, ευνοϊκές και ποικίλες κλιματολογικές συνθήκες, σχετικά καλή κατάσταση του περιβάλλοντος και θετικές συνθήκες αγοράς για υψηλής ποιότητας προϊόντα, δημιουργούνται ιδιαίτερα θετικές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη βιολογικών καλλιεργειών και προϊόντων ονομασίας προέλευσης. Το νέο θεσμικό περιβάλλον δημιουργεί επίσης συνθήκες που ενδεχομένως να επιτρέψουν τη διατήρηση ή και την αύξηση των κατά κεφαλήν κοινοτικών εισροών προς την Ελληνική γεωργία.

Αρνητικές συνέπειες

α) Οι αρνητικές επιπτώσεις από την εφαρμογή της νέας Κ.Α.Π. εντοπίζονται κυρίως στη μείωση της παραγωγής βασικών κλάδων της γεωργίας μας, στην εγκατάλειψη των μη βιώσιμων εκμεταλλεύσεων με τη δραστική μείωση των αγροτικών κονδυλίων του κοινοτικού προϋπολογισμού, από 45% το 2006 στο 35% το 2013 και την ανακατανομή τους υπέρ της αγροτικής ανάπτυξης, θα έχει επιπτώσεις στο μέγεθος της παραγωγής αλλά και στο εισόδημα, ιδίως των μη προνομιούχων περιοχών. Λόγω της αποδέσμευσης των επιδοτήσεων από την παραγωγή, η καλλιέργεια μεγάλων εκτάσεων στις άγονες ορεινές ή και προβληματικές περιοχές θα εγκαταλειφθεί ως οικονομικά ασύμφορη, ενώ οι δυνατότητες υποκατάστασης με νέες καλλιέργειες θα είναι αντικειμενικά αδύνατη. Ακόμη υπάρχει πιθανότητα κατάρρευσης του οικονομικού και κοινωνικού ιστού ορισμένων περιοχών με όλα τα συνακόλουθα προβλήματα (αστυφιλία, αύξηση ανεργίας στη χώρα, ερήμωση υπαίθρου).

β) Ο αριθμός των εκμεταλλεύσεων που θα εγκαταλειφθούν δεν εξαρτάται μόνο από τη βιωσιμότητά τους, αλλά και από άλλους παράγοντες, όπως την ύπαρξη διαδοχής, τη δυνατότητα απασχόλησης σε άλλους τομείς της οικονομίας, την εμβέλεια των προγραμμάτων πρόωρης συνταξιοδότησης, την ικανότητα μεταστροφής προς

τη βιολογική γεωργία κ.τ.λ.. Το βέβαιο όμως είναι ότι μεσοπρόθεσμα ένας πολύ μεγάλος αριθμός αγροτών θα εγκαταλείψουν την αγροτική δραστηριότητα είτε λόγω έλλειψης βιωσιμότητας είτε λόγω συνταξιοδότησης.

γ) Η συρρίκνωση ορισμένων καλλιεργειών, σε συνδυασμό με τις δυσκολίες αναδιάρθρωσης και την έλλειψη ευκαιριών απασχόλησης στις τοπικές οικονομίες, δημιουργεί κινδύνους κατάρρευσης σε περιοχές που μέχρι πρόσφατα ήταν προσανατολισμένες σε υψηλό βαθμό σε προϊόντα των οποίων η παραγωγή εγκαταλείπεται. Αυτό είναι ιδιαίτερα έντονο σε ορισμένες περιοχές καπνοκαλλιέργειας στις οποίες η μείωση της παραγωγής καπνού προκαλεί ήδη τριγμούς στις κοινωνικές και οικονομικές δομές με μείωση του εισοδήματος και της απασχόλησης.

δ) Αρνητικές επιπτώσεις από τη εγκατάλειψη των καλλιεργειών θα υπάρξουν και στις περισσότερες αγροτικές περιοχές που χαρακτηρίζονται από χαμηλά εισοδήματα, χαμηλό μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού και έλλειψη βασικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και λοιπών υποδομών. Με δεδομένη τη βαρύτητα των αγροτικών και των ορεινών περιοχών στην Ελλάδα θα απαιτηθεί τεράστια προσπάθεια δημιουργίας νέων βιώσιμων προτύπων ανάπτυξης που θα αποτρέψουν την ερήμωση της επαρχίας και την εμφάνιση ενός νέου ισχυρού ρεύματος αστυφιλίας.

4.1. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στο σημείο αυτό θα αναλύσουμε τα συμπεράσματα μετά από τα ευρήματα της εργασίας μας, καθώς τα θετικά όπως και τις επιπτώσεις της ΚΑΠ στην ΕΕ αλλά και την Ελλάδα, και θα γίνουν προτάσεις για την καλύτερη εφαρμογή της (ΚΑΠ).

Κατά τα δέκα και επιπλέον τελευταία χρόνια πολύ λίγα έχουν παραμείνει ίδια στην Κοινή Αγροτική Πολιτική της ΕΕ. Την περίοδο πριν από το 1990 η ΚΑΠ ήταν βασιζόμενη σε ένα αριθμό βασικών στόχων, κυρίως την επίτευξη αυτάρκειας τροφίμων, ιδιαίτερα μετά τις ελλείψεις που παρατηρήθηκαν μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Το αποτέλεσμα ήταν μια άκαμπτη, στραμμένη προς την παραγωγή, πολιτική επιδοτήσεων που συνεχίστηκε μέχρι και τα μέσα της δεκαετίας του 1990, οπότε η ΚΑΠ είχε πέσει θύμα της ίδιας της επιτυχίας. Καθώς ο βασικός στόχος αύξησης της παραγωγής τροφίμων είχε επιτευχθεί, έκαναν την εμφάνισή τους δυσάρεστα φαινόμενα, όπως τα βουνά από αδιάθετα προϊόντα και οι εμπορικές ανωμαλίες στη διεθνή αγορά, με επιπλέον επιπτώσεις για τις αναπτυσσόμενες χώρες. Αυτές συνοδεύτηκαν από ανησυχίες για τις επιδράσεις της ΚΑΠ στο περιβάλλον και έμμεσα από απειλές για τη δημόσια υγεία. Έτσι από το 1991 και μετά ξεκίνησε η πορεία προς μια φιλική προς το περιβάλλον ΚΑΠ, συντονισμένη στις ανάγκες και τους κανόνες της αγοράς, που να υποστηρίζει τη βιώσιμη και αποδοτική γεωργία, μακριά από τη λογική στήριξης της υπερπαραγωγής. Μετά τις μεταρρυθμίσεις στα πλαίσια της πρότασης που έμεινε γνωστή ως “Agenda 2000”, οι ριζοσπαστικές αλλαγές στην ΚΑΠ το 2003 αποτέλεσαν λογικά το επόμενο βήμα προς μια πολιτική που θα στήριζε όχι απλώς τη γεωργία, αλλά το επίπεδο διαβίωσης των αγροτικών κοινοτήτων στο σύνολό τους.

Με όλες αυτές τις αλλαγές, η Κοινότητα κατάφερε ν’ απαλλαγεί από τα υπερβολικά πλεονάσματα της παραγωγής, να καταστήσει ανταγωνιστικότερα τα ευρωπαϊκά προϊόντα, να συμμορφωθεί με το μεταβαλλόμενο διεθνές περιβάλλον, που επέβαλλαν οι συμφωνίες του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ), και ταυτόχρονα να διατηρήσει τον χαρακτήρα και τις γενικές αρχές της ΚΑΠ.

Η αρχή της κοινοτικής προτίμησης, όμως, ήταν συνάρτηση πια του νέου συστήματος προστασίας, μέσω των σταθερών τελωνειακών δασμών αντί των αντισταθμιστικών εισφορών κατά την εισαγωγή. Η μειωμένη όμως αυτή προστασία μπορεί να μην επαρκεί για τη διατήρηση αρκετών γεωργών στην ύπαιθρο. Επιπλέον, η ΚΑΠ, που είχε επιλέξει στις απαρχές της το μοντέλο στήριξης των τιμών, με το να μειώνει τις τιμές μετατοπίζεται προοδευτικά προς το μοντέλο της ενίσχυσης του εισοδήματος των αγροτών μέσω των επιδοτήσεων και όχι στην παραγωγή που στρέφεται τώρα η νέα ΚΑΠ2014-2020 .

Μια μείωση των τιμών χωρίς ανάλογες επιδοτήσεις προς τους γεωργούς θα οδηγούσε στη απομάκρυνση τους από την ύπαιθρο. Καθώς ο αριθμός των αγροτών σήμερα στην Ευρώπη είναι χαμηλός σε σχέση με το 1960, μια επιπλέον μείωση θα ήταν καταστροφική για τις καλλιέργειες, την ύπαιθρο, τα τοπία και τις παραδόσεις της Ευρώπης, τις οποίες διατηρούν οι χωρικοί. Εξάλλου, μέσα σε μία Ευρώπη που επιδιώκει οικονομική και κοινωνική συνοχή, θα ήταν αδιανόητο να εγκαταλειφθούν στην τύχη τους οι γεωργικοί πληθυσμοί.

ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ

1. Η δομή της νέας ΚΑΠ διατηρεί τη δομή των δύο πυλώνων. Συγκεκριμένα: *Ο πυλώνας 1 περιλαμβάνει τις άμεσες ενισχύσεις.* Οι σχετικοί κοινοτικοί πόροι για την Ελλάδα ανέρχονταν στην προηγούμενη περίοδο 2007-2013 στα 2,22 δισ. ευρώ/έτος (2013), ενώ την περίοδο 2014-2020 θα μειωθούν κατά 12% (σε σταθερές τιμές) για να φτάσουν το 2020 περίπου 1,95 δισ. ευρώ/έτος. Στο γράφημα 2 στο κεφάλαιο 4 φαίνεται η εξέλιξή του σε επίπεδο ΕΕ για το χρονικό διάστημα 2013-2020, για το οποίο προβλέπεται μείωση κατά 13%. Ωστόσο, το κυριότερο είναι τα κριτήρια της κατανομής τους και οι αλλαγές συγκριτικά με πριν. Αυτές οι αλλαγές συνοψίζονται στα εξής:

2. *Οι επιδοτήσεις θα δίνονται ανά στρέμμα, ανεξάρτητα από την καλλιέργεια και το κόστος παραγωγής.* υπολογίζεται ότι η γεωργική γη θα παίρνει επιδότηση περίπου 38-40 ευρώ/στρέμμα και ο βοσκότοπος 10-11 ευρώ/στρέμμα.

Τα στοιχεία της «κατανομής των ενισχύσεων του 2011» (βλ. Πίνακας 6) δείχνουν ότι το 74,6% των δικαιούχων παίρνει επιδοτήσεις μέχρι 5.000 ευρώ/έτος, με το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων να εκτιμά ότι αυτές οι επιδοτήσεις, αποτελούσαν περίπου το 40% του εισοδήματος πριν το ξέσπασμα της κρίσης, ενώ μετά από αυτό αποτελούν το 60% του εισοδήματός τους!

Η αποσύνδεση της επιδότησης από την παραγωγή αντικειμενικά δρα ως αντικίνητρο για την παραγωγή προϊόντων. Η αιτιολόγηση που δίνει η ίδια η ΕΕ είναι ότι η επιδότηση δίνεται με τη μορφή της εισοδηματικής ενίσχυσης ανεξαρτήτως παραγωγής, έτσι ώστε ο αγρότης να μπορεί πιο εύκολα να προσαρμοστεί στη διαρκώς εναλλασσόμενη ζήτηση της αγοράς, προσαρμόζοντας αντίστοιχα την καλλιέργεια του. Ταυτόχρονα, αυτή η μορφή επιδότησης είναι συμβατή με τις αρχές του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου ο οποίος καλεί σε κατάργηση των επιδοτήσεων στην καλλιέργεια στο όνομα της επιδίωξης του ανόθευτου ανταγωνισμού. Από την άλλη όμως προωθούνται οι συμφωνίες με τις τρίτες χώρες προς όφελος των κρατών - μελών της ΕΕ με ισχυρή βιομηχανική παραγωγή (κυρίως Γερμανία, Γαλλία, Βρετανία).

3. *Νέο στοιχείο αποτελεί και το λεγόμενο «πρασίνισμα» της ΚΑΠ. το οποίο δεν είναι άλλο από την αύξηση της επιδότησης κατά 30% σε όσους έχουν πάνω από 150 στρέμματα και αφήνουν ακαλλιέργητο το 5% και από το 2018 το 7% της καλλιεργήσιμης γης τους(βλ. κεφάλαιο .Αυτό σημαίνει ότι σημαντικές παραγωγικές εκτάσεις δε θα καλλιεργηθούν, θα μείνουν αναξιοποίητες. Μάλιστα όσοι δεν αφήσουν ακαλλιέργητη γη δε θα πάρουν την πράσινη επιδότηση και θα επιστραφεί στο ταμείο των Βρυξελλών.*

4. *Με τη νέα ΚΑΠ θα παίρνουν επιδοτήσεις όσοι χαρακτηρίζονται «ενεργοί αγρότες». Αντίθετα, μέχρι σήμερα οι κοινοτικές επιδοτήσεις (π.χ. για το λάδι) δίνονται σε όσους καλλιεργούν ανεξάρτητα αν είναι ή όχι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες. Ο ακριβής καθορισμός των «ενεργών αγροτών» θα γίνει από το κάθε κράτος- μέλος και δεν αποκλείεται να μη συμπεριληφθούν αγρότες που έχουν μικροϊδιοκτησία και κάνουν περιστασιακά ή μονιμότερα και άλλη δουλειά για να ζήσουν.*

Το αποτέλεσμα από το διαχωρισμό των αγροτών σε ενεργούς και μη θα είναι η πλήρης διακοπή της χορήγησης κοινοτικών επιδοτήσεων σε μικρό-αγρότες που δεν μπορούν να ζήσουν μόνο από τον κλήρο τους και αναγκάζονται να κάνουν και άλλη δουλειά για να επιβιώσουν.

5. Ο πυλώνας 2 της νέας ΚΑΠ περιλαμβάνει τις επιδοτήσεις για τη γεωργική ανάπτυξη (επιχειρηματικές επιδοτήσεις), οι οποίες από 3.962,80 εκατ. την περίοδο 2007-2013 θα φτάσουν σε 3.729,10 εκατ. ευρώ την περίοδο 2014-2020, θα μειωθούν δηλαδή κατά 5,90% (σε σταθερές τιμές 2011). Στον πίνακα 5 παρουσιάζονται αναλυτικά για κάθε χώρα τα ποσά και οι αλλαγές στη χρηματοδότηση του δεύτερου αυτού πυλώνα.

Από ότι διαπιστώνουμε η αναμόρφωση της ΚΑΠ ήταν πάντα ένα εξαιρετικά δύσκολο έργο και αυτή τη φορά θα είναι ακόμα δυσκολότερο, καθώς η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει διευρυνθεί με την προσχώρηση νέων κρατών μελών, κάνοντας την διαπραγμάτευση ακόμα πιο περίπλοκη. Η πίεση που ασκεί η οικονομική κρίση στα δημόσια οικονομικά θα οδηγήσει τα κράτη μέλη σε πιο σκληρή στάση αναφορικά με το τι κερδίζουν και τι χάνουν.

4.2 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΝΕΑ ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ (2014-2020)

1. Τα κονδύλια του 1^{ου} πυλώνα δεν πρέπει να μειωθούν καθώς οι επαναλαμβανόμενες διατροφικές κρίσεις αλλά και η αναμενόμενη αύξηση της παγκόσμιας ζήτησης για τρόφιμα οδηγούν στην αναγκαιότητα πέραν της διατροφικής ασφάλειας και επάρκειας- να παραμείνει βιώσιμη η ευρωπαϊκή γεωργία ώστε να αξιοποιήσει τις δυνατότητες στην παγκόσμια αγορά, με ποιοτικά και διαφοροποιημένα προϊόντα, συμβάλλοντας στους νέους ευρωπαϊκούς αναπτυξιακούς στόχους. Οι άμεσες ενισχύσεις αποτελούν τον κορμό της ΚΑΠ και βασικό δίκτυ ασφαλείας του εισοδήματος των αγροτών. Σε περίπτωση απουσίας μίας τέτοιας βασικής, άμεσης ενίσχυσης του εισοδήματος, πολλοί ευρωπαίοι παραγωγοί θα προχωρούσαν σε εντατικοποίηση των μεθόδων παραγωγής, για να διατηρήσουν το εισόδημά τους ενώ άλλοι απλά θα εγκατέλειπαν τη γεωργία. Το αποτέλεσμα θα ήταν η συγκέντρωση της παραγωγής σε ανταγωνιστικές εκμεταλλεύσεις και περιοχές και λιγότερη συνολικά παραγωγή προϊόντων, αφού οι πολυπληθείς σήμερα μικρές εκμεταλλεύσεις θα αναγκάζονταν να εγκαταλείψουν τη γεωργία. Η συνέπεια θα ήταν η παροχή λιγότερων δημόσιων αγαθών συνολικά (διατροφικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών) και περισσότερες δυσκολίες για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, το ακριβώς αντίθετο δηλαδή από αυτό που έχει θέσει ως στόχο η μελλοντική ΚΑΠ και που αναμένει η κοινωνία από τη γεωργία.

2. Η κατεύθυνση προς ένα πιο ομοιόμορφο ύψος ενισχύσεων ανάμεσα στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης φαίνεται αναπόφευκτη για λόγους όχι μόνο κοινωνικής δικαιοσύνης αλλά και οικονομικούς, για να παραμείνει η γεωργία βιώσιμη σε όλες τις περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από την άλλη πλευρά, **η εφαρμογή ενός ενιαίου επιπέδου στρεμματικής ενίσχυσης σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι κοινωνικά άδικο και ανέφικτο.** Η ευρωπαϊκή γεωργία χαρακτηρίζεται από σημαντικές διαφορές και ανισότητες στη σύνθεση της παραγωγής, στις παραγωγικές δομές και στα επίπεδα ανάπτυξης, με επιπτώσεις στην παραγωγικότητα και στην ανταγωνιστική τους θέση, σε μια αγορά που η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση επέλεξε να την διατηρήσει εν πολλοίς ανοικτή στον παγκόσμιο ανταγωνισμό.

Το τελευταίο κύμα διευρύνσεων από το 2004 έως το 2007 αύξησε ακόμα περισσότερο την ανομοιομορφία της ευρωπαϊκής γεωργίας. Αυτή η ποικιλομορφία των τύπων γεωργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης απαιτεί διαφοροποιημένο έστω και περισσότερο ομοιόμορφο σε σχέση με το υφιστάμενο- ύψος στρεμματικής ενίσχυσης ανάμεσα στα κράτη μέλη.

3.Ο υπολογισμός των άμεσων ενισχύσεων θα πρέπει να γίνει με βάση την επιλέξιμη και όχι τη χρησιμοποιούμενη γεωργική γη. Η χρήση της «επιλέξιμης γεωργικής γης» για όλα τα κράτη μέλη εξαλείφει διαφορές που έχουν περισσότερο να κάνουν με την χρησιμοποιούμενη κάθε φορά ορολογία. Ειδικότερα για την Ελλάδα, καθώς οι επιλέξιμες εκτάσεις γεωργικής γης είναι σημαντικά μεγαλύτερες από τις χρησιμοποιούμενες, η μέση ενίσχυση ανά εκτάριο εμφανίζεται σημαντικά μειωμένη και περισσότερο συγκρίσιμη και εναρμονισμένη με την μέση ενίσχυση στα άλλα κράτη μέλη, μειώνοντας τους κινδύνους απώλειας κοινοτικών πόρων στο πλαίσιο της αναδιανομής ανάμεσα στα κράτη μέλη.

4.Πρέπει να διευκρινισθεί ο υπολογισμός των βοσκοτόπων και η μεταχείρισή τους στο πλαίσιο των άμεσων ενισχύσεων αλλά και να λυθούν τα προβλήματα καθορισμού αυτών των εκτάσεων για λόγους όχι μόνο δημοσιονομικούς αλλά και βιωσιμότητας της ίδιας της ελληνικής κτηνοτροφίας.

5.Με βάση τις μέχρι τώρα αναλύσεις σε εθνικό αλλά και σε επίπεδο ΕΕ, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ελληνικής γεωργίας αλλά και την εμπειρία που της μέχρι τώρα εφαρμογής της ΚΑΠ, πρέπει να διαμορφωθούν εξειδικευμένες προτάσεις για την κατανομή των ενισχύσεων ώστε να συμβάλλουν αποτελεσματικότερα σε αναπτυξιακούς πέρα από τους κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς στόχους.

Πρέπει να υπάρχει ευελιξία ως προς την εφαρμογή του νέου μοντέλου σε εθνικό επίπεδο. Μέσα στο πλαίσιο του συνολικού δημοσιονομικού φακέλου το κάθε κράτος μέλος πρέπει να έχει την δυνατότητα να προσαρμόζει το νέο μοντέλο στους παραγωγικούς του στόχους, ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι διαφοροποιήσεις στην γεωργία, σε εθνικό επίπεδο.

6.Ιδιαίτερα στην Ελλάδα, η εφαρμογή μιας ενιαίας ενίσχυσης για όλη τη χώρα (να θεωρηθεί δηλαδή ολόκληρη η Ελλάδα σαν μια περιφέρεια) δεν φαίνεται εφικτή και σκόπιμη, λόγω της μεγάλης ανομοιομορφίας που υπάρχει ως προς την διάρθρωση του αγροτικού τομέα, την σύνθεση των παραγωγικών μας κλάδων αλλά και την παραγωγικότητα και αποδοτικότητα μεταξύ των διάφορων περιοχών.

7.Ως προς την **αναγκαιότητα ύπαρξης του 2ου πυλώνα**, η αγροτική ανάπτυξη προωθεί τις απαραίτητες διαρθρωτικές αλλαγές που επιτρέπουν τη μετάβαση προς μια οικονομία στην ύπαιθρο πιο ευέλικτη και με υψηλότερη προστιθέμενη αξία. Η ευρωπαϊκή πολιτική πρέπει να θέσει τη γεωργία σε κατάσταση που θα της επιτρέψει να παράγει «καλύτερα» και να αξιοποιεί τη θετική συμβολή της στο περιβάλλον και στην πράσινη ανάπτυξη. Η ενίσχυση θεωρείται θετική όταν επιτρέπει καλύτερη στόχευση για μια αειφόρο γεωργία. ενσωματώνοντας νέα γνώση και τεχνολογικές καινοτομίες.

8. Ο ρόλος του 2ου πυλώνα στην επίτευξη αυτών των στόχων είναι ιδιαίτερα σημαντικός. Ως προς τη **χρηματοδότηση του 2^{ου} πυλώνα**, στην περίοδο μετά το 2013 ο προϋπολογισμός του 2^{ου} πυλώνα υπάρχουν τάσεις να αυξηθεί με μεταφορά όμως πόρων από τον 1ο πυλώνα. Οι δύο πυλώνες όμως της ΚΑΠ πρέπει να παραμείνουν και να γίνουν περισσότερο συμπληρωματικοί και όχι ανταγωνιστικοί, αφού οι στόχοι τους είναι διαφορετικοί. **Η ενίσχυση του προϋπολογισμού του 2^{ου} πυλώνα πρέπει να αναζητηθεί στο συνολικό προϋπολογισμό της ΕΕ και όχι στην αφαίμαξη του 1^{ου} πυλώνα**, που ήδη έχει αποδυναμωθεί καλύπτοντας και συμπεριλαμβάνοντας το κόστος της διεύρυνσης της ΕΕ με 12 νέα κράτη μέλη.

9.Η πολιτική αγροτικής ανάπτυξης θα πρέπει να παίξει σημαντικό ρόλο, συμπληρώνοντας τη διαδικασία αναμόρφωσης της ΚΑΠ και την προσαρμογή της ευρωπαϊκής γεωργίας, επιτρέποντας στα κράτη μέλη να επιλέξουν, τον καταλληλότερο συνδυασμό μέσα από μια παλέτα μέτρων και προτεραιοτήτων, τα οποία θα ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα και θα βελτιώνουν το περιβάλλον και την ποιότητα ζωής στις αγροτικές περιοχές, υλοποιώντας την στρατηγική τους. Τα μέτρα που θα εφαρμοσθούν θα πρέπει να εμφανίζουν τη μεγαλύτερη δυνατή αποτελεσματικότητα, ανά επενδύμενο € κοινοτικής και εθνικής συμμετοχής.

10. Αποτελεί πρόκληση για την περιφερειακή ανάπτυξη η **δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος άσκησης της γεωργίας**, με επενδύσεις στις νέες τεχνολογίες, ικανού να υποστηρίξει την προσαρμογή στις νέες απαιτήσεις. Ενός περιβάλλοντος που συνδυάζει τη γνώση, την εκπαίδευση και την κατάρτιση, την πρόσβαση στην πληροφορία, αλλά και την πρόσβαση στην αγορά. Να συνδεθεί η ύπαιθρος με δίκτυα. Να μειωθεί η απομόνωσή της, να δημιουργηθούν νέες αναπτυξιακές ευκαιρίες, να διευκολυνθεί μια περισσότερο αποδοτική εγκατάσταση των επενδύσεων. Να ενισχυθεί η επιχειρηματικότητα κυρίως των νέων.

11. Βασικός στόχος της ευρωπαϊκής γεωργίας δεν μπορεί να είναι άλλος από την παραγωγή προϊόντων, για την εξασφάλιση ενός επαρκούς επιπέδου εφοδιασμού της αγοράς με ποιοτικά και ασφαλή τρόφιμα. **Ο κρισιμότερος παράγοντας για την επίτευξη αυτού του στόχου είναι η κατά το δυνατό σταθεροποίηση των γεωργικών αγορών στο εσωτερικό της Ένωσης και η εξασφάλιση ενός επαρκούς εισοδήματος για τον κοινοτικό παραγωγό.**

Μετά από τη μεταρρύθμιση του 1992, αυτός ο στόχος έχει έντονα αμφισβητηθεί. Από το 2003, η ΚΑΠ τείνει να γίνει πολιτική στήριξης του αγροτικού εισοδήματος μέσω των άμεσων ενισχύσεων, αντικαθιστώντας πολιτικές και μέτρα ρύθμισης των αγορών, που ενεργοποιούνταν αυτόματα, κυρίως σε περιόδους κρίσης. Έτσι, τη στήριξη της γεωργίας αναλαμβάνουν σήμερα οι φορολογούμενοι (που χρηματοδοτούν τον κοινοτικό προϋπολογισμό), υποκαθιστώντας τη στήριξη μέσω των καταναλωτών, που καλούνταν να καταβάλλουν τις εγγυημένα υψηλότερες κοινοτικές τιμές παραγωγού στο πλαίσιο της προηγούμενης ΚΑΠ.

Είναι γεγονός πάντως ότι η στροφή της σημερινής ΚΑΠ προς την αγορά και τον έντονο ανταγωνισμό από εισαγόμενα προϊόντα, η φιλελευθεροποίηση των γεωργικών αγορών, χωρίς να συνοδεύεται από εργαλεία ρύθμισης και σταθεροποίησης, έχει οδηγήσει **στην αστάθεια των τιμών των γεωργικών προϊόντων και τη μείωση των αγροτικών εισοδημάτων.**

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ

- Γκλαβίνης Π. Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο. Αθήνα. Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Δασκάλου, Χ, Γ. (1995). Διεθνές Εμπόριο. Αθήνα
- Παπαγιάννης Δ.(2011). Ευρωπαϊκό Δίκαιο, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα.
- Λιανός, Θ.Π., Δαμιανός, Δ.Ι., Μέργος, Γ.Ι., Ντεμούσης, Μ.Φ., Κατρανίδης, Σ.Δ., (1998). Αγροτική Οικονομική. Θεωρία και Πολιτική, Εκδόσεις Ευγ. Μπένου, Αθήνα.
- Λουλούδης Λ. (2002) Η Βιολογική Γεωργία στα πλαίσια του νέου Ευρωπαϊκού Προτύπου για την ανάπτυξη της υπαίθρου. Ανάκτηση από:
<http://www.ekke.gr/estia/Cooper/louloudis/ARMANIKΑ.htm>
[\[πρόσβαση 2 Φεβρουαρίου, 2015\].](#)
- Μαραβέγιας Ν., (2003). Οι εξελίξεις στην Κ.Α.Π. και η Ελληνική Γεωργία. Εκτιμήσεις επιπτώσεων Υποθετικών Σεναρίων Αναθεώρησης της Κ.Α.Π. σε Βασικά Προϊόντα, Ε.Κ.Ε.Μ, εκδόσεις Αντωνίου – Σάκουλα, Αθήνα
- Μπουρδάρας Δ.(2004).*Η Μεταρρύθμιση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής - Εφαρμογή στην Ελλάδα.* Ανάκτηση από:
http://www.minagric.gr/greek/agro_pol/BOURD/WP_1_2005.htm
[\[πρόσβαση 2 Φεβρουαρίου, 2015\].](#)

- Μπουρδάρης, Δ.,(2005). Η Μεταρρύθμιση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Μια Νέα Σελίδα για την Ελληνική Γεωργία. Υπουργείο Γεωργίας, Αθήνα.
- Νικολόπουλος Τάκης, «Η Ευρωπαϊκή πολιτική για την ποιότητα και ασφάλεια των βιολογικών προϊόντων», Δαίμων της Οικολογίας, Τεύχος 44, 2004.
- ΠΑΣΕΓΕΣ- Γραφείο Βρυξελλών .Αναθεώρηση του Προϋπολογισμού – Κατευθύνσεις για τις Δημοσιονομικές Προοπτικές 2013-2020.
- ΠΑΣΕΓΕΣ, Η κοινή Αγροτική Πολιτική μετά το 2014 .Φεβρουάριος 2014 Αθήνα
- ΠΑΣΕΓΕΣ, Ιούλιος 2013, Πρόσφατες Εξελίξεις στην Αγροτική Οικονομία της Ελλάδος.
- Χολέβας, Γ. (1997). Διεθνείς Εμπορικές Σχέσεις - Διεθνές Εμπόριο. Αθήνα.
- Θαλασσινός, Ελευθέριος Ι.- Σταματόπουλος, Θεόδωρος Β., (1998). Διεθνή Οικονομικά, Εκδ. Αθ. Σταμούλης, Αθήνα.

- Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2078/92 του Συμβουλίου σχετικά με μεθόδους γεωργικής παραγωγής που συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις προστασίας του περιβάλλοντος καθώς και με τη διατήρηση του φυσικού χώρου, L 215 -30/07/1992.
- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 του Συμβουλίου, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) και για την τροποποίηση και κατάργηση ορισμένων κανονισμών,. L 160/80 - 26.6.1999
- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ, της 20ής Σεπτεμβρίου 2005, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)

- Fenell, R., (μετάφραση) Μαραβέγιας, Ν.(1999). *Κοινή Αγροτική Πολιτική. Συνέχεια και Αλλαγή*, Εκδόσεις Θεμέλιο, Γ.Π.Α., Αθήνα
- Binswanger, H.P.(1984). "Agricultural Mechanization: A Comparative Historical Perspective". World Bank Working Paper No. 673, World Bank, Washington D.C.

Lampkin N. et al.(2000) "Organic farming in the EU -Considering food safety and quality, animal welfare and environmental degradation".

Ανάκτηση από: <http://www.environmentalstudies.au.dk/publica/f2002organic-farming.pdf> [πρόσβαση 5 Φεβρουαρίου, 2015].
- Krugman P., Obstfeld M. (2011). *Διεθνής Οικονομική θεωρία και πολιτική*. Εκδόσεις Κριτική.
- Haring A. et al, (2004) *Status quo, analysis and recommendations The case of organic farming*. Ανάκτηση από: http://ec.europa.eu/environment/agriculture/pdf/effscap_report.pdf [πρόσβαση 5 Φεβρουαρίου, 2015].
- Schmid Erwin- Department of Economics and Social Sciences University of Natural Resources and Applied Life Sciences, Franz Sinabell, Austrian Institute of Economic Research, Vienna; Austria(2005). *Organic farming and the new CAP – results for the Austrian agricultural sector*. Ανάκτηση από [:http://ageconsearch.umn.edu/bitstream/24671/1/cp05sc04.pdf](http://ageconsearch.umn.edu/bitstream/24671/1/cp05sc04.pdf) [πρόσβαση 7 Φεβρουαρίου, 2015].

European commission

- COM (91)100, *“The development and future of the CAP”*- Reflection paper to the commission.
- COM (91)258 *“The Development and Future of the CAP Follow-up to the Reflections Paper.”*
- COM (91)258 *“The Development and Future of the CAP Follow-up to the Reflections Paper”*
- COM (2001) 264 A Sustainable Europe for a Better World: A European Union Strategy for Sustainable Development (Commission's proposal to the Gothenburg European Council).
- COM (2004) 807 final *“The agricultural situation in the European Union 2003 Report”*.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ(ΔΙΑΔΥΚΤΙΟ)

- Fact Sheet - Rural Development in the European Union.Ανάκτηση από:
<http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/rurdev2003/en.pdf>
[\[πρόσβαση 7 Φεβρουαρίου, 2015\].](#)
- Corpa-Cogeca: The Future of the CAP after 2013.Ανάκτηση από:
http://www.copacogeca.be/img/user/file/PAC_BROCHURE/7400%20VERSION%20Ε.pdf
[\[πρόσβαση 7 Φεβρουαρίου, 2015\].](#)
- Ενδοκοινοτικό εμπόριο. Ανάκτηση από:
<http://www.alphainternationaltrade.com/gr/methods/customs-procedures>
[\[πρόσβαση 10 Φεβρουαρίου, 2015\].](#)

- Καθοριστικοί τελωνειακοί δασμοί. Ενδοκοινοτικό εμπόριο. Ανάκτηση από: <http://www.alphainternationaltrade.com/gr/methods/customs-procedures> [πρόσβαση 10 Φεβρουαρίου, 2015].
- Διαδικασίες εκτελωνισμού. Ενδοκοινοτικό εμπόριο. Ανάκτηση από: <http://www.alphainternationaltrade.com/gr/methods/customs-procedures> [πρόσβαση 10 Φεβρουαρίου, 2015].
- Τύποι ρυθμίσεων του εκτελωνισμού. Ενδοκοινοτικό εμπόριο. Ανάκτηση από <http://www.alphainternationaltrade.com/gr/methods/customs-procedures> [πρόσβαση 10 Φεβρουαρίου, 2015].
- Υπουργείο Οικονομικών INTRASTAT. Ανάκτηση από: [http://www.mof.gov.cy/mof/VAT/vat.nsf/All/D187A39DE69B5C10C2257B08002CE31E/\\$file/manual2013%20_2_.pdf?Openelement](http://www.mof.gov.cy/mof/VAT/vat.nsf/All/D187A39DE69B5C10C2257B08002CE31E/$file/manual2013%20_2_.pdf?Openelement) [πρόσβαση 10 Φεβρουαρίου, 2015].
- Το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών VIES. Ανάκτηση από: [http://www.mof.gov.cy/mof/vat/vat.nsf/All/DC593BA812B81980C22578C6003994A9/\\$file/EE17-manual%20vies1.pdf?Openelement](http://www.mof.gov.cy/mof/vat/vat.nsf/All/DC593BA812B81980C22578C6003994A9/$file/EE17-manual%20vies1.pdf?Openelement) [πρόσβαση 10 Φεβρουαρίου, 2015].
- Σύστημα Intrastat - Στατιστικές των ανταλλαγών αγαθών μεταξύ των κρατών μελών. Ανάκτηση από: http://europa.eu/legislation_summaries/internal_market/single_market_for_goods/fr_ee_movement_goods_general_framework/l11011a_el.htm [πρόσβαση 12 Φεβρουαρίου, 2015].
- Κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ). Ανάκτηση από: http://europa.eu/legislation_summaries/taxation/l31057_el.htm [πρόσβαση 12 Φεβρουαρίου, 2015].

- Θεματολογικά δελτία για την Ευρωπαϊκή Ένωση – 2015. Ανάκτηση από:http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/el/FTU_6.2.2.pdf
[πρόσβαση 14 Φεβρουαρίου, 2015].
- Η νέα ΚΑΠ 2014-2020. Ανάκτηση από:
<http://www.agronomist.gr/%CE%B5%CE%B9%CE%B4%CE%AE%CF%83%CE%CE%BA%CE%B1%CF%80-2014-2020/item>
[πρόσβαση 14 Φεβρουαρίου, 2015].
- Η γεωργία, η κτηνοτροφία και η αλιεία της Κρήτης σε περίοδο κρίσης. Ανάκτηση από:<http://www.rethymnoguide.gr/nea/apopseis/10436-h-georgia-h-ktinitrofia-kai-h-aleia-t-s-kritis-se-periodo-krisis> \
[πρόσβαση 15 Φεβρουαρίου, 2015].
- Ο Εθνικός Φάκελος της Νέας ΚΑΠ. ανάκτησης από:
<http://www.agrotypos.gr/index.asp?mod=articles&ID=87723>
[πρόσβαση 15 Φεβρουαρίου, 2015].

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΝΤΡΑΣΤΑΤ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΝΤΡΑΣΤΑΤ
(Έντυπο Ευρωπαϊκής Ένωσης)

ΕΠΩΝΥΜΙΑ : ΕΜΠΟΡΙΚΗ Α.Ε. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ : ΕΜΠΟΡΙΟ Δ.Ο.Υ. : ΜΟΣΧΑΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : ΚΗΦΙΣΟΥ 202 ΜΟΣΧΑΤΟ - 12261 ΑΘΗΝΑ - ΕΛΛΑΔΑ Α.Φ.Μ. : 94004719	ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (Λυκαούργου 14 / Αθήνα) ΑΡΜΟΔΙΑ Δ.Υ.Ο. : ΦΑΒΕ ΑΘΗΝΩΝ ΑΡΜΟΔΙΑ Υ.Σ.Ν. (Υπηρεσία Στατιστικής Νομού) :
---	--

ΕΙΔΟΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΟΣ : ΤΣΑΝΤΕΣ ΨΥΞΗΣ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ : ΑΤΗ - 26

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑ.Ε.Σ.Υ.Ε.
 Κωδικός εμπορεύματος:
 Καθαρή μάζα εμπορεύματος:
 Ημερομηνία άφιξης:
 Χώρα προέλευσης:
 Όροι παράδοσης:
 Λιμένας παράδοσης:
 Στατιστικό καθεστώς:
 Τιμολογούμενο ποσό:
 Στατιστική αξία:

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Φ.Π.Α. ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
(Από Ολλανδία)

ΕΜΠΟΡΙΚΗ Α.Ε.

α/α	Αριθμός εισαγωγής	Όικος	Περιγραφή	Χώρα	Κωδ.	Στοιχεία τιμολογίου			Φ.Π.Α.	Ημερ/νία παράδοσης
						Αριθμ.	Ημερ/νία	Αξία		
1.	ΑΤΗ-.....
2.	ΑΤΗ-.....
3.	ΑΤΗ - 26	C.M.D.	Τσάντες ψύξης	Ολλανδία	3	32124	18.03.2005	1.000,00	190,00	01.04.2005
4.	ΑΤΗ-.....
5.	ΑΤΗ-.....
6.	ΑΤΗ-.....

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών INTRASTAT

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΗΣ GATT

Τα 23 ιδρυτικά κράτη, τα οποία αποκαλούνται συμβαλλόμενα μέρη στα πλαίσια της Συμφωνίας, αναγνώρισαν στο προοίμιο της την ανάγκη προσανατολισμού των οικονομικών και εμπορικών σχέσεων τους προς την πραγματοποίηση της πλήρους απασχολήσεως της ολοκληρωμένης χρησιμοποίησης των παγκόσμιων πόρων, της αναπτύξεως της παραγωγής και των ανταλλαγών προϊόντων, καθώς και της επιτεύξεως διαρκώς αυξανόμενου εισοδήματος που θα εξυψώνει το επίπεδο ζωής. Τους ανωτέρω στόχους δήλωσαν ότι επιθυμούν να επιδιώξουν μέσω συμφωνιών, στη βάση της αποδοτικότητας και των αμοιβαίων πλεονεκτημάτων, ώστε να μειωθούν ουσιαστικά οι τελωνειακοί δασμοί και τα άλλα εμπόδια στις διεθνείς συναλλαγές. Τα κυριότερα σημεία της Γενικής Συμφωνίας παρουσιάζονται στη συνέχεια :

1. Η ρήτρα του Πλέον Ευνοούμενου Κράτους (ΠΕΚ)

Πρόκειται για τα τελωνειακά δικαιώματα και τους φόρους κάθε μορφής που επιβάλλονται στις εισαγωγές και εξαγωγές, τους τρόπους εισπράξεως και το σύνολο των σχετικών διατυπώσεων.

2. Απαγόρευση διακριτικής προστασίας

Η εφαρμογή ελέγχου των εσωτερικών τιμών με τον καθορισμό ανώτατων ορίων πρέπει να λαμβάνει υπ' όψη και τα συμφέροντα των εξαγωγικών χωρών προς αποφυγήν ερμηνείας τους, ως απαγορευτικών των εισαγωγών.

3. Ελευθερία διαμετακομίσεως

Η διαμετακόμιση εμπορευμάτων και μέσων μεταφοράς δια του εδάφους ενός συμβαλλόμενου μέρους, όταν αποτελεί τμήμα ταξιδιού μεταξύ συμβαλλόμενων μερών, είναι ελεύθερη.

4. Dumping και συμψηφιστικά δικαιώματα

Στην περίπτωση διαπιστώσεως πρακτικής Dumping κάθε χώρα μπορεί να επιβάλει στο σχετικό εισαγόμενο προϊόν ένα δικαίωμα antidumping προς εξουδετέρωση της υπολογιζόμενης επιδοτήσεως.

5.Τελωνειακή αξία

Η τελωνειακή αξία των εισαγόμενων εμπορευμάτων θα πρέπει να θεμελιώνεται επί της πραγματικής αξίας του εισαγόμενου εμπορεύματος, όπου θα επιβληθεί το τελωνειακό δικαίωμα ή επί αυθαίρετων ή εικονικών αξιών.

6.Επιβαρύνσεις και διατυπώσεις εισαγωγής -εξαγωγής

Πέραν των κανονικών τελωνειακών δικαιωμάτων δεν επιτρέπεται η επιβολή πρόσθετων εισφορών και διαδικασιών, άσχετων προς το κόστος των προσφερόμενων εξυπηρετήσεων, με σκοπό την έμμεση προστασία των εθνικών προϊόντων.

7.Γενική κατάργηση ποσοτικών περιορισμών

Εκτός των δασμών, φόρων ή άλλων εισφορών, δεν επιτρέπεται η επιβολή απαγορεύσεως ή άλλων περιορισμών, όπως ποσοτώσεων αδειών εισαγωγής ή εξαγωγής κ.ο.κ.

8.Περιορισμοί για λόγους ισορροπίας ισοζυγίου πληρωμών

Ένα κράτος μπορεί να επιβάλει περιορισμούς στον όγκο των εισαγωγών με σκοπό την εξασφάλιση της ισορροπίας στο ισοζύγιο πληρωμών και τη διατήρηση της συναλλαγματικής θέσεως του, όταν απειλούνται σοβαρά τα συναλλαγματικά αποθέματα ή όταν έχουν ήδη μειωθεί.

9.Επιδοτήσεις

Ένα συμβαλλόμενο κράτος που χορηγεί ή διατηρεί μια επιδότηση συμπεριλαμβανόμενης της μορφής προστασίας του εισοδήματος ή στηρίξεως μιας τιμής με άμεση ή έμμεση επιδίωξη την αύξηση των εξαγωγών ενός προϊόντος, οφείλει να το γνωρίσει γραπτώς στα άλλα μέλη, περιγράφοντας το είδος, την έκταση και τις αναμενόμενες επιπτώσεις από την επιδότηση, Αν με την εν λόγω επιδότηση θίγονται τα συμφέροντα μιας ή περισσότερων άλλων συμβαλλόμενων χωρών, η πρώτη χώρα καλείτε να περιορίσει την επιδότηση.

10.Οι κρατικές επιχειρήσεις

Τα κράτη που αποκτούν ή διατηρούν κρατικές επιχειρήσεις θα πρέπει να εφαρμόζουν και σ' αυτές τα νομοθετικά και ρυθμιστικά μέτρα που ισχύουν για τις ιδιωτικές επιχειρήσεις. Αυτά τα κράτη οφείλουν να ενημερώσουν τα άλλα συμβαλλόμενα για τα εξαγόμενα προϊόντα από τις κρατικές επιχειρήσεις.

11.Μέτρα διασφάλισης

Στην περίπτωση μαζικής εισαγωγής ενός ή περισσοτέρων προϊόντων μια χώρα με αποτέλεσμα τη δημιουργία σοβαρών δυσχερειών στη διακίνηση της εγχώριου παραγωγής, η θιγόμενη χώρα μπορεί να λάβει τα απαραίτητα απαγορευτικά μέτρα για όση διάρκεια κρίνεται αναγκαίο, ώσπου να αποκατασταθεί η βλάβη. Απαγορευτικά μέτρα μπορούν να ληφθούν επίσης όταν πρόκειται για την προστασία των δημοσίων ηθών, την προστασία της υγείας ανθρώπων, ζώων και φυτών, την κυκλοφορία χρυσού και αργυρού, την εφαρμογή τελωνειακής νομοθεσίας, την προστασία διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, και πνευματικών δικαιωμάτων, την κυκλοφορία προϊόντων φυλακισμένων, κ.α. αρκεί να μην καλύπτεται όπισθεν αυτών των μέτρων κάποια προμελετημένη παρεμπόδιση του Διεθνούς Εμπορίου.

12.Τελωνειακές ενώσεις και ζώνες ελεύθερων συναλλαγών

Ως τελωνειακή ένωση εννοείται η υποκατάσταση δύο ή περισσότερων τελωνειακών επικρατειών από μία, στο εσωτερικό της όποιας δεν υφίσταται τελωνειακοί περιορισμοί, τουλάχιστον για τα εγχώρια προϊόντα και εφαρμόζονται ενιαίοι τελωνειακοί κανόνες και δικαιώματα. Η ζώνη ελευθέρων συναλλαγών καταργεί μεν τους μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών περιορισμούς στο εμπόριο, αλλά δεν εφαρμόζει ενιαία δικαιώματα και ρυθμίσεις.

13.Γενικές δασμολογικές διαπραγματεύσεις

Η Συμφωνία προβλέπει την περιοδική διοργάνωση γενικών διαπραγματεύσεων μεταξύ των μελών με σκοπό τη μείωση των δασμών και άλλων φόρων που επιβάλλονται στις εισαγωγές ή εξαγωγές αφού κατά γενική ομολογία οι δασμοί αποτελούν σοβαρό εμπόδιο στην ανάπτυξη του εμπορίου.

14.Κρατικές ενισχύσεις για προώθηση της οικονομικής ανάπτυξεως

Στα συμβαλλόμενα μέρη με χαμηλό επίπεδο διαβίωσης του πληθυσμού και με οικονομική ανάπτυξη στα πρώτα στάδια της Συμφωνίας αναγνωρίζει το δικαίωμα λήψεως προστατευτικών ή άλλων μέτρων ώστε δια της οδού των αυξημένων δασμών και των ποσοτικών περιορισμών να προωθηθεί η εγχώρια ανάπτυξη κάποιου βιομηχανικού κλάδου και να προστατευθεί η ισορροπία του ισοζυγίου πληρωμών.

15.Μέτρα υπέρ των αναπτυσσόμενων χωρών

Δεδομένης της εξαρτήσεως πολλών αναπτυσσόμενων χωρών από την εξαγωγή μικρού αριθμού βασικών πρωτογενών προϊόντων, τα συμβαλλόμενα μέρη θεωρούν αναγκαία τη λήψη μέτρων βελτιώσεως και σταθεροποιήσεως των αγορών των προϊόντων αυτών.

SUMMARY

The aim of this work is to show the application of the CAP today as well as its contribution to the European economic completion, from its constitution and onwards.

We followed firstly the method of the theoretical approach, via the finances of Completion and the description of their peculiar adaptation in Europe and secondly the method of descriptive statistics with findings that are restricted in statistical tables, in graphs, in diagrams and tables where data are portrayed as they are:

the distribution of the resources of the sector of viable growth, the balance in the international trade, the basic pylons of the financing of the CAP, the Customs procedures in the intercommunity trade, the situations of the depiction of statistical information.

Also a particular emphasis was given on the process of technical subjects by the responsible authorities.

We specifically worked on the periods of the reforms of the CAP from 1992 until 2020, on the role of the Customs in the European Union, the intra EC system of trade among the member states, the role of the World Trade Organization in the intercommunity trade and naturally we could not avoid focusing on the problems producers face and particularly on Crete and in Greece more generally.

The usefulness of the CAP is necessary because its application guarantees the safety of our foods, it checks the management of the natural resources for their more logical exploitation and besides the consequences of its operation influence the Incomes, the balances of payments, the employment, the natural environment and the regional growth. Our benefit is ambiguous in quality because on one side there are negative effects in the economic efficiency of the CAP, while on the other side its contribution in the cohesion is considered negative or insufficient.